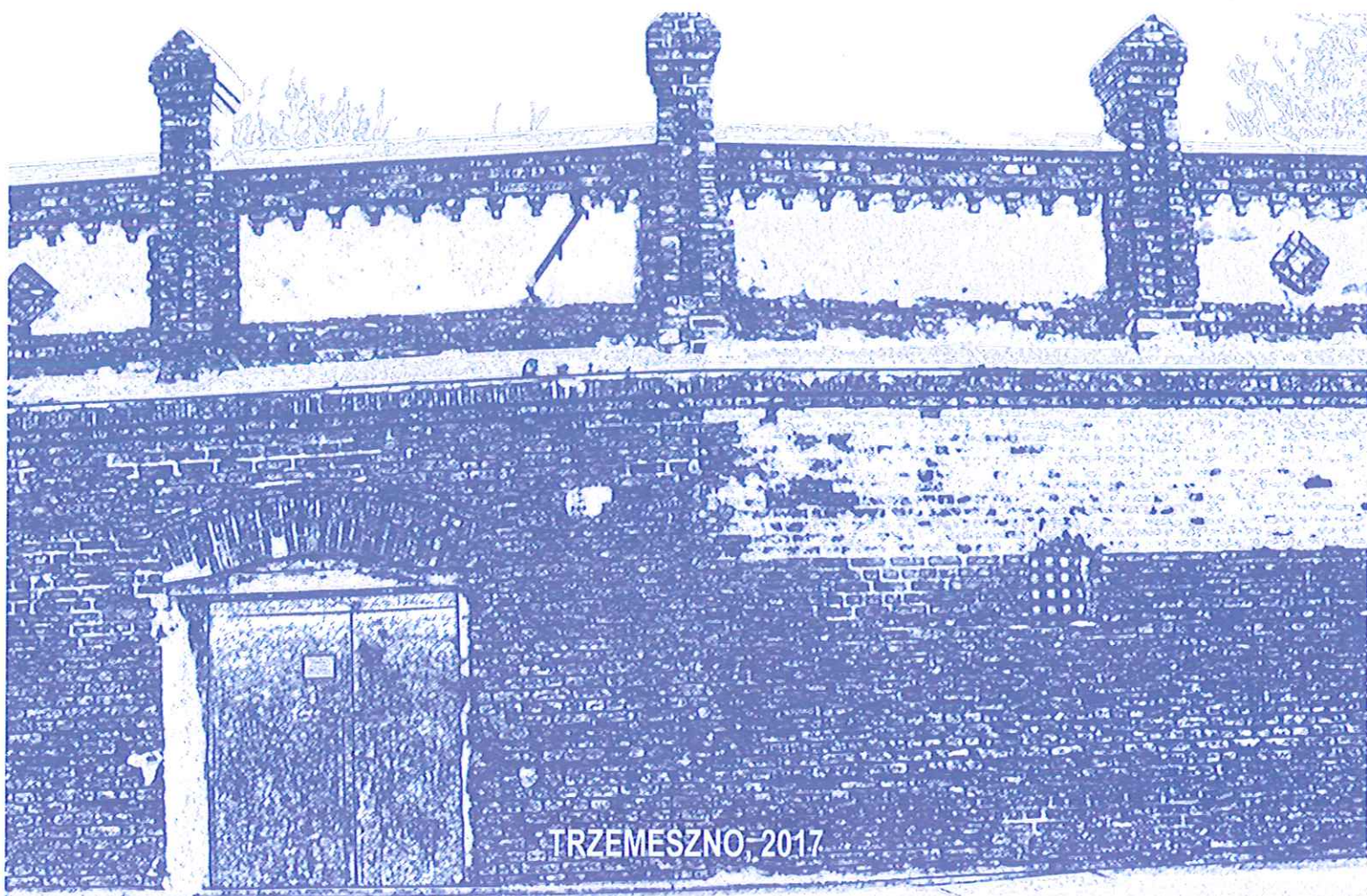

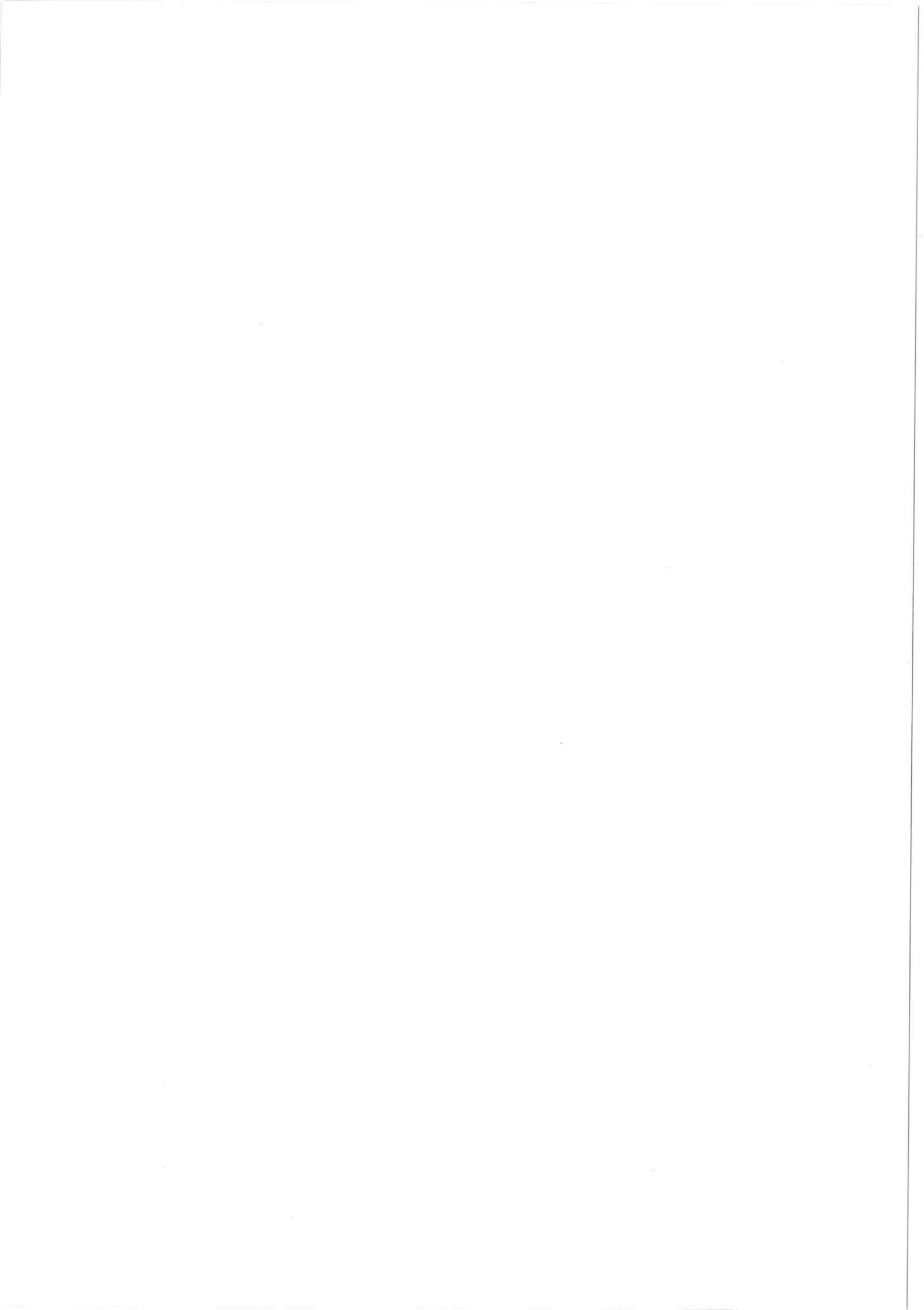
G M I N A
TRZEMESZNO

Załącznik Nr 1 do uchwały
Nr LII/481/2017 Rady Miejskiej
Trzemeszna z dnia 27.09.2017r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY TRZEMESZNO

TRZEMESZNO-2017

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Nawiązania do dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy Trzemeszno oraz dokumentów na poziomie regionalnym	5
1.1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Trzemeszno	5
1.2 Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Trzemeszno na lata 2017-2026	6
1.3 Zaktualizowana strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.	7
1.4 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	8
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	10
2.1 Metodologia	10
2.2 Podstawowe informacje o gminie	14
2.3 Sfera społeczna.....	15
2.3.1 Negatywne trendy demograficzne.....	16
2.3.2 Ubóstwo	17
2.3.3 Bezrobocie.....	21
2.3.4 Przestępczość	25
2.3.5 Sumaryczny wskaźnik degradacji – podsumowanie analizy sfery społecznej.....	27
2.4 Sfera gospodarcza	28
2.5 Sfera techniczna	30
2.6 Sfera środowiskowa	34
2.7 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	36
2.7.1 Infrastruktura techniczna.....	36
2.7.2 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna.....	37
2.7.3 Infrastruktura społeczna	39
2.8 Granice obszaru zdegradowanego	40
3. Obszar rewitalizacji	42
3.1 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	42
3.2 Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji	43
3.3 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	53
4. Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji i cele procesu rewitalizacji	56
5. Katalog projektów rewitalizacyjnych	58
5.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne.....	60
5.2 Pozostałe projekty rewitalizacyjne.....	66
6. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	73
6.1 Komplementarność problemowa.....	73
6.2 Komplementarność przestrzenna	74
6.3 Komplementarność międzyokresowa	75
6.4 Komplementarność źródeł finansowania i indykatywne ramy finansowe	75
6.5 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	78
7. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja	79
7.1 Etap diagnozowania	79
7.2 Etap programowania	81

7.3	Etap wdrażania i monitorowania	83
8.	System zarządzania programem rewitalizacji	84
8.1	Wdrażanie	84
8.2	Monitoring i ewaluacja.....	85
9.	Procedura oceny oddziaływania na środowisko	90
10.	Następstwa przestrzenne realizacji Programu.....	91
	Spis tabel.....	92
	Spis rycin	93
	Spis fotografii	94
	ZAŁĄCZNIK 1. ZESTAWIENIE DANYCH WYKORZYSTANYCH W ANALIZIE WSKAŹNIKOWEJ ...	97
	ZAŁĄCZNIK 2. ANALIZA WSKAŹNIKOWA - SYNTEZA	98
	ZAŁĄCZNIK 3. RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO.....	100

WSTĘP

Rewitalizacja jest ważną częścią myślenia o rozwoju miasta. [...] Równocześnie jest ona procesem długotrwałym, kosztownym i wymagającym zachowania ciągłości oraz konsekwencji. Co więcej, wymaga trafnego zidentyfikowania i uruchomienia lokalnych potencjałów, co często jest trudnym zadaniem (Krajowa Polityka Miejska, 2015).

Władze każdej gminy mierząc się z wyzwaniem jakim jest rewitalizacja muszą zdawać sobie sprawę z istnienia potencjału endogenicznego, jakim dysponuje obszar rewitalizacji, czyli tego, co w Krajowej Polityce Miejskiej nazwano „lokalnym potencjałem”. Wyłącznie jego umiejętne wykorzystanie doprowadzić może do kompleksowych przeobrażeń, skutkujących nie tylko wyprowadzeniem obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, lecz również pozytywnymi trendami rozwojowymi w skali całej gminy. W związku z powyższym, potencjał obszaru rewitalizacji staje się istotnym czynnikiem rozwoju lokalnego.

Niezwykle trudnym i odpowiedzialnym zadaniem jest identyfikacja tego potencjału. W ramach prac nad niniejszym dokumentem przeprowadzono wieloaspektową diagnozę sytuacji w gminie celem identyfikacji miejsc, w których koncentrują się zjawiska kryzysowe. Na fundamencie przedmiotowej diagnozy wyznaczony został obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji. Dopiero pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji w Trzemesznie pozwoliła stwierdzić, co należy uznać za jego potencjał.

Trzemeszno jest gminą, której rozkwit przypisać należy klasztorowi kanoników regularnych. Poszanowaniem ich wkładu w rozwój gminy, a w szczególności wkładu opata Michała Kosmowskiego, powinno być nie tylko zachowanie dziedzictwa materialnego, lecz również wykorzystanie go dla dalszego postępu. Ideą procesu rewitalizacji w Trzemesznie jest więc wykorzystanie potencjału, jaki stanowi dziedzictwo kulturowe, do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji. Dla wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego uznaje się to za niezbędne.

Podstawą prawną uchwalenia niniejszego dokumentu jest **art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), niemniej jednak został on opracowany przy uwzględnieniu **Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.** (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno jest zgodny z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1023). **Okres realizacji Programu obejmuje lata 2017-2023.**

1. NAWIĄZANIA DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PLANISTYCZNYCH GMINY TRZEMESZNO ORAZ DOKUMENTÓW NA POZIOMIE REGIONALNYM

Uzasadnienie prowadzenia procesu rewitalizacji wynikać powinno z założeń dokumentów strategicznych oraz planistycznych gminy. W związku z powyższym dokonano analizy najistotniejszych dokumentów w kontekście przesłanek uzasadniających potrzebę prowadzenia rewitalizacji w gminie. Przesłanki te wynikać powinny z zapisów ww. dokumentów lub być wprost wskazane w ich treści, np. w postaci celów. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale dokonano analizy następujących dokumentów: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i strategia rozwiązywania problemów społecznych, w kontekście przesłanek uzasadniających potrzebę prowadzenia procesu rewitalizacji w gminie Trzemeszno. Dokonano również analizy dokumentów poziomu regionalnego: „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020” oraz Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

1.1 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY TRZEMESZNO¹

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Trzemeszno (dalej Studium) podjęta została uchwałą nr VI/44/2015 Rady Miejskiej Trzemeszno z dnia 25.02.2015 r., natomiast pierwotna wersja Studium pochodzi z 1999 r. Jego integralnymi częściami są dwa dokumenty tekstowe – osobny dla obszaru wiejskiego gminy i dla miasta oraz załączniki graficzne.

W zapisach Studium zidentyfikowano szereg problemów, uzasadniających potrzebę prowadzenia rewitalizacji na terenie gminy. W mieście stwierdzono występowanie problemów związanych z: bezrobociem, odpływem siły roboczej, ubożeniem mieszkańców, niedostatecznym wyposażeniem w infrastrukturę społeczną, stanem technicznym i funkcjonalnością budynków zabytkowych, liczbą miejsc parkingowych i postojowych (w szczególności na terenie śródmieścia). Na obszarze wiejskim stwierdzono natomiast występowanie następujących problemów: niedostateczna liczba miejsc pracy, w szczególności dla kobiet, prowadząca do szukania zatrudnienia poza obszarem gminy, niedoinwestowanie w sferze infrastruktury technicznej i społecznej, dominacja rolnictwa i brak tradycji funkcji uzupełniających, takich jak agroturystyka i tereny wypoczynkowe.

W Studium nie wskazano bezpośrednio terenów wymagających przekształceń, rewitalizacji, rekułtywacji i rehabilitacji, niemniej jednak analizując załączniki graficzne, w szczególności dla obszaru miejskiego, stwierdzono występowanie obszarów wymagających modernizacji lub zmiany funkcji.

W Studium wskazuje się, że miasto Trzemeszno charakteryzuje się „małą dynamiką rozwoju, wręcz stagnacją” (Studium, s. 12), jednocześnie pełniąc rolę „wielofunkcyjnego ośrodka rozwoju, z obsługą ludności gminy, z dodatkową funkcją rolniczą” (Studium, s. 11). Świadczy to o istotności miasta dla rozwoju lokalnego oraz występowaniu na jego terenie niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

¹ Uchwała Nr VI/44/2015 Rady Miejskiej Trzemeszno z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Trzemeszno

1.2 STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY TRZEMESZNO NA LATA 2017-2026²

Kwestie społeczne są najistotniejsze w procesie rewitalizacji, w związku z czym wnioski wynikające ze strategii rozwiązywania problemów społecznych (dalej: SRPS), powinny stanowić jedną z przesłanek do prowadzenia procesu rewitalizacji w gminie.

W diagnozie sytuacji demograficznej gminy Trzemeszno, przeprowadzonej w ramach SRPS, stwierdzono następujące niekorzystne trendy demograficzne: zmniejszenie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, zmniejszenie udziału osób w wieku produkcyjnym, zwiększenie udziału osób w wieku poprodukcyjnym, zmniejszenie liczby ludności gminy wskutek ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Wśród problemów wskazano również: występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych, brak mieszkań chronionych oraz dziennej placówki dla seniorów, świetlic środowiskowych, niski poziom integracji społecznej, występowanie barier architektonicznych, duży odsetek osób bezrobotnych, żyjących w ubóstwie oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą wśród beneficjentów OPS, niedopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, niechęć części osób do podjęcia pracy, niedopasowanie wykształcenia części osób do potrzeb rynku pracy, istnienie szarej strefy zatrudnienia na rynku pracy, niski poziom wynagrodzeń, emigracja młodych, wykształconych osób do innych miast, ograniczone środki pieniężne przeznaczone na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz ograniczone możliwości działania samorządu gminnego w tym zakresie, niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych, niewystarczająca oferta rehabilitacyjna i terapeutyczna dla osób niepełnosprawnych, wzrost liczby rodzin z osobami niepełnosprawnymi, wartość współczynnika skolaryzacji brutto mniejsza niż 100.

Cel główny SRPS jest następujący: „Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców Miasta i Gminy Trzemeszno zagrożonych z różnych przyczyn wykluczeniem społecznym, przeciwdziałanie marginalizacji oraz integracja lokalnej społeczności.” Jego realizacja ma nastąpić wskutek koncentracji na pięciu priorytetowych obszarach wsparcia, tj.: osoby starsze i chore, rodzina, osoby bezrobotne, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne. Do każdego obszaru wsparcia sformułowano cel strategiczny:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i chorych oraz ich aktywizacja.

Cel strategiczny 2. Umacnianie rodzin z terenu Miasta i Gminy Trzemeszno w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel strategiczny 3. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Trzemeszno.

Cel strategiczny 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin i mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Trzemeszno dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny 5. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

SRPS jest dokumentem, który nie precyzuje w kontekście przestrzennym miejsc w gminie, w których interwencja jest najbardziej oczekiwana i potrzebna, wskazuje natomiast uwarunkowania społeczne i kluczowe problemy społeczne występujące na terenie gminy. Przesłanki uzasadniające potrzebę prowadzenia procesu rewitalizacji wynikają zarówno z problemów zidentyfikowanych w diagnozie, jak również sformułowanych celów strategicznych. Część zidentyfikowanych problemów

² Uchwała Nr XLV/414/2017 Rady Miejskiej Trzemeszno z dnia 26 kwietnia 2017 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Trzemeszno na lata 2017-2026

odnosi się nawet do sfery przestrzenno-funkcjonalnej (występowanie barier architektonicznych, brak dziennej placówki dla seniorów, świetlic środowiskowych i mieszkańców chronionych).

1.3 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU. WIELKOPOLSKA 2020.³

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego jest dokumentem, w którym wyznaczono ramy i cele polityki rozwoju na szczeblu regionalnym. Już na etapie analizy SWOT wśród słabych stron w zakresie zagospodarowania przestrzennego wskazano: „obszary i miasta wymagające rewitalizacji” (SRWW, s. 49) oraz występowanie obszarów zdegradowanych. Jest to jednoznaczne z potrzebą prowadzenia działań rewitalizacyjnych w miejscach tego wymagających. Wielkopolska w 2020 r. ma się stać „regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym”, co zaznaczono i uszczegółowiono w wizji rozwoju województwa. Celem generalnym strategii, którego osiągnięcie pozwoli na ziszczenie się wizji rozwoju jest: „Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Uszczegółowieniem celu generalnego jest dziewięć celów strategicznych:

1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu.
2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.
3. Lepsze zarządzanie energią.
4. Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie.
5. Zwiększanie spójności województwa.
6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu.
7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia.
8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.
9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Ich dalszym uszczegółowieniem są cele operacyjne i odpowiadające im kierunki działań. W celu strategicznym 5. "Zwiększenie spójności województwa" jeden z celów operacyjnych bezpośrednio nawiązuje do procesu rewitalizacji: 5.4. „Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji”. Jednym z kierunków działań wskazanych tam są: „Kompleksowe, zintegrowane programy rewitalizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach”. Z procesem rewitalizacji wiąże się również cel operacyjny 5.1. „Wsparcie ośrodków lokalnych”, w którego opisie stwierdzono między innymi, że małe miasta w Wielkopolsce wymagają rewitalizacji. W ramach celu operacyjnego 5.6. „Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego” napisano, że: „środowisko kulturowe może być dla wybranych obszarów istotnym czynnikiem aktywizacji gospodarczej i budowania lokalnych przewag konkurencyjnych. Na wielu obszarach jest ono jedynym realnym czynnikiem wzrostu”. Jednym ze sformułowanych w ramach omawianego celu kierunków działań są: „Kompleksowe programy rewitalizacji i aktywizacji gospodarczej wykorzystujące walory kulturowe”. Zapis ten może stanowić przesłankę do stwierdzenia, że w rewitalizacji prowadzonej w ośrodkach o znaczeniu lokalnym,

³ Uchwała Nr XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie: uchwalenia zaktualizowanej „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”.

uwzględniać należy występowanie walorów dziedzictwa kulturowego i traktować je jako potencjał do wykorzystania w ramach procesu rewitalizacji.

1.4 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO⁴

Realizacja polityki przestrzennej na poziomie regionalnym w województwie wielkopolskim odbywa się za pośrednictwem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW). Celem PZPWW jest: „Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców”. Osiągnięcie tak określonego celu głównego odbywać się będzie przez realizację celów szczegółowych:

- dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku poprzez:
 - poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,
 - wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem,
 - wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
 - poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych,
 - wzmocnienie regionotwórczych funkcji Poznania – miasta o charakterze europola o znaczeniu krajowym oraz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jako dwubiegunowego układu miejskiego o znaczeniu ponadregionalnym,
 - wielofunkcyjny rozwój ośrodków regionalnych i lokalnych,
 - restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym;
- zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa poprzez:
 - wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw,
 - wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu,
 - wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej,
 - zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.

Gmina Trzemeszno w ramach PZPWW usytuowana jest w kilku strefach o zróżnicowanych zasadach polityki przestrzennej wyznaczonych w ramach planu:

- w strefie rekreacji – jako obszar o ponadprzeciętnym potencjale do rozwoju rekreacji,
- w paśmie dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego – wyznaczonym w oparciu o przebieg korytarzy komunikacyjnych,
- w strefie kulturotwórczej – jako obszar, którego rozwój powinien następować ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego i którego elementy środowiska kulturowego mają funkcję kulturotwórczą,
- w strefie wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych.

Zgodnie z rejonizacją kulturotwórczą opracowaną na potrzeby planu, Trzemeszno znajduje się w rejonie kulturotwórczym o znaczeniu ponadregionalnym (tzw. rejon Gniezna – z najcenniejszymi elementami środowiska kulturowego w Gnieźnie, na Ostrowie Lednickim, w Trzemesznie, Czarniejewie i Gieczu). W planie wskazano ponadto, że przez teren gminy przebiega unikatowy w skali kraju Szlak Piastowski oraz że na jej terenie znajdują się obiekty ujęte w kanonie krajoznawczym Polski. Mając na

⁴ Uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

względnie powyższe, stwierdzić należy, że w kontekście kulturotwórczym i bogactwa dziedzictwa kulturowego, Trzemeszno jest ośrodkiem o znaczeniu regionalnym. Prowadząc działania rewitalizacyjne na obszarze gminy dziedzictwo kulturowe należy traktować jako jeden z potencjałów istotnych dla rozwoju gminy, lecz mający również znaczenie w skali regionu.

2. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Fundamentalne znaczenie dla prowadzenia procesu rewitalizacji ma diagnoza sytuacji w gminie. Wyłącznie prawidłowo przeprowadzona diagnoza umożliwi wskazanie miejsc o szczególnym nawarstwieniu negatywnych zjawisk społecznych i współwystępujących z nimi problemów w sferach innych niż społeczna. W ramach programu rewitalizacji wyróżnić należy dwie części diagnostyczne: pierwsza z nich jest przedmiotem niniejszego rozdziału i ma na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie Trzemeszno. Druga część diagnostyczna obejmuje pogłębioną analizę obszaru rewitalizacji i będzie ona przedmiotem kolejnego rozdziału.

2.1 METODOLOGIA

Podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego jest identyfikacja takich miejsc na terenie gminy, w których występuje stan kryzysowy. Stwierdzenie występowania w danym miejscu stanu kryzysowego jest jednoznaczne ze wskazaniem w tym miejscu występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępującej z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej spośród sfer: gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej lub środowiskowej. Mając powyższe na uwadze przeprowadzono analizę rozkładu przestrzennego wartości wskaźników w podziale na przyjęte jednostki analityczne. Analizę, o której mowa, uzupełniono opisami i dodatkowymi informacjami. Zwieńczeniem części diagnostycznej jest wyznaczenie na terenie gminy Trzemeszno obszaru zdegradowanego. Wykorzystane w niniejszej analizie dane pozyskano z następujących instytucji publicznych: Urząd Miejski Trzemeszna, Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzemesznie, Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie, Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie i placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy Trzemeszno. Pozyskane dane statystyczne są aktualne na dzień 31 grudnia 2015 r. i dotyczą:

- liczby ludności;
- liczby osób w wieku przedprodukcyjnym;
- liczby osób w wieku produkcyjnym;
- liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”;
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej;
- liczby rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej;
- kwoty wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej;
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie niepieniężnej;
- liczby uczniów ogółem;
- liczby uczniów korzystających z dopłat do podręczników;
- liczby osób bezrobotnych;
- liczby osób długotrwale bezrobotnych;
- liczby osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym;
- liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnością;
- liczba stwierdzonych przestępstw;

- liczby budynków;
- liczby budynków zabytkowych;
- liczby osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów;
- liczby placów zabaw.

Zgromadzenie wyżej wymienionych danych umożliwiło przeprowadzenie kompleksowej analizy gminy Trzemeszno w oparciu o następujący katalog wskaźników:

- W_1 – udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców;
- W_2 – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;
- W_3 – kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej w przeliczeniu na 1 rodzinę, której udzielono pomocy;
- W_4 – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie niepieniężnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;
- W_5 – liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów;
- W_6 – liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym;
- W_7 – udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- W_8 – udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych;
- W_9 – udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie osób bezrobotnych;
- W_{10} – udział osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w ogólnej liczbie mieszkańców;
- W_{11} – liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;
- W_{12} – liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym;
- W_{13} – udział budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków;
- W_{14} – udział osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie mieszkańców;
- W_{15} – liczba placów zabaw przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

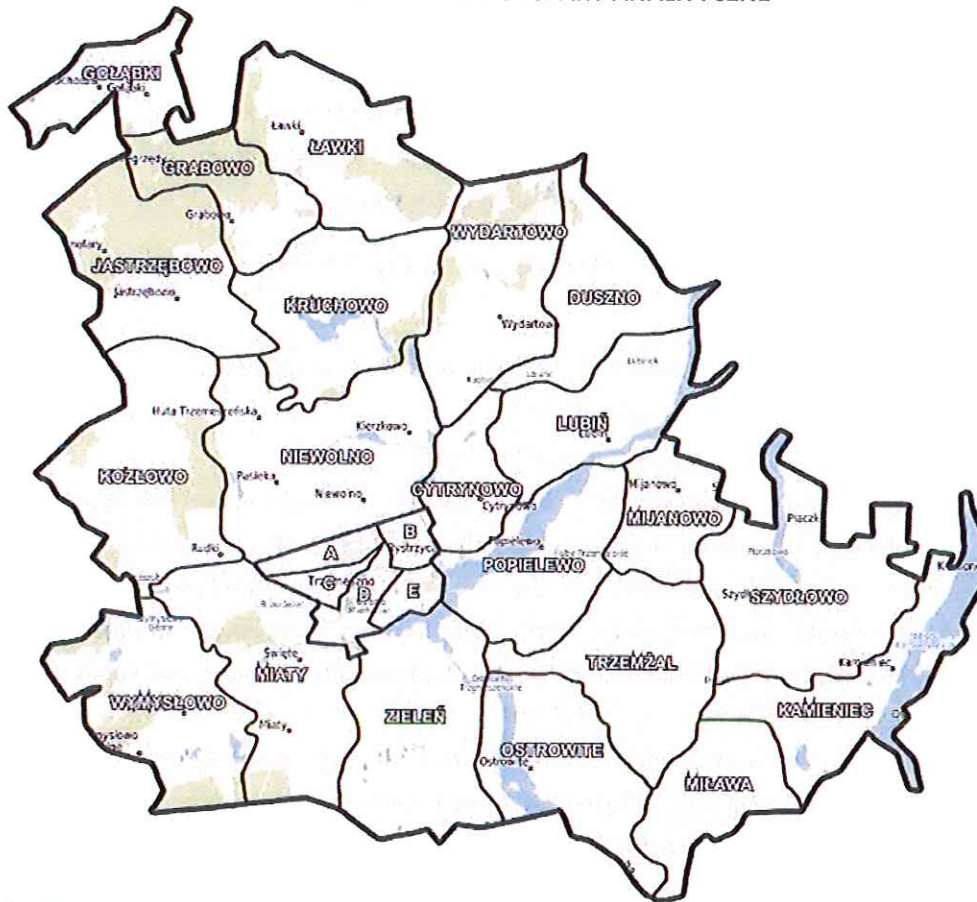
Wskaźniki W_1 - W_{11} posłużyły identyfikacji problemów w sferze społecznej, wskaźnik W_{12} dotyczy sfery gospodarczej, wskaźnik W_{13} odnosi się do sfery technicznej, wskaźnik W_{14} do sfery środowiskowej, natomiast wskaźnik W_{15} do sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Przyjęto założenie, że aby stwierdzić występowanie niekorzystnej sytuacji w zakresie danego wskaźnika, jego wartość musi być niekorzystna w porównaniu do średniej dla gminy, którą przyjęto jako wartość referencyjną. Oprócz analizy wskaźników, diagnoza zawiera również dodatkowe informacje na temat różnych aspektów badanych sfer. Analizy przeprowadzono w oparciu o funkcjonujący podział pomocniczy gminy na 21 sołectw, natomiast w związku z faktem, że ponad połowa populacji gminy zamieszkuje obszar miasta, dokonano jego podziału na 5 jednostek. W ten sposób otrzymano 26 obszarów analitycznych (ryc. 1 i ryc. 2). Każdemu z nich przypisano zebrane od instytucji publicznych dane liczbowe, po czym obliczono wartości wskaźników. Zestawienie danych wykorzystanych w analizie wskaźnikowej znajduje się w Załączniku 1.

Z uwagi na fakt, że sfera społeczna jest najistotniejsza w procesie diagnozowania, jej analizę oparto o 10 wskaźników. Przebadanie tak dużej liczby wskaźników komplikuje jednoznaczne stwierdzenie większej niż przeciętnie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w związku z czym

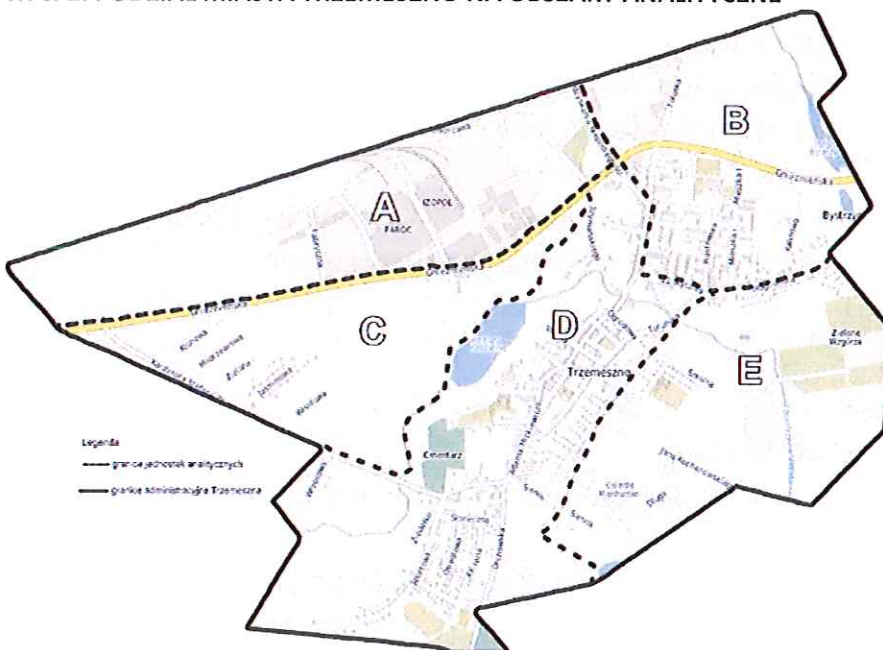
do oceny ich natężenia zastosowano wskaźnik syntetyczny, ujmujący wszystkie badane zjawiska społeczne.

RYC. 1. PODZIAŁ GMINY TRZEMESZNO NA OBSZARY ANALITYCZNE

Źródło: Opracowanie własne

RYC. 2. PODZIAŁ MIASTA TRZEMESZNO NA OBSZARY ANALITYCZNE

Źródło: Opracowanie własne

W celu oszacowania wartości wskaźnika syntetycznego poczyniono następujące kroki:

- zestawiono dane bezwzględne w odniesieniu do poszczególnych obszarów analitycznych (utworzenie macierzy danych, gdzie w pierwszej kolumnie znajduje się nazwa obszaru analitycznego, natomiast w kolejnych przyporządkowane im parametry, tj.: liczba ludności, liczba osób bezrobotnych itp.);
- obliczono wartości wskaźników: $W_1 - W_{11}$ dla każdego obszaru analitycznego;
- wyznaczono średnią arytmetyczną oraz odchylenie standardowe dla każdego wskaźnika;
- dokonano standaryzacji wskaźników według następujących wzorów:

$$\text{dla stymulant: } Z_{ij} = \frac{w_{ij} - \bar{w}_i}{\delta_i} \quad \text{dla destymulant: } Z_{ij} = \frac{-(w_{ij} - \bar{w}_i)}{\delta_i}$$

gdzie:

w_{ij} - wartość i-tego wskaźnika dla j-tego obszaru analitycznego,

\bar{w}_i - wartość średnia i-tego wskaźnika,

δ_i - odchylenie standardowe populacji i-tego wskaźnika,

z_{ij} - standaryzowana wartość i-tego wskaźnika dla j-tego obszaru analitycznego.

Standaryzacja polega na odjęciu od wartości wskaźnika dla danego obszaru wartości średniej i podzieleniu przez odchylenie standardowe wskaźnika. W wyniku standaryzacji wszystkie wskaźniki charakteryzują się rozkładem odznaczającym się jednakową średnią (zero) i odchyleniem standardowym (jeden), co umożliwia ich logiczną interpretację oraz sumowanie. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki analityczne odznaczają się natężeniem zjawisk wyższym niż przeciętnie, natomiast wartości ujemne ukazują jednostki o najmniejszym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych. **Stymulantami** są wskaźniki, których rosnące wartości postrzegane są pozytywnie w kontekście badanego zjawiska (np. **im większe bezrobocie, tym większy poziom degradacji**). **Destymulantami** są wskaźniki, których malejące wartości są postrzegane pozytywnie z punktu widzenia badanego zjawiska (np. **im mniejszy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w populacji gminy, tym większy poziom degradacji**).

- nadano wagi poszczególnym jednostkom analitycznym według procentowego udziału mieszkańców gminy w danym obszarze analitycznym,
- zsumowano standaryzowane wartości wskaźników $W_1 - W_{11}$ dla każdego obszaru analitycznego oraz przemnożono sumę przez przypisaną wagę wg następującego wzoru:

$$SWD_j = \sum_{i=1}^n z_{ij} \times u_j \times 100$$

gdzie:

n - liczba wskaźników,

SWD_j - wartość sumarycznego wskaźnika degradacji dla j-tego obszaru analitycznego,

u_i - waga j-tego obszaru analitycznego (udział populacji j-tego obszaru analitycznego w populacji gminy)

W wyniku takiego postępowania otrzymano sumaryczny wskaźnik degradacji, uwzględniający zarówno natężenie negatywnych zjawisk społecznych, jak i istotność danego obszaru analitycznego, wyrażoną jako udział jego ludności w populacji gminy.

Wartości sumarycznego wskaźnika degradacji większe niż 0 świadczą o ponadprzeciętnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, natomiast wartości mniejsze niż 0 – o mniejszej niż średnio w gminie. Im większa wartość wskaźnika sumarycznego, tym większe natężenie negatywnych zjawisk społecznych. Szczegółowe wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej znajdują się w Załączniku 2.

2.2 PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Trzemeszno to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie gnieźnieńskim, w województwie wielkopolskim. Obejmuje powierzchnię 174,8 km² i zamieszkiwana jest przez 14 810 osób, przy czym miasto Trzemeszno zajmuje teren o powierzchni 5,46 km² i zamieszkiwane jest przez 7928 osób (54% populacji gminy).

Bezpośrednio z gminą Trzemeszno graniczą gminy województwa wielkopolskiego (Gniezno, Orchowo, Witkowo) oraz kujawsko-pomorskiego (Mogilno, Rogowo). Komunikacyjnie Trzemeszno zlokalizowane jest na trasie drogi krajowej nr 15 łączącej Trzebnicę z Ostródą, która zapewnia gminie połączenie z Toruniem czy Inowrocławiem. Głównym ośrodkiem usługowo-administracyjnym o znaczeniu ponadlokalnym jest Gniezno oddalone o około 20 km od Trzemeszna. Miasto Trzemeszno jest ośrodkiem miejskim podrzędnym w stosunku do Gniezna i stanowi lokalne uzupełnienie jego funkcji. Trzemeszno zapewnia mieszkańcom gminy obsługę usługowo-administracyjną o oddziaływaniu lokalnym.

Gmina ma charakter rolniczy z niewielkim udziałem przemysłu. Użytki rolne na terenie gminy stanowią 75% ogólnej powierzchni, natomiast lasy zajmują około 10% powierzchni gminy. Obszar wiejski gminy Trzemeszno podzielony został na 21 jednostek pomocniczych – sołectw.

TAB. 1. WYKAZ SOŁECTW W GMINIE TRZEMESZNO

Cytrynowo	Duszno	Gołębki
Grabowo	Jastrzębowo	Kamieniec
Kruchowo	Kozłowo	Ławki
Lubiń	Miaty	Mijanowo
Miława	Niewolno	Ostrowite
Popielewo	Szydłowo	Trzemżał
Wydartowo	Wymysłowo	Zieleń

Źródło: opracowanie własne

Jak zaznaczono we wstępie – część diagnostyczna niniejszego dokumentu sporządzona została w celu identyfikacji problemów występujących w gminie oraz delimitacji obszaru zdegradowanego na terenie miasta i gminy Trzemeszno. Zgodnie z zapisami Wytycznych⁵ za obszar zdegradowany uznaje się obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, technicznej, środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Z uwagi na

⁵ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Minister Rozwoju, sierpień 2016, Warszawa.

powyższe przeprowadzono analizę ww. sfer, przy czym największą uwagę poświęcono sferze społecznej.

2.3 SFERA SPOŁECZNA

Do analizy sfery społecznej wykorzystano zestawione poniżej wskaźniki, odnoszące się do oceny trendów demograficznych, ubóstwa, bezrobocia i przestępczości.

TAB. 2. KATALOG WSKAŹNIKÓW WYKORZYSTANYCH DO ANALIZY SFERY SPOŁECZNEJ

Numer wskaźnika	Kryterium	Nazwa wskaźnika	Stymulana/ Destymulanta degradacji
W ₁	Negatywne trendy demograficzne	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	Destymulanta
W ₂	Ubóstwo	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (w formie pieniężnej) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Stymulanta
W ₃		Kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (w formie pieniężnej) w przeliczeniu na 1 rodzinę, której udzielono pomocy	Stymulanta
W ₄		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (w formie niepieniężnej) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Stymulanta
W ₅		Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów	Stymulanta
W ₆	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Stymulanta
W ₇		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	Stymulanta
W ₈		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	Stymulanta
W ₉		Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	Stymulanta
W ₁₀	Przestępczość	Udział osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w ogólnej liczbie mieszkańców	Stymulanta
W ₁₁		Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Stymulanta

Źródło: opracowanie własne

W tabeli nr 2 przedstawiono podstawową charakterystykę jednostek analitycznych, obejmującą informacje o liczbie ludności, powierzchni oraz procentowym udziale tych wartości w odniesieniu do całej gminy. Zamieszczono również informację o gęstości zaludnienia w poszczególnych jednostkach analitycznych.

TAB. 3. CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

Jednostka analityczna	Liczba mieszkańców [os.]	Udział w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogólnej powierzchni gminy [%]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
Jednostka A	175	1,2	1,13	0,65	154,9
Jednostka B	2864	19,3	0,95	0,54	3014,7
Jednostka C	130	0,9	0,71	0,41	183,1
Jednostka D	3851	26,0	1,64	0,94	2348,2
Jednostka E	908	6,1	1,03	0,59	881,6
Cytrynowo	156	1,1	3,09	1,77	50,5
Duszno	77	0,5	6,28	3,59	12,3
Gołąbki	263	1,8	4,56	2,61	57,7
Grabowo	87	0,6	6,14	3,51	14,2
Jastrzębowo	319	2,2	8,85	5,06	36,0
Kamieniec	247	1,7	7,15	4,09	34,5
Kruchowo	896	6,0	10,96	6,27	81,8
Kozłowo	536	3,6	11,72	6,70	45,7

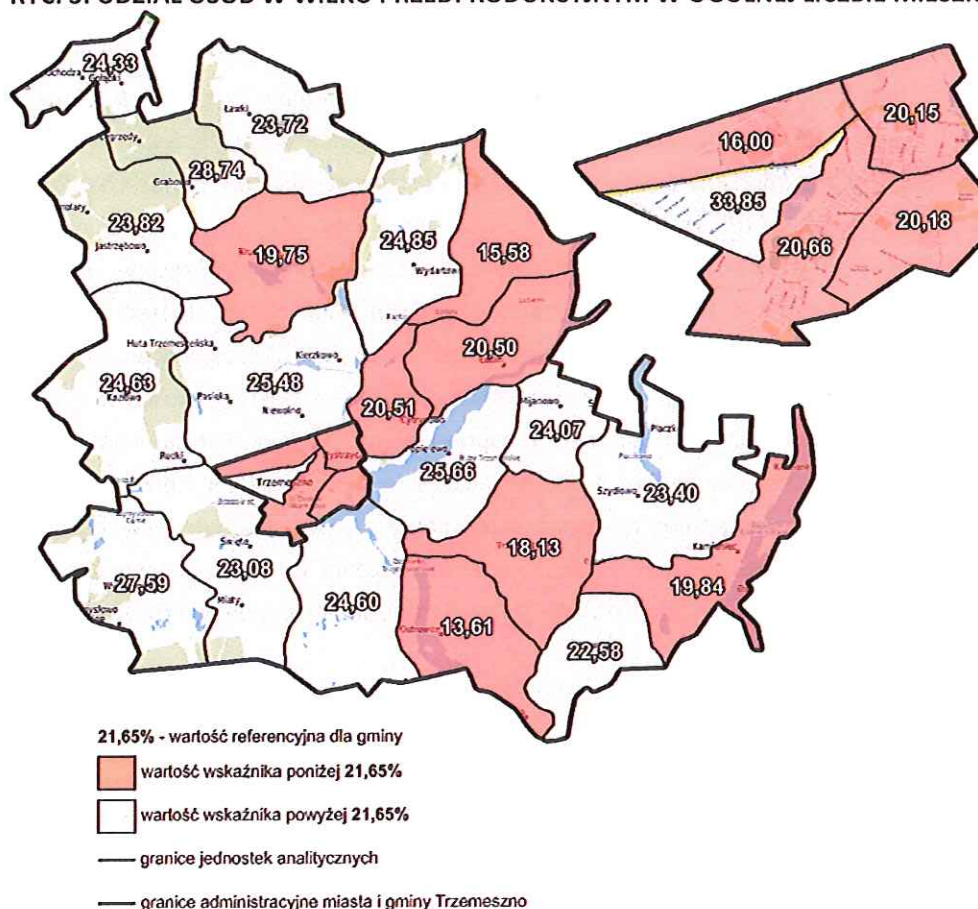
Jednostka analityczna	Liczba mieszkańców [os.]	Udział w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogólnej powierzchni gminy [%]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
Ławki	156	1,1	8,31	4,75	18,8
Lubiń	239	1,6	5,26	3,01	45,4
Miaty	377	2,5	7,97	4,56	47,3
Mijanowo	108	0,7	2,49	1,42	43,4
Miława	93	0,6	4,12	2,36	22,6
Niewolno	628	4,2	12,14	6,95	51,7
Ostrowite	191	1,3	9,05	5,18	21,1
Popielewo	152	1,0	5,39	3,08	28,2
Szydłowo	406	2,7	10,94	6,26	37,1
Trzemżał	342	2,3	12,05	6,89	28,4
Wydartowo	487	3,3	10,04	5,74	48,5
Wymysłowo	435	2,9	11,08	6,34	39,3
Zieleń	687	4,6	11,03	6,31	62,9
Gmina	14810	100	174,8	100	84,7

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno

2.3.1 NEGATYWNE TRENDY DEMOGRAFICZNE

Poprzez negatywne trendy demograficzne rozumie się przede wszystkim zmieniającą się strukturę demograficzną polskich miast i wsi. Zmiany struktury demograficznej objawiają się poprzez zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

RYC. 3. UDZIAŁ OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno

Zjawisko to nazywane jest „starzeniem się” społeczeństwa i swoje źródło ma przede wszystkim w: rozwoju medycyny i technologii, zmianie stylu życia ludności (odkładanie decyzji o posiadaniu dziecka do czasu osiągnięcia sukcesu zawodowego) oraz w zmianie dominującego modelu rodziny. Duży udział osób w wieku nieprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności skutkuje obniżaniem produktywności społeczeństwa oraz obciążeniem systemu finansów publicznych. Do analizy potencjału demograficznego Trzemeszno posłużono się wskaźnikiem ukazującym udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Pozwala on określić potencjalne zasoby siły roboczej w gminie oraz przyszłą produktywność lokalnego społeczeństwa.

Wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców jest przykładem destymulandy rozwoju, co oznacza, że niska wartość wskaźnika wiąże się z gorszą sytuacją na analizowanym obszarze niż przeciętnie w gminie. W gminie Trzemeszno osoby w wieku przedprodukcyjnym (w wieku 0-17 lat) stanowią 21,65% ogółu społeczeństwa. Najmniejszy udział osób młodych w społeczeństwie odnotowano w sołectwach: Ostrowite (13,61%), Duszno (15,58%), Trzemżał (18,13%), Kruchowo (19,75%) i Kamieniec (19,84%). Na terenie miasta jedynie w jednostce analitycznej C (33,85%) odnotowano wartość wskaźnika wyższą niż wartość referencyjna (ryc. 3).

2.3.2 UBÓSTWO

W celu określenia sytuacji materialnej mieszkańców gminy Trzemeszno posłużono się wskaźnikami określającymi liczbę osób korzystających z poszczególnych form świadczeń pomocy społecznej. Uwzględniono: **formę pieniężną** (W_2 – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, W_3 – kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, której udzielono wsparcia), **formę niepieniężną** (W_4 – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie niepieniężnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) oraz **dopłaty do podręczników dla uczniów** (W_5 – liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów).

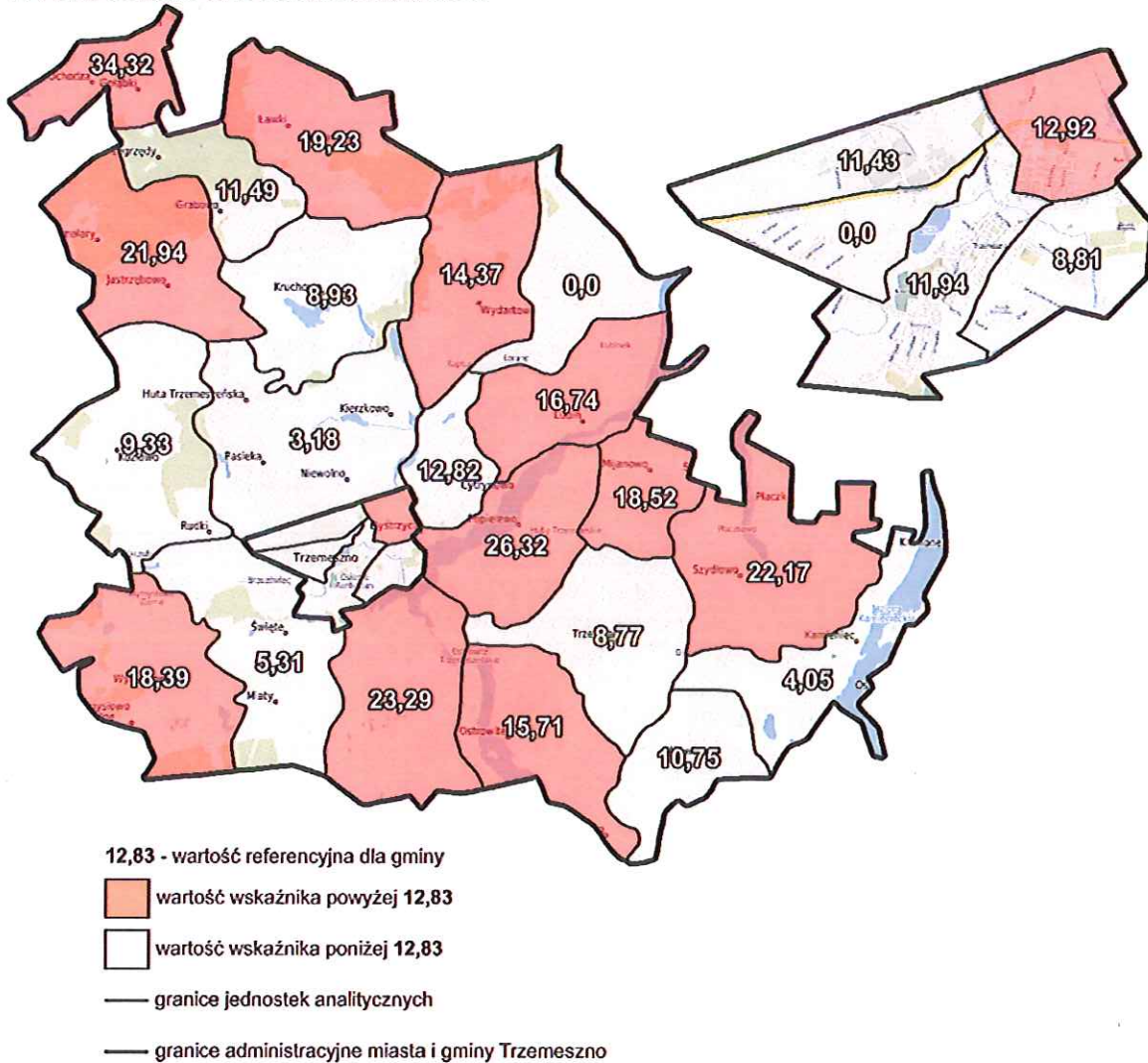
Najczęstsze formy przyznawanych świadczeń pieniężnych to: zasiłek stały, okresowy i celowy. Świadczenia pieniężne stałe lub okresowe przyznawane są z uwzględnieniem sytuacji materialnej osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Zasiłek celowy przyznawany jest na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, odzieży czy drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Forma niepieniężna obejmuje natomiast takie rodzaje pomocy jak: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, schronienie czy poradnictwo specjalistyczne. Udzielenie wsparcia w formie niepieniężnej wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przez pracownika pomocy społecznej, w celu ustalenia sytuacji materialnej, osobistej i rodzinnej osób czy rodzin.

W gminie Trzemeszno, na każdy 1000 mieszkańców, przypada niemal 13 osób korzystających z pieniężnych form świadczeń społecznych. Jednostkami, dla których wskaźnik przyjął wartość wyższą niż wartość referencyjna są: Gołębki (34,22), Popielewo (26,32), Zieleń (23,29), Szydłowo (22,17), Jastrzębowo (21,94), Ławki (19,23), Mijanowo (18,52), Wymysłowo (18,39), Lubiń (16,74), Ostrowite (15,71), Wydartowo (14,37) oraz jednostka B (12,92) (ryc. 4). Wysokie wartości wskaźnika świadczą

o trudnej sytuacji materialnej mieszkańców danej jednostki analitycznej i mogą korelować z innymi negatywnymi zjawiskami.

RYC. 4. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z ZASIŁKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ (FORMA PIENIĘŻNA) W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW

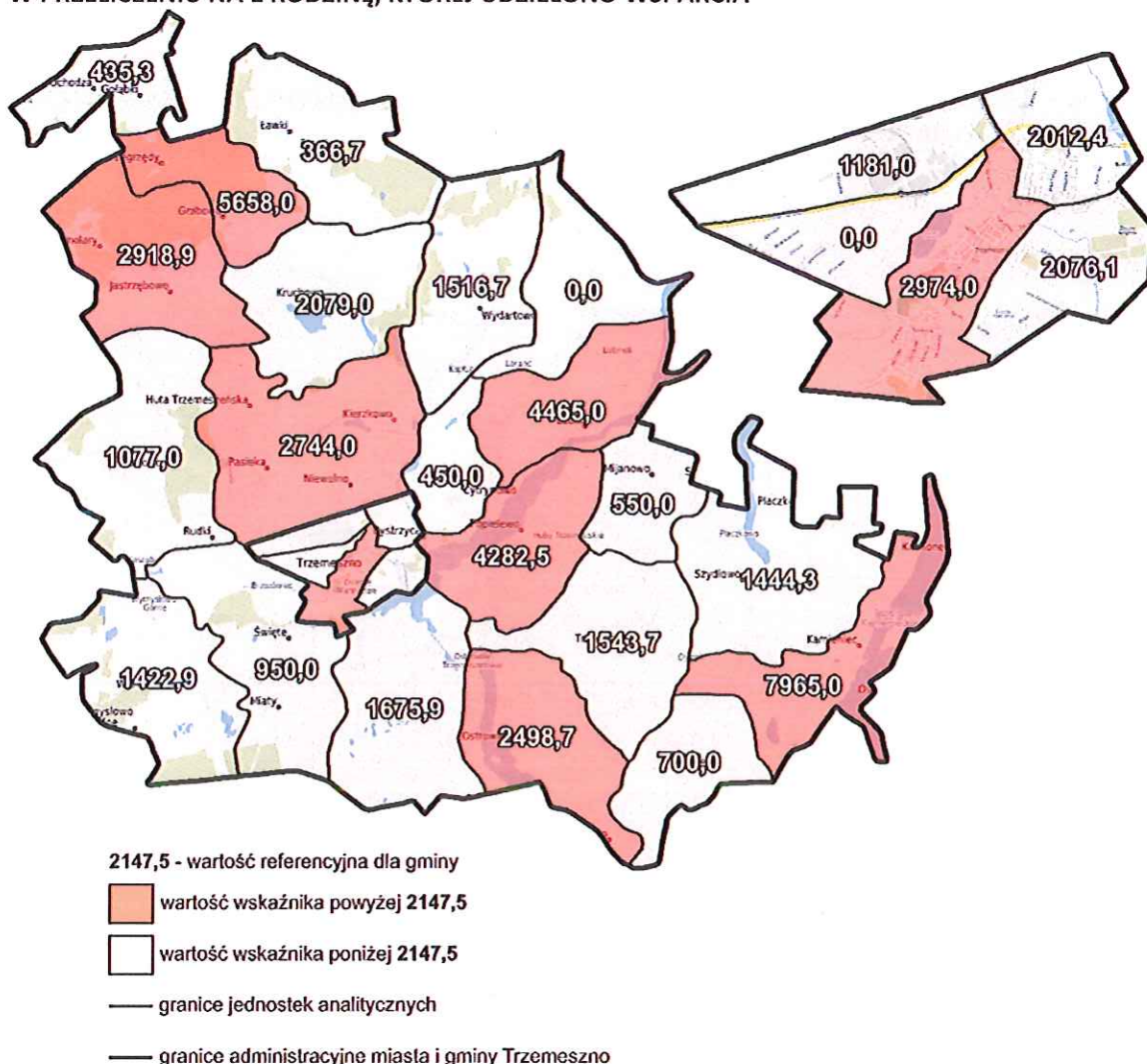

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszna i Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie

Poza liczbą osób korzystających z pieniężnych form świadczeń społecznych, informacji o sytuacji materialnej mieszkańców może dostarczyć również wskaźnik obrazujący wysokość przyznawanych świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, której udzielono wsparcia. Przeciętna wartość świadczenia w przeliczeniu na rodzinę w gminie wyniosła 2147,51 zł. Rodziny, które pobierają świadczenia na kwoty wyższe niż wartość przeciętna dla gminy zamieszkują sołectwa: Kamieniec (7965,00 zł), Grabowo (5658,00 zł), Lubiń (4465,00 zł), Popielewo (4282,50 zł), Jastrzębowo (2918,86 zł), Niewolno (2744,00 zł) i Ostrowite (2498,67 zł). Na terenie miasta Trzemeszno tylko rodziny zamieszkujące jednostkę analityczną D (2973,35 zł) pobierają świadczenia pomocy społecznej na kwotę wyższą niż wartość referencyjna dla gminy (ryc. 5).

RYC. 5. KWOTA WYPŁACONYCH ZASIĘKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ (FORMA PIENIĘŻNA) W PRZELICZENIU NA 1 RODZINĘ, KTÓREJ UDZIELONO WSPARCIA

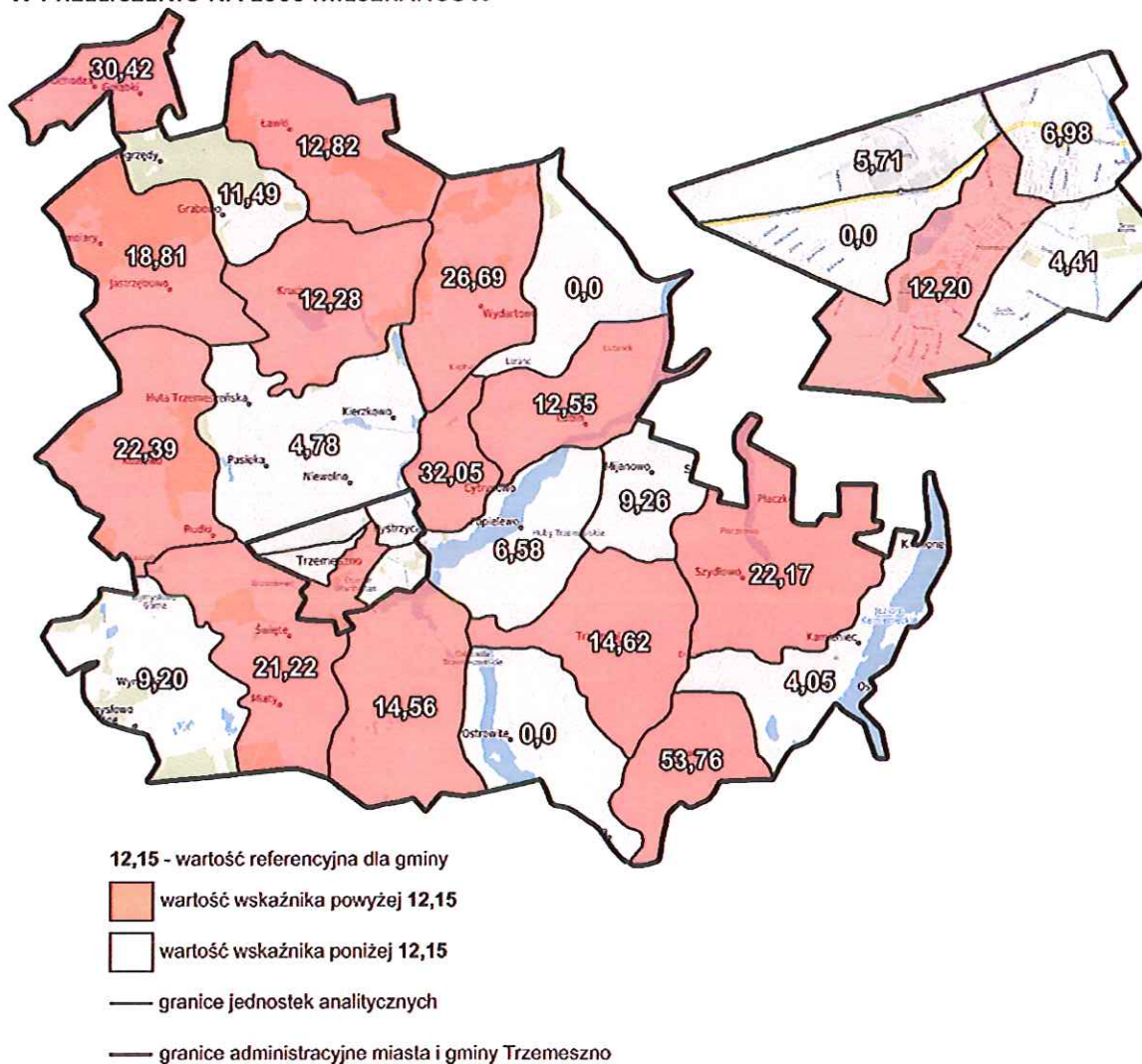
Źródło: opracowano na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie

Udzielone niepieniężne świadczenia pomocy społecznej pozwalają na określenie sytuacji społeczno-ekonomicznej osób zamieszkujących daną jednostkę analityczną. W przeciwieństwie do świadczeń pieniężnych nie informują jedynie o niskim poziomie dochodów wśród tych osób, lecz wskazują także na występujące dysfunkcje społeczne wśród osób objętych świadczeniem. Jedną z form niepieniężnych świadczeń jest praca socjalna, którą prowadzi się z osobami i rodzinami niesamodzielnymi życiowo, wykluczonymi społecznie bez względu na posiadany dochód. Inną formą niepieniężnej pomocy społecznej jest pomoc w formie usług opiekuńczych, która przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze obejmują nie tylko pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, lecz także zapewnianie kontaktów z otoczeniem. Udzielenie świadczenia niepieniężnego poprzedzone jest wywiadem środowiskowym, celem którego jest ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej osób czy rodzin. W przypadku gminy Trzemeszno na 1000 mieszkańców przypada około 12 osób korzystających z niepieniężnych świadczeń pomocy społecznej. Wartości wskaźnika wyższe niż wartość referencyjna dla gminy odnotowano w przypadku sołectw: Miława

(53,76), Cytrynowo (32,05), Gołębki (30,42), Wydartowo (26,69), Kozłowo (22,39), Szydłowo (22,17), Miaty (21,22), Jastrzębowo (18,81), Trzemżał (14,62), Zieleń (14,56), Ławki (12,82), Lubiń (12,55) oraz Kruchowo (12,28). W przypadku miasta Trzemeszno wartość wyższą niż wartość referencyjna odnotowano w przypadku jednostki D (12,20) (ryc. 6).

RYC. 6. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z ZASIŁKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ (FORMA NIEPIENIĘŻNA) W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno i Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie

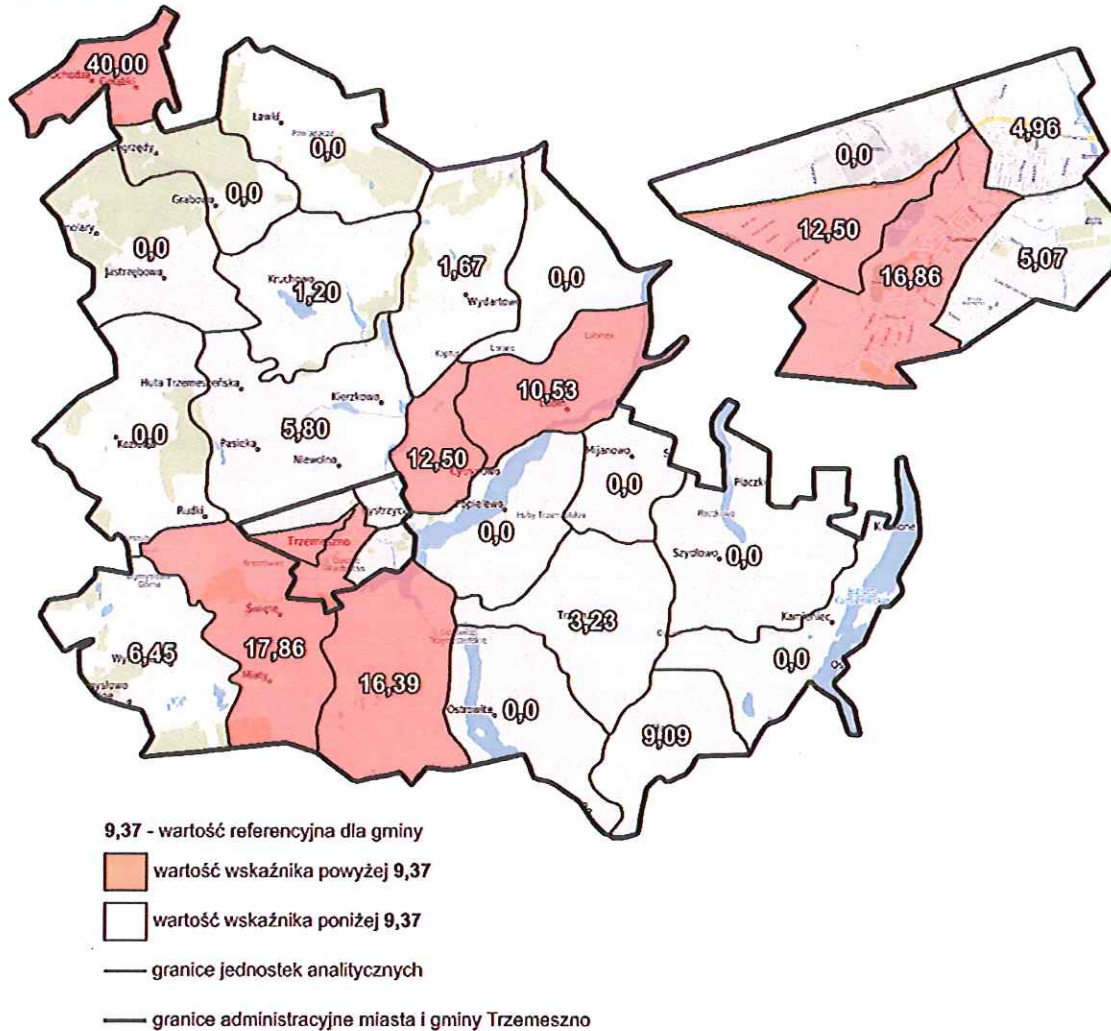
W roku szkolnym 2015/2016 decyzja o przyznaniu pomocy w formie dofinansowania do zakupu podręczników podejmowana była na podstawie kryterium dochodowego, podobnie jak w przypadku pieniężnych świadczeń społecznych. W przypadku, gdy przekroczone zostało kryterium dochodowe uczeń mógł otrzymać pomoc jeśli w rodzinie występuje: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm lub długotrwała lub ciężka choroba.

Poziom przyznawanych świadczeń w gminie Trzemeszno badano za pomocą wskaźnika przedstawiającego liczbę uczniów korzystających z dofinansowania w przeliczeniu na 100 uczniów. Sołectwami, w których liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów przekracza wartość 9,37 są: Gołębki (40,0), Miaty (17,86), Zieleń (16,39), Cytrynowo (12,50)

oraz Lubiń (10,53). W mieście Trzemeszno dla dwóch jednostek analitycznych odnotowano wartości wskaźnika wyższe niż wartość referencyjna, są to: jednostka C (12,50) oraz D (16,86) (ryc. 7).

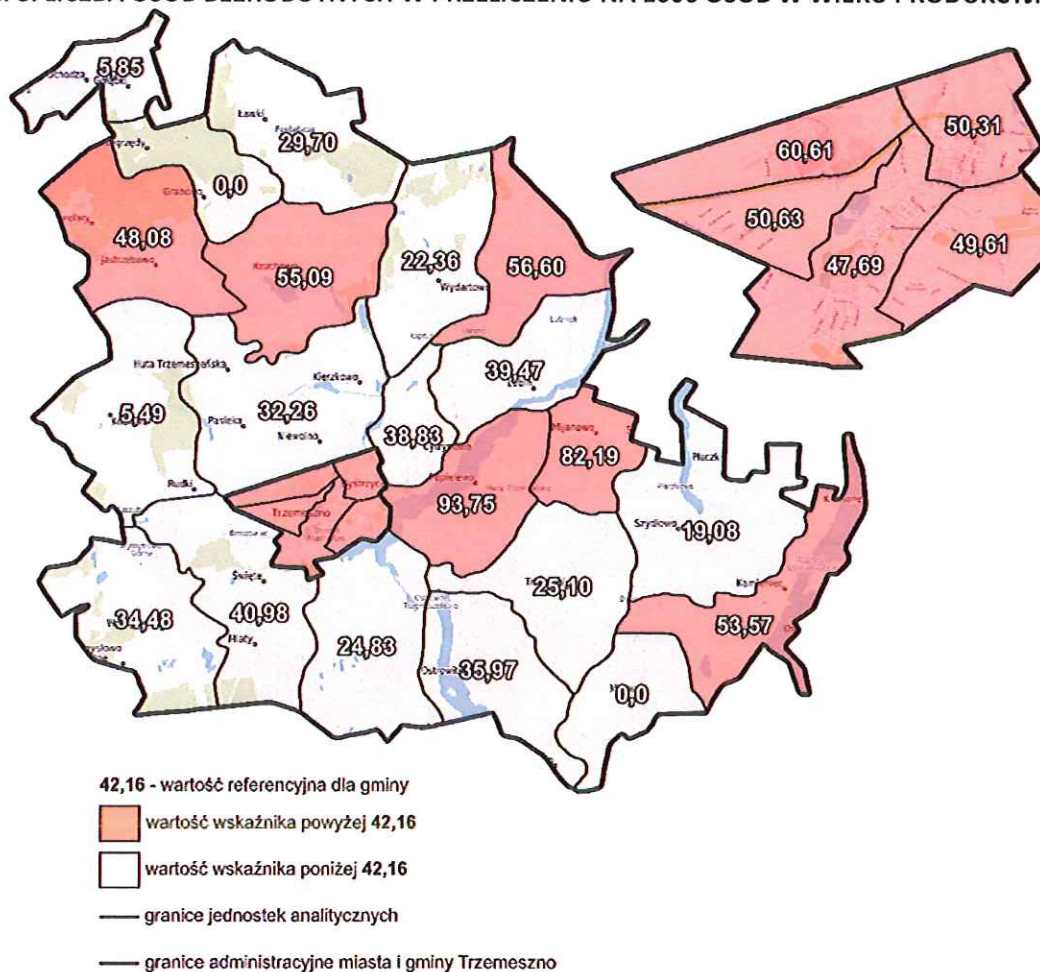
RYC. 7. LICZBA UCZNIÓW KORZYSTAJĄCYCH Z DOPLAT DO PODRĘCZNIKÓW W PRZELICZENIU NA 100 UCZNIÓW

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszna i Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie

2.3.3 BEZROBOCIE

Bezrobocie jest problemem wielopłaszczyznowym przenikającym zwłaszcza sfery społeczną i gospodarczą, ale również oddziałującym na pozostałe sfery. Zjawisko bezrobocia często powiązane jest z innymi negatywnymi zjawiskami, takimi jak: ubóstwo, przestępczość, alkoholizm czy uzależnienie od zasiłków pomocy społecznej. Brak podejmowanych działań w celu aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych może skutkować wzrostem stopy bezrobocia długotrwałego w gminie. W dłuższej perspektywie negatywne skutki bezrobocia mogą oddziaływać na pozostałe badane sfery (pogarszanie się stanu technicznego budynków ze względu na brak remontów, powstawanie „dzikich” wysypisk śmieci czy też słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw itp.).

RYC. 8. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

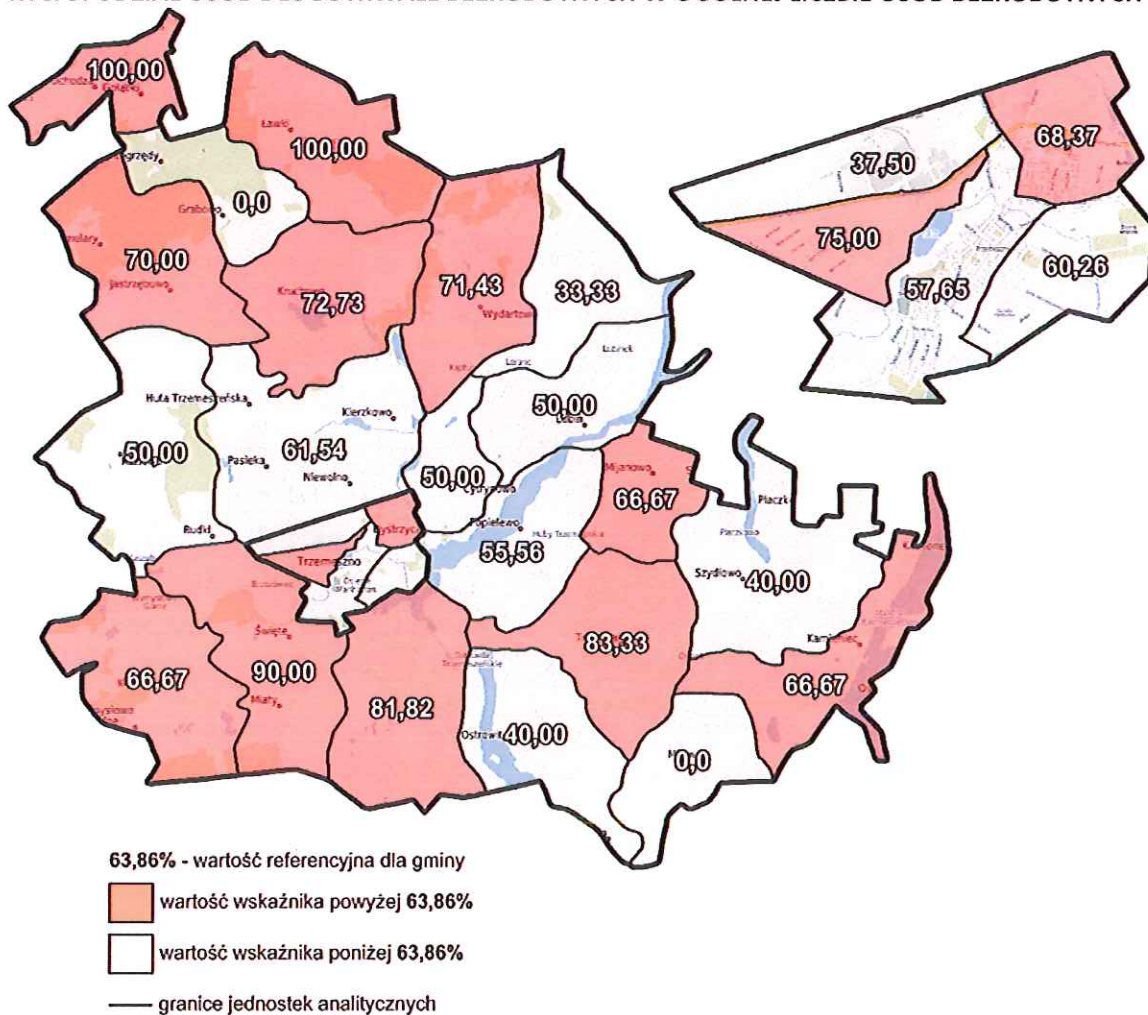
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno i Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie

W celu kompleksowej analizy zjawiska bezrobocia w gminie Trzemeszno posłużono się czterema wskaźnikami: W_6 – liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym, W_7 – udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, W_8 – udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych oraz W_9 – udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.

W gminie Trzemeszno na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada około 42 osób pozostających bez zatrudnienia (ryc. 8). Najwyższą wartością wskaźnika odznacza się sołectwo Popielewo, dla którego wskaźnik osiągnął wartość 93,75. Pozostałymi sołectwami, dla których odnotowuje się wartości wskaźnika wyższe niż wartość referencyjna są: Duszno (56,6), Jastrzębowo (48,08), Kamieniec (53,37), Kruchowo (55,09) oraz Mijanowo (82,19). Na obszarze miasta Trzemeszno w przypadku każdej jednostki analitycznej liczba osób bezrobotnych przypadających na 1000 osób w wieku produkcyjnym przekracza wartość referencyjną. W przypadku jednostki A na 1000 osób w wieku produkcyjnym bez zatrudnienia pozostawało około 60 osób. Pozostałe jednostki również cechują się większymi niż wartość dla gminy wartościami wskaźnika: jednostka B (50,31), C (50,63), D (47,69) oraz E (49,61).

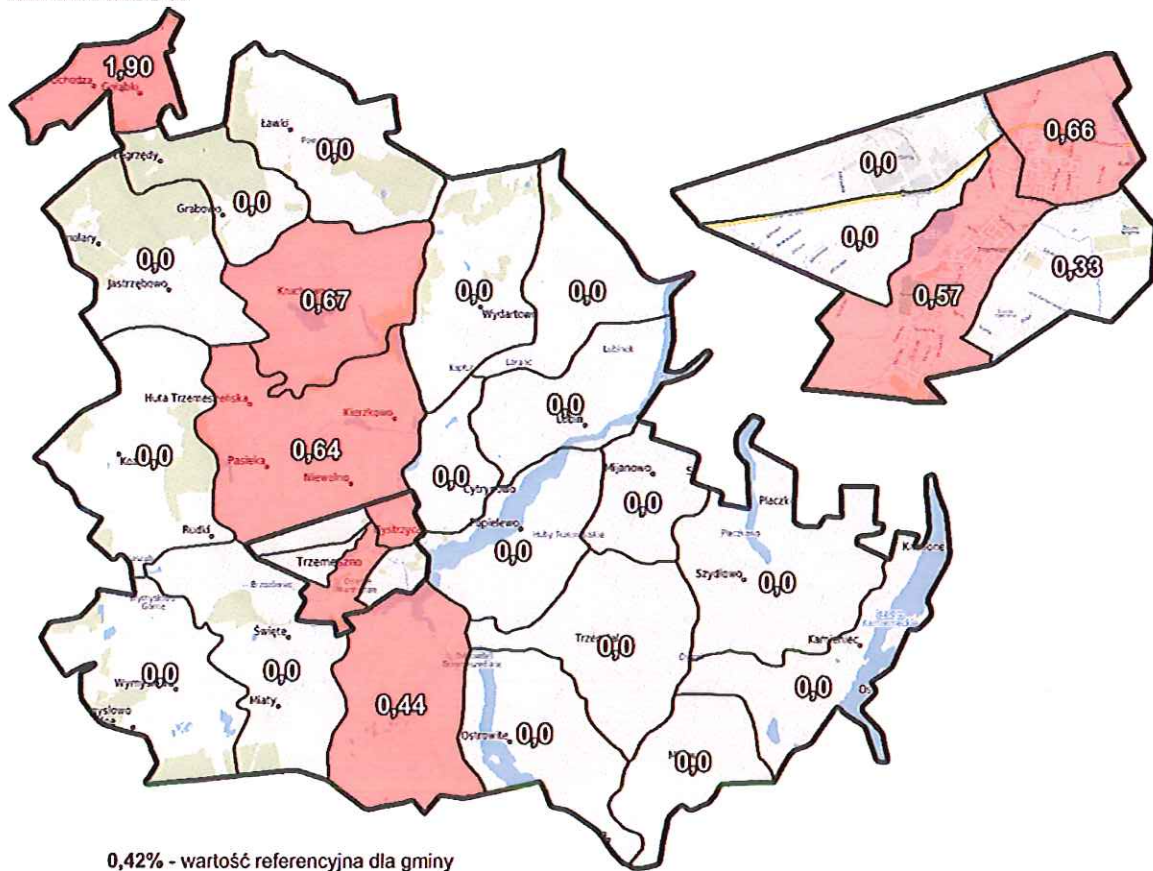
RYC. 9. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE OSÓB BEZROBOTNYCH

Źródło: opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie

Zjawisko długotrwałego bezrobocia dotyczy osób pozostających bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy. Długie pozostawanie bez stałego zatrudnienia może przyczyniać się do powstawania innych negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: ubóstwa, uzależnień czy wykluczenia społecznego. Osoby długotrwanie bezrobotne w gminie Trzemeszno stanowią 63,86% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W dwóch sołectwach: Gołębki i Ławki wszystkie osoby bezrobotne pozostają bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Sołectwami, dla których wskaźnik osiągnął wartość wyższą niż wartość referencyjna są: Miąty (90,0%), Trzemżal (83,3%), Zieleń (81,8%), Kruchowo (72,7%), Jastrzębowo (70,0%), Kamieniec (66,7%), Mijanowo (66,7%), Wydartowo (71,4%) oraz Wymysłowo (66,7%). W mieście Trzemeszno udział osób długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych większy niż 63,86% odnotowano w przypadku jednostek analitycznych B (68,4%) i C (75,0%), natomiast w jednostce D zidentyfikowano największą liczbę osób długotrwanie bezrobotnych (ok. 26% ogółu długotrwanie bezrobotnych w gminie) (ryc. 9).

Brak lub niedostateczne wykształcenie może utrudniać lub uniemożliwiać podjęcie pracy zarobkowej i prowadzić do długotrwałego bezrobocia. Osoby nieposiadające kwalifikacji zawodowych nie są elastyczne na rynku pracy, co znacznie utrudnia uzyskanie zatrudnienia przy zachodzących

RYC. 12. UDZIAŁ OSÓB OBJĘTYCH PROCEDURĄ NIEBIESKIEJ KARTY W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW

0,42% - wartość referencyjna dla gminy

wartość wskaźnika powyżej 0,42%

wartość wskaźnika poniżej 0,42%

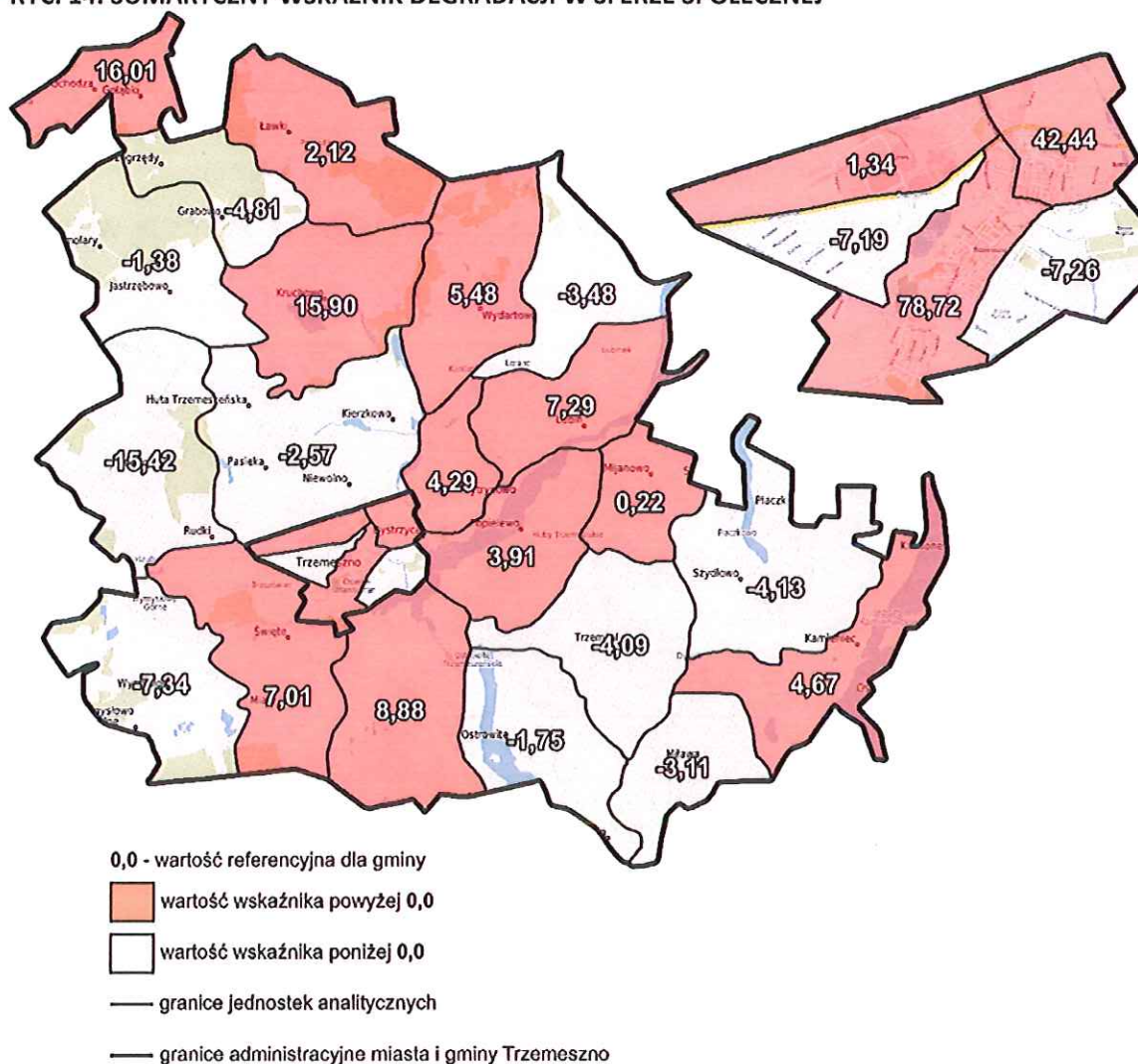
— granice jednostek analitycznych

— granice administracyjne miasta i gminy Trzemeszno

Źródło: opracowano na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie

W gminie Trzemeszno udział osób objętych procedurą „niebieskiej karty” w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi 0,42%. Sołectwami, dla których odnotowano wartości wyższe niż wartość referencyjna są: Gołębki (1,9%), Kruchowo (0,67%), Niewolno (0,64%) oraz Zieleń (0,44%). Na terenie miasta stosunkowo wysoki odsetek osób dotkniętych przemocą domową odnotowano w jednostkach: B (0,66%) oraz D (0,57%).

Na terenie gminy Trzemeszno stwierdzono w 2015 r. łącznie 169 przestępstw, spośród których 91 popełniono na terenie miasta, natomiast 78 na obszarze wiejskim. Wartość wskaźnika W_{11} dla gminy wynosi 11,41 - wartościami większymi niż średnia charakteryzują się sołectwa: Ławki (32,05), Miaty (26,53), Kozłowo (24,25), Ostrowite (20,94), Popielewo (19,74), Cytrynowo (19,23), Zieleń (16,01), Niewolno (15,92). Na obszarze miasta wartość większą niż średnia stwierdzono w jednostkach A (28,57) i B (12,92).

RYC. 14. SUMARYCZNY WSKAŹNIK DEGRADACJI W SFERZE SPOŁECZNEJ

Źródło: opracowanie własne

Jednostkami o najwyższym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych są: Gołębki (16,01), Kruchowo (15,90), Zieleń (8,88), Lubiń (7,29), Miaty (7,01), Wydartowo (5,48), Kamieniec (4,67), Cytrynowo (4,29), Popielewo (3,91), Ławki (2,12), Mijanowo (0,22) oraz następujące jednostki analityczne z miasta Trzemeszno: A (1,34), B (42,44), D (78,72). Z powyższej analizy wynika, iż obszarem o największej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednostka analityczna D.

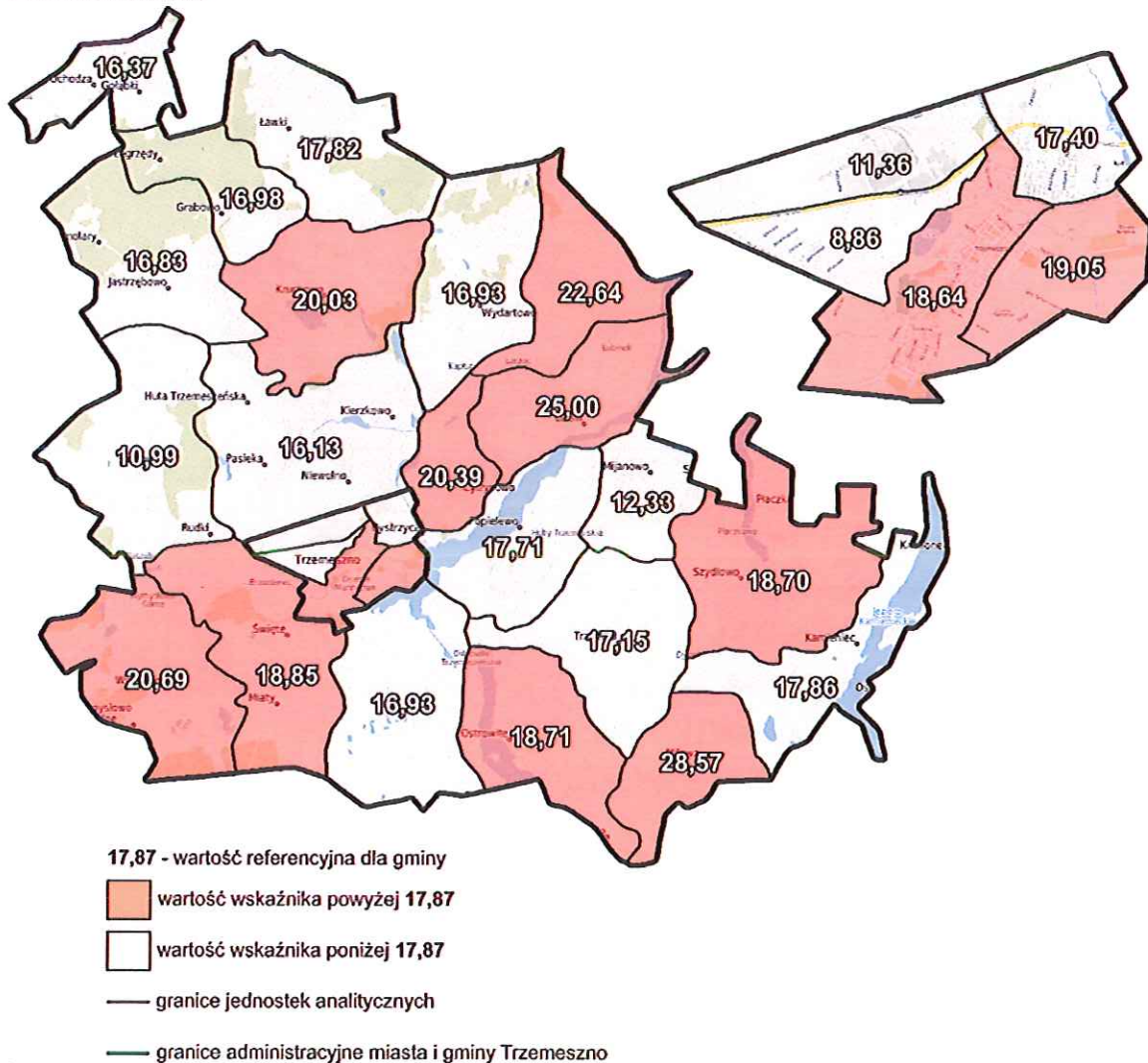
2.4 SFERA GOSPODARCZA

W celu identyfikacji problemów występujących w sferze gospodarczej gminy Trzemeszno, analizie poddano dwa wskaźniki. Pierwszy wskaźnik ukazuje udział osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. Badany miernik jest wykorzystywany przy badaniu obciążenia demograficznego i obrazuje poziom dostępnych zasobów siły roboczej na rynku pracy. Im wyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym tym bardziej obciążony jest system finansów publicznych. Drugim wskaźnikiem charakteryzującym sferę gospodarczą gminy i miasta Trzemeszno jest liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.

W gminie Trzemeszno na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada około 18 osób w wieku poprodukcyjnym. Sołectwami o największym udziale osób w wieku poprodukcyjnym są: Miława (28,6), Lubiń (25,0), Duszno (22,6), Wymysłowo (20,7), Cytrynowo (20,4), Kruchowo (20,0), Miaty (18,9), Ostrowite (18,7), Szydłowo (18,7) oraz Kamieniec (17,9). Na obszarze miasta Trzemeszno jednostkami o wysokim udziale osób w wieku poprodukcyjnym są jednostki E (19,1) oraz D (18,6).

RYC. 15. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM PRZYPADAJĄCA NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

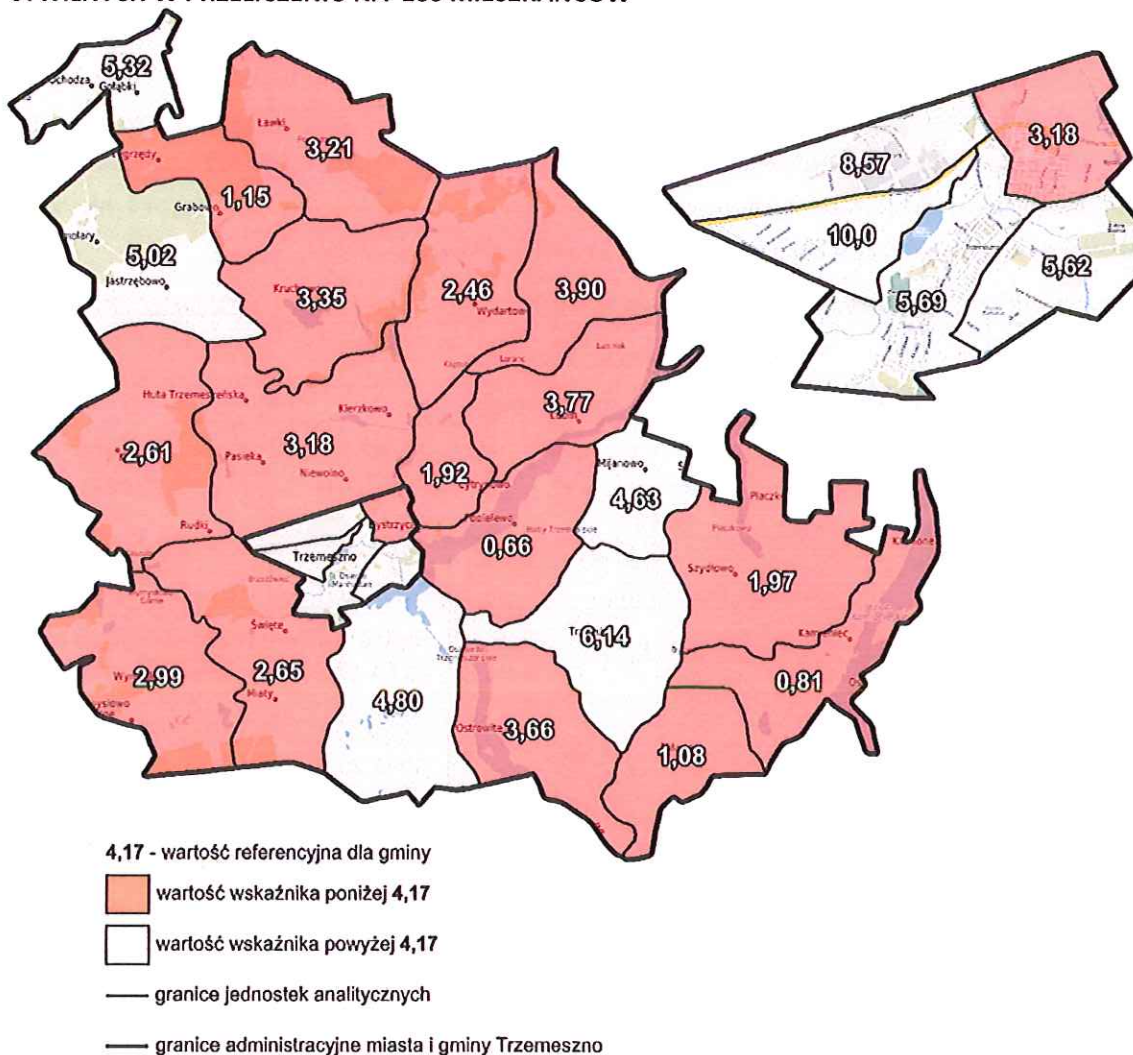
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszna

Drugim wskaźnikiem w sferze gospodarczej jest liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Uwzględniono podmioty gospodarcze wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi). W gminie Trzemeszno na 100 mieszkańców przypadają około 4 podmioty gospodarcze wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Jednostki analityczne, dla których odnotowano wartości wskaźnika niższe niż wartość referencyjna to: Popielewo (0,66), Kamieniec (0,81), Miława (1,08), Grabowo (1,15), Cytrynowo (1,92), Szydłowo (1,97), Wydartowo (2,46), Kozłowo (2,61), Miaty (2,65), Wymysłowo (2,99), Niewolno (3,18), Ławki (3,21), Kruchowo (3,35), Ostrowite

(3,66), Lubiń (3,77) oraz Duszno (3,90). Na terenie miasta jednostką o niskim poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców jest jednostka B (3,18).

RYC. 16. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ I SPÓŁEK CYWILNYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowano na podstawie CEiDG

2.5 SFERA TECHNICZNA

Historia miasta Trzemeszno sięga czasów wczesnego średniowiecza i związana jest z lokacją klasztoru kanoników regularnych św. Augustyna, który został ufundowany przez Bolesława Krzywoustego. W średniowieczu Trzemeszno pełniło ważną funkcję na mapie politycznej i kulturalnej kraju, a prawa miejskie otrzymało w XIV wieku. Największy rozwój miasta nastąpił w XVIII wieku za sprawą opata klasztoru kanoników regularnych – Michała Kosmowskiego, który przyczynił się do powstania takich obiektów jak: Alumnat, Szpital św. Łazarza, czy browar klasztorny.

Nie budzi wątpliwości fakt, iż gmina Trzemeszno charakteryzuje się bogatym dziedzictwem historycznym i kulturowym. Na terenie gminy Trzemeszno znajduje się 18 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz 605 obiektów wpisanych do gminnej

ewidencji zabytków. W rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁶, zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego zabytku. Natomiast gminna ewidencja zabytków, poza obiektami znajdującymi się w rejestrze Narodowego Instytutu Dziedzictwa, uwzględnia inne obiekty zabytkowe wskazane przez burmistrza w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, co w konsekwencji czyni z niej zbiór zabytków znacznie szerszy niż rejestr Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

TAB. 4. WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA

Miejscowość	Nazwa budynku	Numer z rejestru	Ocena stanu zachowania
Duszno	Zespół kościoła parafialnego rzymskokatolickiego pw. św. Doroty: a) Kościół, 1865 r. b) Brama-dzwonnica, 1865 r. c) Cmentarz przykościelny, 1865 r.	51/Wlkp/A z 12.03.2001 r.	Wymaga podjęcia prac: drobne naprawy
Kamieniec	Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Św. Jakub Starszego, 1722-1724 r.	A/272/1 z 09.09.1991 r.	Wymaga podjęcia pracy: drobne naprawy
Kruchowo	Zespół dworski: a) Dwór, 1582 r., przebud. ok. 1766 r. b) Park, XX w.	A/486/1-2 z 21.04.1997 r.	Wymaga podjęcia prac: remont kapitalny
Lubiń	Zespół dworski: a) Dwór, XVIII-XIX w. b) Park, XIX w.	921/Wlkp/A z 31.12.2013 r.	Wymaga podjęcia prac: drobne naprawy
Szydłowo	Zespół kościoła parafialnego rzymskokatolickiego pw. Najśw. Imienia Jezus, NMP i św. Józefa, z 1795 r.	A/517/1 z 22.12.1988 r.	Wymaga podjęcia prac: drobne naprawy
Szydłowo	Spichlerz, XIX w.	A/144 z 15.06.1985 r.	Wymaga podjęcia prac: drobne naprawy
Trzemeszno	Zespół kościoła klasztorного kanoników regularnych, ob. Parafialnego rzymskokatolickiego pw. Wniebowzięcia NMP	A/443 z 06.07.1960 r.	Wymaga podjęcia prac: remont zabezpieczający
Trzemeszno	Alumnat z kaplicą zw. Collegium Tremesnensis, ob. Wikariat, 1773-1775 r.	A/444 z 06.07.1960 r.	Wymaga podjęcia prac: drobne naprawy
Trzemeszno	Zespół szpitala św. Łazarza: a) Szpital św. Łazarza, 1787-1791 r. b) Oficyna północna, 1787-1791 r. c) Oficyna południowa, 1787-1791 r.	A/445 z 06.07.1960 r.	Nie wymaga podjęcia prac
Trzemeszno	Zespół browaru: a) Browar, budynek mieszkalny, XVIII w. b) Park, XIX w. c) Lodownia, XIX w.	60/Wlkp/A z 28.06.2001 r.	Wymaga podjęcia prac: remont kapitalny
Trzemeszno	Wieża ciśnień, 1906-1908 r.	A/406/1-2 z 14.04.1994 r.	Nie wymaga podjęcia prac
Wydartowo	Kuźnia, 1856 r.	82/Wlkp/A z 21.02.2002 r.	Wymaga podjęcia prac: remont kapitalny

Źródło: opracowano na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

⁶ Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. 2016 poz. 1887)

Obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków zlokalizowane są na 7 obszarach analitycznych: jednostki D w Trzemesznie, Duszna, Kamieńca, Kruchowa, Lubinia, Szydłowa oraz Wydartowa.

W „Programie Opieki nad Zabytkami miasta i gminy Trzemeszno na lata 2014-2017”, na podstawie rozeznania terenowego, stan 2 zabytków określono jako bardzo dobry, w przypadku pozostałych obiektów wskazano na potrzebę podjęcia prac konserwatorsko-remontowych. Stan poszczególnych obiektów wskazano w powyższej tabeli. Jako obiekty kwalifikujące się do objęcia remontem kapitalnym w trybie pilnym wskazano: kuźnię w Wydartowie, dwór w Kruchowie wraz z parkiem podworskim oraz zespół browaru w Trzemesznie wraz z parkiem.

W „Programie..” określa się także stan zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. W przedmiotowym dokumencie dokonano podziału zabytków według pięciostopniowej skali oceniającej stan zachowania obiektów zabytkowych.

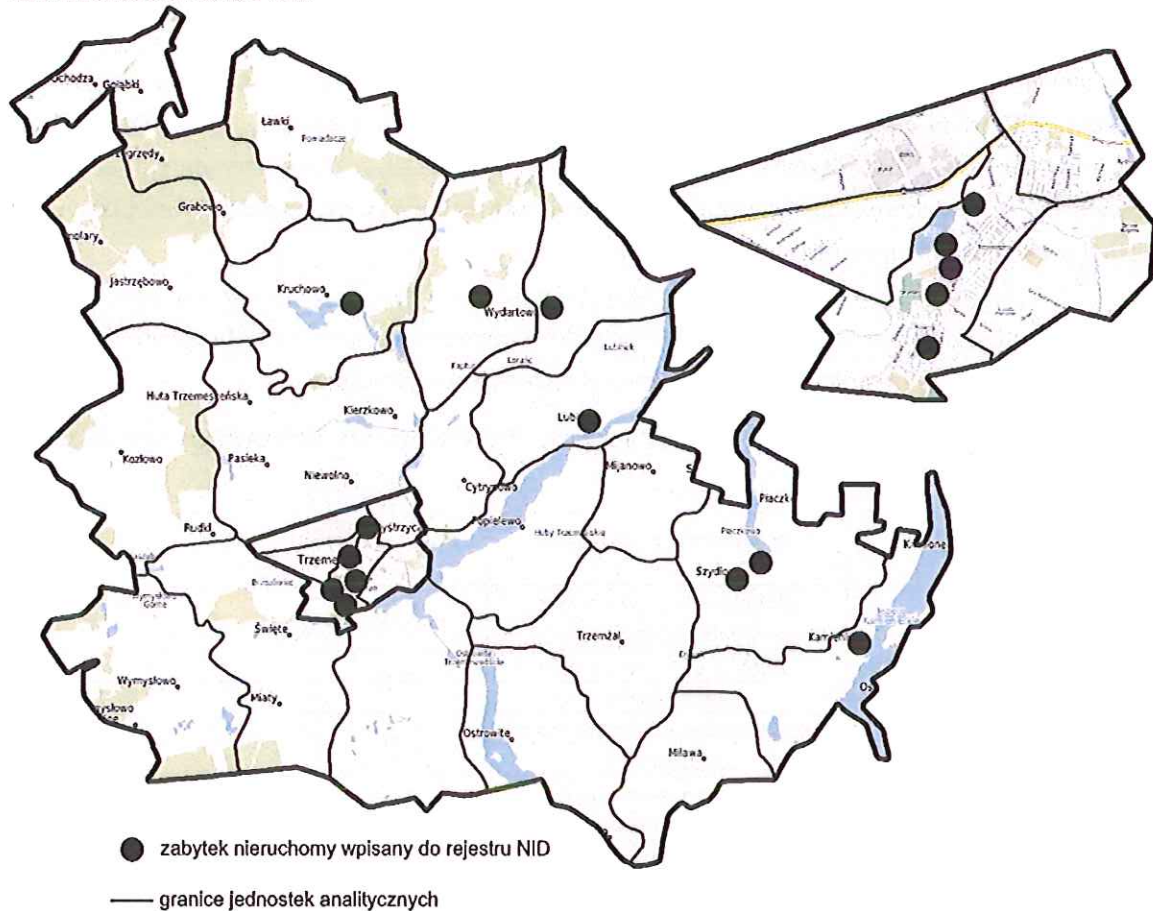
TAB. 5. OCENA STANU ZACHOWANIA OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Ocena stanu zachowania	Stan zachowania [%]
Obiekty w bardzo dobrym stanie zachowania	8,50
Obiekty w dobrym stanie zachowania	72,27
Obiekty w dostatecznym stanie zachowania	6,89
Obiekty w złym stanie zachowania	10,10
Obiekty w bardzo złym stanie zachowania	2,24

Źródło: Program Opieki nad Zabytkami miasta i gminy Trzemeszno na lata 2014-2017

Jak wskazują przedstawione w powyższej tabeli dane, większość obiektów zabytkowych na terenie miasta i gminy Trzemeszno znajduje się w dobrym lub bardzo dobrym stanie technicznym. Prowadzone są liczne działania mające na celu poprawienie stanu technicznego tych obiektów, lecz ograniczają się w większości do: malowania fasad oraz wymiany stolarki okiennej. Obecnie w gminnej ewidencji zabytków widnieje 605 obiektów, w tym dla około 80 z nich określa się stan zachowania jako wymagający natychmiastowej interwencji. W ostatnich latach wykreślono 2 budynki z ewidencji wojewódzkiej ze względu na katastrofalny stan techniczny.

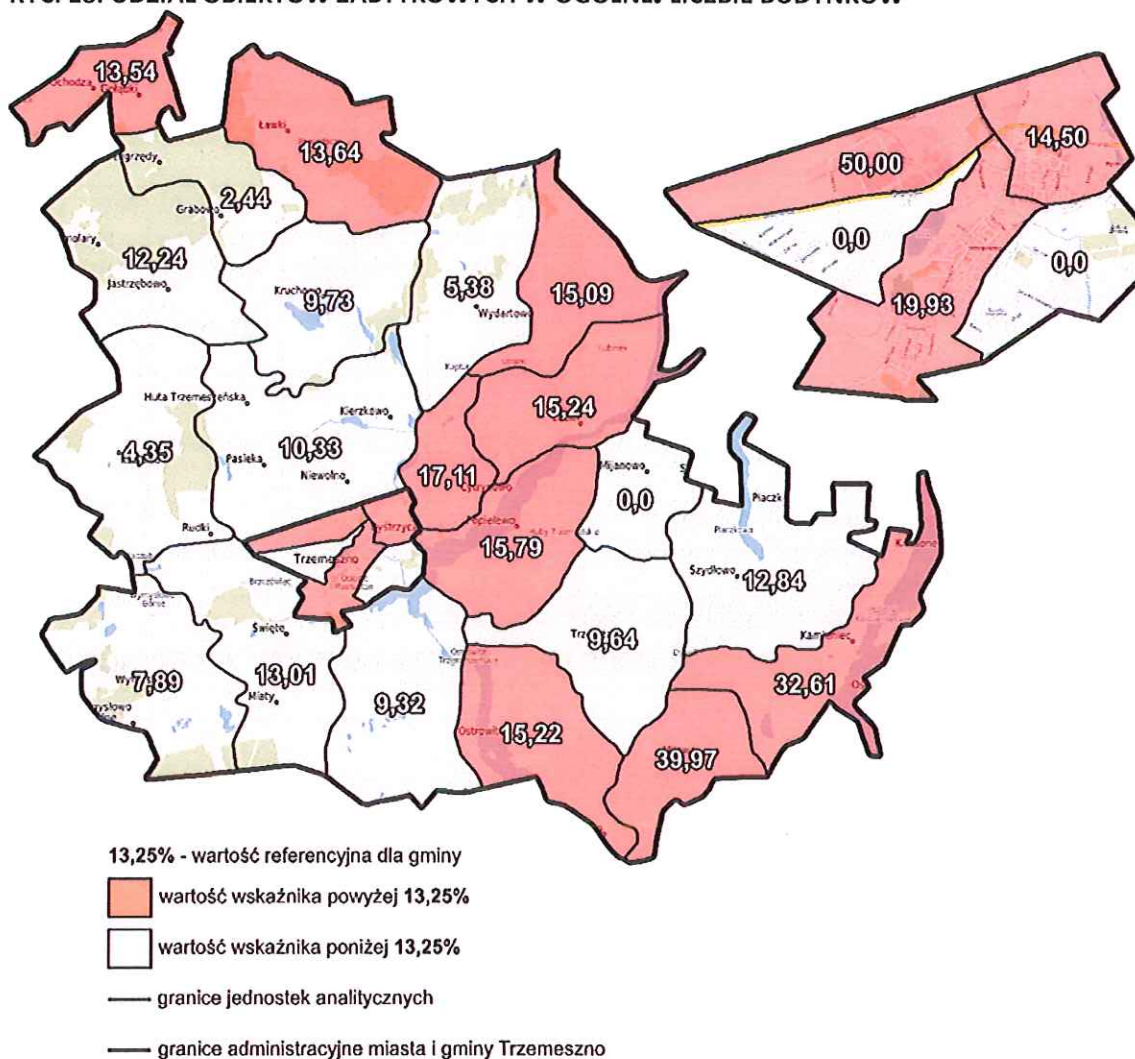
Na poniższej grafice przedstawiono lokalizację obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Największa liczba zabytków (5) wpisanych do rejestru znajduje się w granicach administracyjnych miasta Trzemeszno. Są to: zespół kościoła klasztornego kanoników regularnych pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Michała Archanioła, Alumnat wraz z kaplicą, zespół szpitala św. Łazarza, zespół browaru klasztornego oraz wieża ciśnień. W sołectwie Szydłowo zlokalizowane są dwa obiekty zabytkowe: zespół kościoła parafialnego pw. Najświętszego Imienia Jezus, Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa. W sołectwach: Duszno, Kamieniec, Kruchowo, Lubiń oraz Wydartowo zlokalizowane są pojedyncze obiekty lub zespoły obiektów wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

RYC. 17. ROZMIESZCZENIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH WPISANYCH DO REJESTRU NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA

Źródło: opracowano na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Wyżej wymienione wartości uzupełnione zostały poprzez badanie wskaźnikowe, które określiło udział obiektów zabytkowych (wpisanych do gminnej ewidencji zabytków) w ogólnej liczbie budynków znajdujących się na obszarze danej jednostki analitycznej. Pozwoliło to na wytypowanie jednostek o potencjalnie największym zagrożeniu powstałym wskutek użytkowania budynków w złym stanie technicznym.

Na obszarze miasta i gminy Trzemeszno udział budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków wynosi 13,25%. Wartości wskaźnika przewyższające wartość referencyjną odnotowano w przypadku następujących sołectw: Miława (38,0%), Kamieniec (32,6%), Cytrynowo (17,1%), Popielewo (15,8%), Lubiń (15,2%), Ostrowite (15,2%), Duszno (15,1%), Ławki (13,6%) oraz Gołąbki (13,5%). Na obszarze miasta Trzemeszno wysoki odsetek budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków odnotowano na obszarze: jednostki analitycznej A (50,0%), jednostki analitycznej D (19,9%) oraz jednostki analitycznej B (14,5%). Należy odnotować, iż w granicach jednostki analitycznej D znajduje się aż 238 budynków zabytkowych, które stanowią niemal 40% wszystkich obiektów tego typu w gminie.

RYC. 18. UDZIAŁ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BUDYNKÓW

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno

2.6 SFERA ŚRODOWISKOWA

Gmina Trzemeszno prowadzi liczne działania informacyjne, mające na celu zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta i gminy. Porównując wartości osiągniętych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia odpadów oraz ograniczania masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, określonych w Rozporządzeniach Ministra Środowiska⁷, można zaobserwować, iż działania te przynoszą oczekiwany skutek (tab. 6).

Poziom świadomości ekologicznej mieszkańców miasta i gminy Trzemeszno badano za pomocą wskaźnika określającego udział osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie mieszkańców. Wskaźnik ma charakter destymulacyjny, co oznacza, iż wartości niższe niż wartość referencyjna wskazują na występowanie problemu w jego zakresie. Z przeprowadzonych obliczeń

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 645) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012 r. poz. 676)

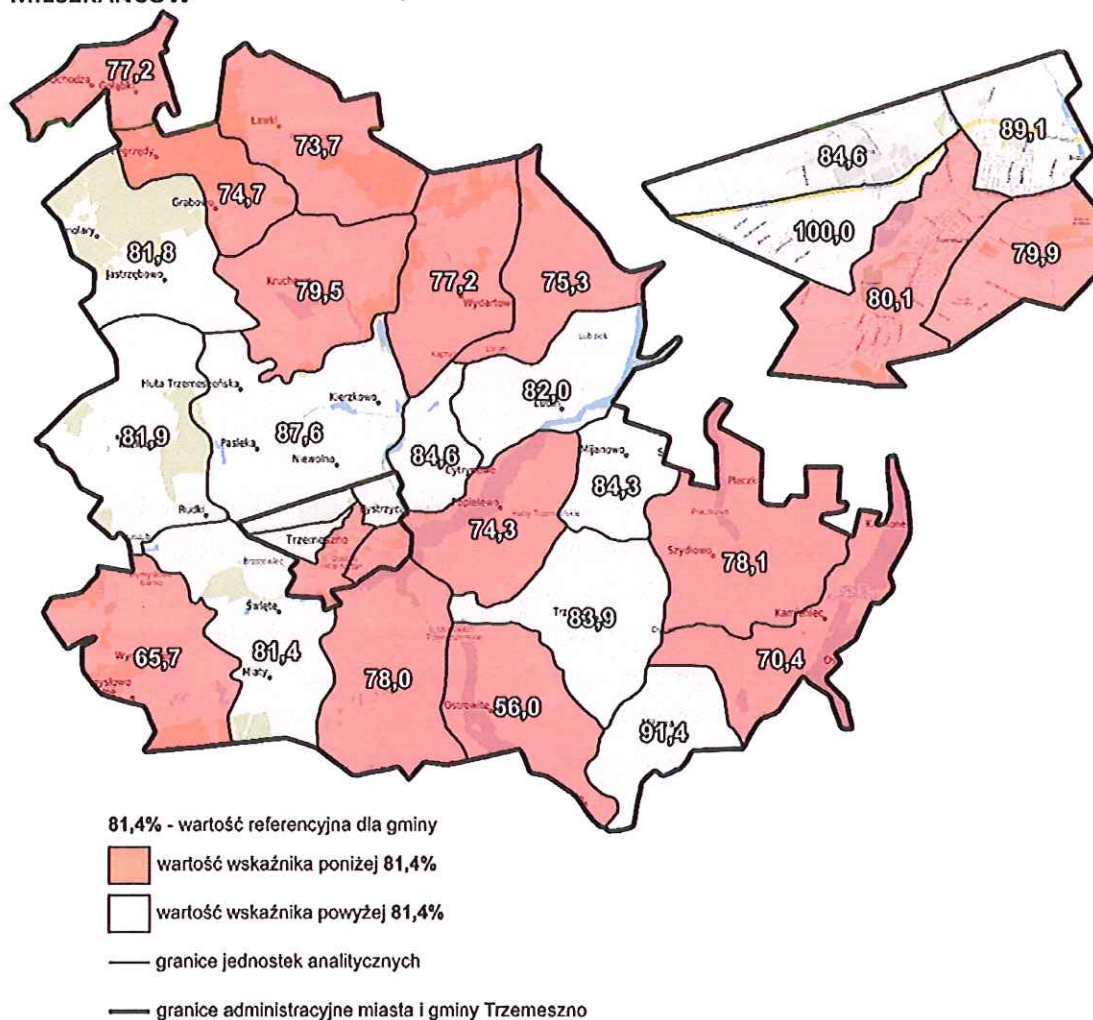
wynika, iż selektywną zbiórkę odpadów prowadzi 81,4% wszystkich mieszkańców gminy Trzemeszno (ryc. 19).

TAB. 6. OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA I ODZYSKU INNYMI METODAMI ORAZ OGRANICZANIA MASY ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI PRZEKAZYWANYCH DO SKŁADOWANIA

Rodzaj poziomu do osiągnięcia	Osiągnięty poziom (rok 2015)	Wymagany poziom (rok 2015)	Osiągnięty poziom (rok 2012)	Wymagany poziom (rok 2012)
Recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	29%	16%	12,55%	10%
Recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych odpadów niż niebezpieczne: odpadów budowlanych i rozbiórkowych	100%	40%	93,92%	30%
Ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	142,58%	50%	99,75%	75%

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno

RYC. 19. UDZIAŁ OSÓB PROWADZĄCYCH SELEKTYWNĄ ZBIÓRKĘ ODPADÓW W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW

Odsetkiem osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów niższym niż wartość referencyjna charakteryzują się sołectwa: Ostrowite (56,02%), Wymysłowo (65,75%), Kamieniec (70,45%), Ławki (73,72%), Popielewo (74,34%), Grabowo (74,71%), Duszno (75,32%), Gołębki (77,19%), Wydartowo (77,21%), Zieleń (78,02%), Szydłowo (78,08%) oraz Kruchowo (79,46%). Na obszarze miasta Trzemeszno stan kryzysowy w sferze środowiskowej zdiagnozowano w obrębie dwóch jednostek analitycznych: D (80,09%) oraz E (79,89%).

2.7 SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Zagospodarowanie przestrzenne stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwojowych miast i gmin. Prowadzenie polityki rozwoju wymaga od władz samorządowych umiejętnego gospodarowania dostępnymi zasobami oraz uwzględniania aspektów: społecznych, funkcjonalno-przestrzennych i środowiskowych. Przestrzeń, zwłaszcza na obszarze miast, jest dobrem mocno ograniczonym, więc kluczowe jest jej efektywne wykorzystanie. Starannie przemyślana i zaplanowana przestrzeń miejska, w tym przede wszystkim dostępność do infrastruktury technicznej, społecznej i rekreacyjnej ma decydujący wpływ na poziom życia mieszkańców.

2.7.1 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Wysoka dostępność sieci i urządzeń infrastruktury technicznej wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców Trzemeszna. Dostęp do sieci wodociągowej na obszarze miejskim ma 97,1% mieszkańców i utrzymuje się na względnie stałym poziomie od 2010 roku. W ostatnich latach gmina prowadzi działania inwestycyjne w tym zakresie na obszarze wiejskim. Dostęp do sieci wodociągowej w 2015 roku na obszarze wiejskim miało 95,9% mieszkańców, co stanowi wzrost o 12,8 punktu procentowego w porównaniu do 2010 roku.

TAB. 7. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW

Korzystający z wodociągów w ogólnej ludności [%]	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto Trzemeszno	97,2	97,2	96,9	96,9	97,1	97,1
Obszar wiejski	83,1	83,1	84,2	85,1	95,9	95,9

Źródło: opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Poza inwestycjami w rozwój sieci wodociągowej gmina Trzemeszno prowadzi także działalność inwestycyjną w rozwój sieci kanalizacyjnej. Obecnie dostęp do sieci kanalizacyjnej na obszarze miejskim Trzemeszna posiada 94% mieszkańców, co w porównaniu z rokiem 2010 stanowi wzrost o 15,7 punktu procentowego. Jednocześnie można wskazać na konieczność prowadzenia dalszych inwestycji w tym zakresie na obszarze wiejskim, gdyż siecią kanalizacyjną objętą jest zaledwie 40,2% mieszkańców.

TAB. 8. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI KANALIZACYJNEJ W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW

Korzystający z kanalizacji w ogólnej ludności [%]	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto Trzemeszno	78,3	78,5	78,5	79,4	93,9	94
Obszar wiejski	27,3	27,4	35,2	39,2	39,3	40,2

Źródło: opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

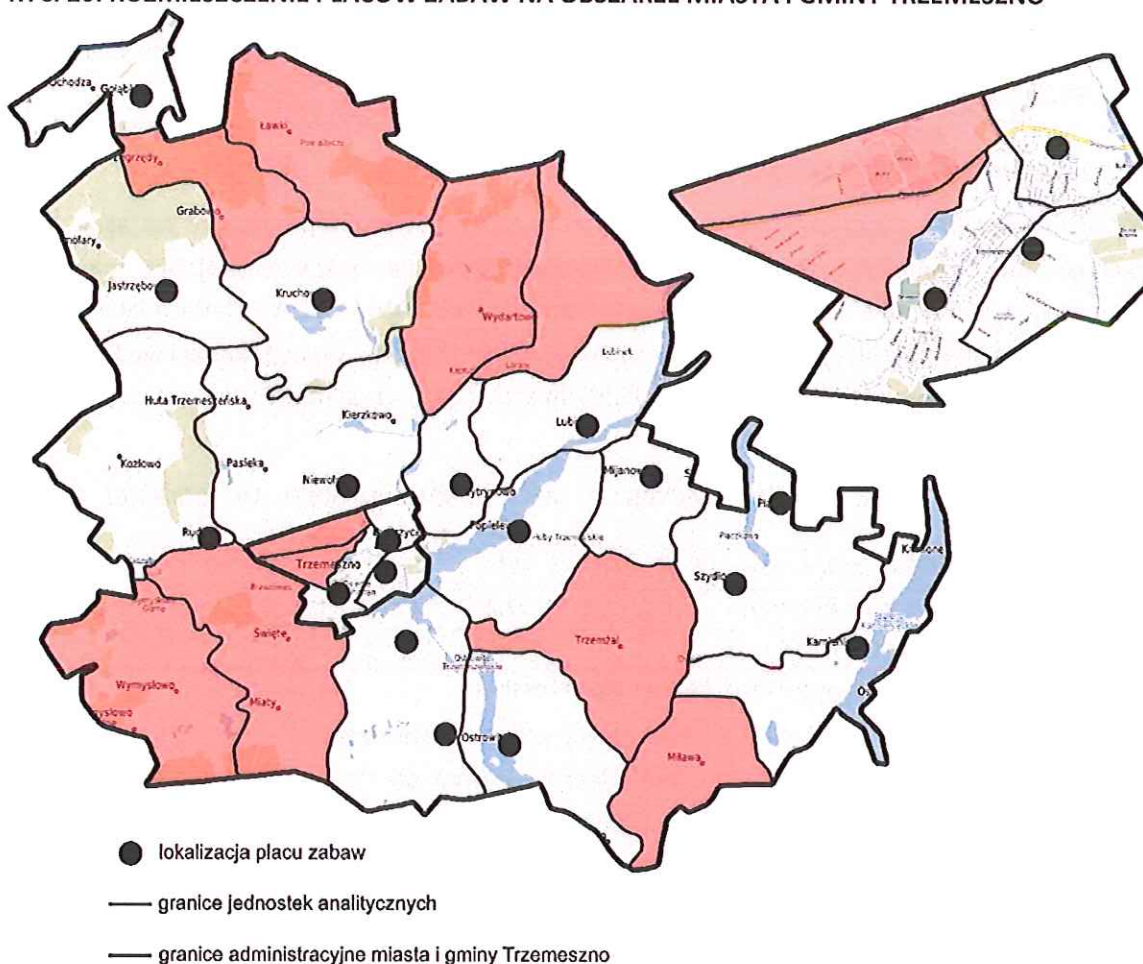

2.7.2 INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Zgodnie z tezą stawianą przez W. Chudego⁸ rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej pozytywnie wpływa na stan zdrowia mieszkańców oraz ich kondycję fizyczną. Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna wpływa pozytywnie również na atrakcyjność obszaru pod względem spędzania wolnego czasu i sprzyja rozwojowi lokalnemu. Na potrzeby niniejszej diagnozy analizie poddano rozmieszczenie obiektów sportowych oraz placów zabaw na terenie gminy Trzemeszno.

Na obszarze gminy Trzemeszno zlokalizowanych jest 18 ogólnodostępnych placów zabaw dla dzieci, w tym 3 znajdują się na obszarze miejskim. Na poniższej mapie kolorem czerwonym oznaczono sołectwa, w których nie znajduje się ani jeden plac zabaw. Na obszarze miejskim place zabaw znajdują się na terenie następujących jednostek analitycznych: B (ul. Piastowska), D (ul. Mickiewicza) oraz E (ul. Toruńska) (ryc. 20).

RYC. 20. ROZMIESZCZENIE PLACÓW ZABAW NA OBSZARZE MIASTA I GMINY TRZEMESZNO

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszna

W celu uzupełnienia analizy rozmieszczenia placów zabaw na terenie gminy Trzemeszno przeprowadzono także badanie wskaźnikowe. Określono liczbę placów zabaw przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (w wieku 0-17 lat). Wartości wskaźników przedstawiono w poniższej

⁸ W. Chudy, Infrastruktura sportowo-rekreacyjna warunkiem rozwoju aktywności ruchowej społeczeństwa na przykładzie województwa małopolskiego i śląskiego, 2013.

tabeli (tab. 9). Na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie przypada 0,56 placu zabaw. Jednostkami, dla których odnotowano wartości wskaźnika niższe niż wartość referencyjna są: Jednostka A, Jednostka B, Jednostka C, Jednostka D, Jednostka E, Duszno, Grabowo, Ławki, Miaty, Miława, Trzemżał, Wydartowo oraz Wymysłowo.

TAB. 9. LICZBA PLACÓW ZABAW PRZYPADAJĄCYCH NA 100 OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM

Jednostka analityczna	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba placów zabaw	Wartość wskaźnika
Jednostka A	28	0	0,00
Jednostka B	577	1	0,17
Jednostka C	44	0	0,00
Jednostka D	796	1	0,13
Jednostka E	183	1	0,55
Cytrynowo	32	1	3,13
Duszno	12	0	0,00
Gołębki	64	1	1,56
Grabowo	25	0	0,00
Jastrzębowo	76	1	1,32
Kamieniec	49	1	2,04
Kruchowo	177	1	0,56
Kozłowo	132	1	0,76
Ławki	37	0	0,00
Lubiń	49	1	2,04
Miaty	87	0	0,00
Mijanowo	26	1	3,85
Miława	21	0	0,00
Niewolno	160	1	0,63
Ostrowite	26	1	3,85
Popielewo	39	1	2,56
Szydłowo	95	2	2,11
Trzemżał	62	0	0,00
Wydartowo	121	0	0,00
Wymysłowo	120	0	0,00
Zieleń	169	2	1,18
GMINA	3207	18	0,56

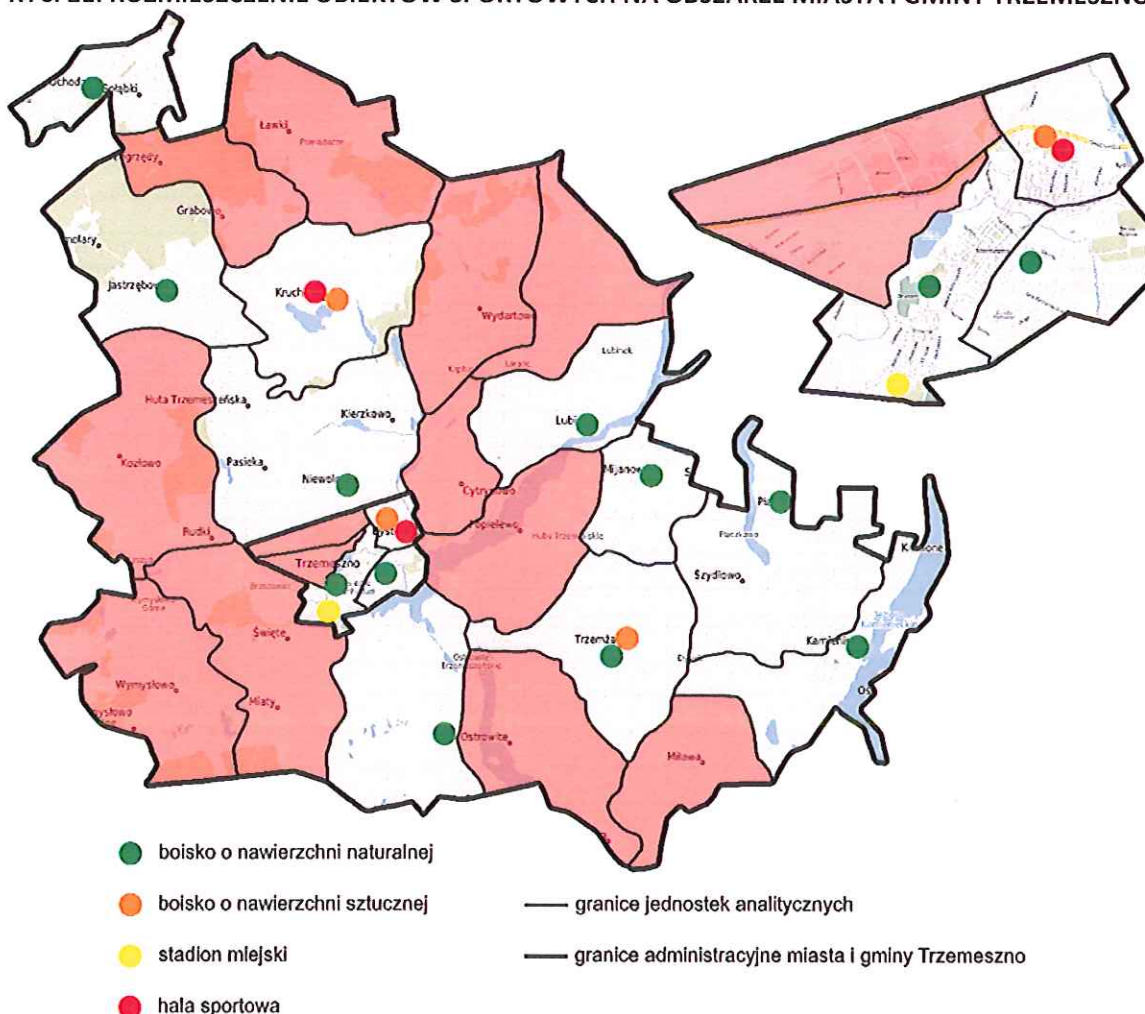
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszno

W ramach analizy rozmieszczenia obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, sprawdzono również lokalizację obiektów sportowych na obszarze gminy. Wyróżniono 4 typy obiektów: boiska o nawierzchni naturalnej, boiska o nawierzchni sztucznej, hale sportowe oraz stadion miejski. Na obszarze całej gminy Trzemeszno zlokalizowanych jest 13 obiektów sportowych, w tym 5 mieści się na obszarze miejskim. W mieście Trzemeszno zlokalizowane są: 2 boiska o nawierzchni naturalnej, 1 boisko typu orlik, 1 hala widowiskowo-sportowa oraz stadion miejski. Na poniższej mapie kolorem czerwonym oznaczono sołectwa, w których nie występują obiekty sportowe. Należy jednak odnotować, iż duża część obiektów sportowych znajduje się w złym stanie technicznym lub ich nawierzchnia nie nadaje się do dalszego użytkowania. Obiektami sportowymi znajdującymi się w dobrym stanie technicznym są: sala widowiskowo-sportowa w Trzemesznie wraz z boiskami

zlokalizowanymi w okolicy, hala sportowa w Kruchowie wraz z boiskiem oraz hala sportowa w Trzemżalu.

RYC. 21. ROZMIESZCZENIE OBIEKTÓW SPORTOWYCH NA OBSZARZE MIASTA I GMINY TRZEMESZNO

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego Trzemeszna

2.7.3 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Uzupełnieniem analizy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej miasta i gminy Trzemeszno będzie analiza występowania i dostępności obiektów użyteczności publicznej. Przez elementy infrastruktury społecznej rozumie się usługi z zakresu: edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, turystyki oraz rekreacji. Wysoka dostępność obiektów infrastruktury społecznej pozwala na zaspokojenie socjalnych, kulturalnych oraz edukacyjnych potrzeb ludności. W przypadku miasta i gminy Trzemeszno znaczna część obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowana jest na obszarze miejskim, szczególnie w rejonie centrum.

Wysoka dostępność placówek edukacyjnych wpływa na poziom edukacji w gminie i rozwój społeczny młodych mieszkańców gminy. Na obszarze gminy Trzemeszno zlokalizowane są liczne placówki świadczące usługi edukacyjno-wychowawcze, w tym: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, licea oraz szkoły zawodowe. Łącznie na obszarze gminy funkcjonuje 8 publicznych placówek

edukacyjnych, z czego 3 funkcjonują w ramach zespołów szkół. Poza obszarem miejskim funkcjonują dwa zespoły szkół (szkoła podstawowa i gimnazjum) w Trzemżalu i Kruchowie.

W zakresie ochrony zdrowia w Trzemesznie funkcjonują dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz trzy apteki. Wymienione wyżej placówki funkcjonują na obszarze miejskim. Miasto Trzemeszno zapewnia mieszkańcom gminy jedynie podstawowe usługi medyczne. Usługi specjalistyczne i szerszy zakres podstawowych usług medycznych realizowany jest przez mieszkańców w Gnieźnie i Poznaniu. Na obszarze miejskim Trzemeszna zlokalizowane są także obiekty pomocy społecznej: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Placówek Wsparcia Rodziny „Droga do Domu”, Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami i Chorych Psychiczenie oraz Placówka Wsparcia Dziennego. Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych oraz pomocy społecznej, pozytywnie wpływa na rozwiązywanie problemów społecznych występujących w gminie.

Na poziom atrakcyjności turystyczno-kulturalnej wpływa zarówno atrakcyjność wizualna miasta i gminy, jak i dostęp do obiektów infrastruktury społecznej. Podstawowym ośrodkiem organizującym życie kulturalne miasta i gminy jest Dom Kultury w Trzemesznie. Poza Domem Kultury działania mające na celu promocję kultury w Trzemesznie prowadzi również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Trzemeszno.

2.8 GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przytoczoną wcześniej definicją obszar zdegradowany tworzą obszary, na których zdiagnozowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych przy jednoczesnym współwystępowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, technicznej, środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej. W związku z faktem, że w jednostkach analitycznych, dla których wartość wskaźnika sumarycznego jest większa niż 0, stwierdzono ponadprzeciętne natężenie negatywnych zjawisk społecznych, uznano, że jednostki te są zdegradowane w sferze społecznej. Stan kryzysowy występuje w tych jednostkach analitycznych, w których oprócz ponadprzeciętnego natężenia negatywnych zjawisk społecznych (odzwierciedlonego przez wartości sumarycznego wskaźnika degradacji większe niż zero), zidentyfikowano współwystępowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jednej spośród pozostałych sfer – obszary te tworzą obszar zdegradowany na terenie gminy Trzemeszno. Na podstawie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej oraz analizy ilościowo-jakościowej pozostałych sfer wskazano jednostki analityczne, które tworzą obszar zdegradowany w gminie Trzemeszno.

TAB. 10. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE NEGATYWNYCH ZJAWISK W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH, W KTÓRYCH STWIERDZONO PONADPRZECIĘTNE NATĘŻENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Jednostka analityczna	Sumaryczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	Sfera gospodarcza [tak/nie]	Sfera środowiskowa [tak/nie]	Sfera techniczna [tak/nie]	Sfera przestrzenno-funkcjonalna [tak/nie]
Jednostka D	78,72	TAK	TAK	TAK	TAK
Jednostka B	42,44	NIE	NIE	TAK	TAK
Gołąbki	16,01	NIE	TAK	TAK	NIE
Kruchowo	15,90	TAK	TAK	NIE	NIE
Zieleń	8,88	NIE	TAK	NIE	NIE
Lubiń	7,29	TAK	NIE	TAK	TAK
Miaty	7,01	TAK	NIE	NIE	TAK
Wydartowo	5,48	NIE	TAK	NIE	TAK
Kamieniec	4,67	NIE	TAK	TAK	NIE

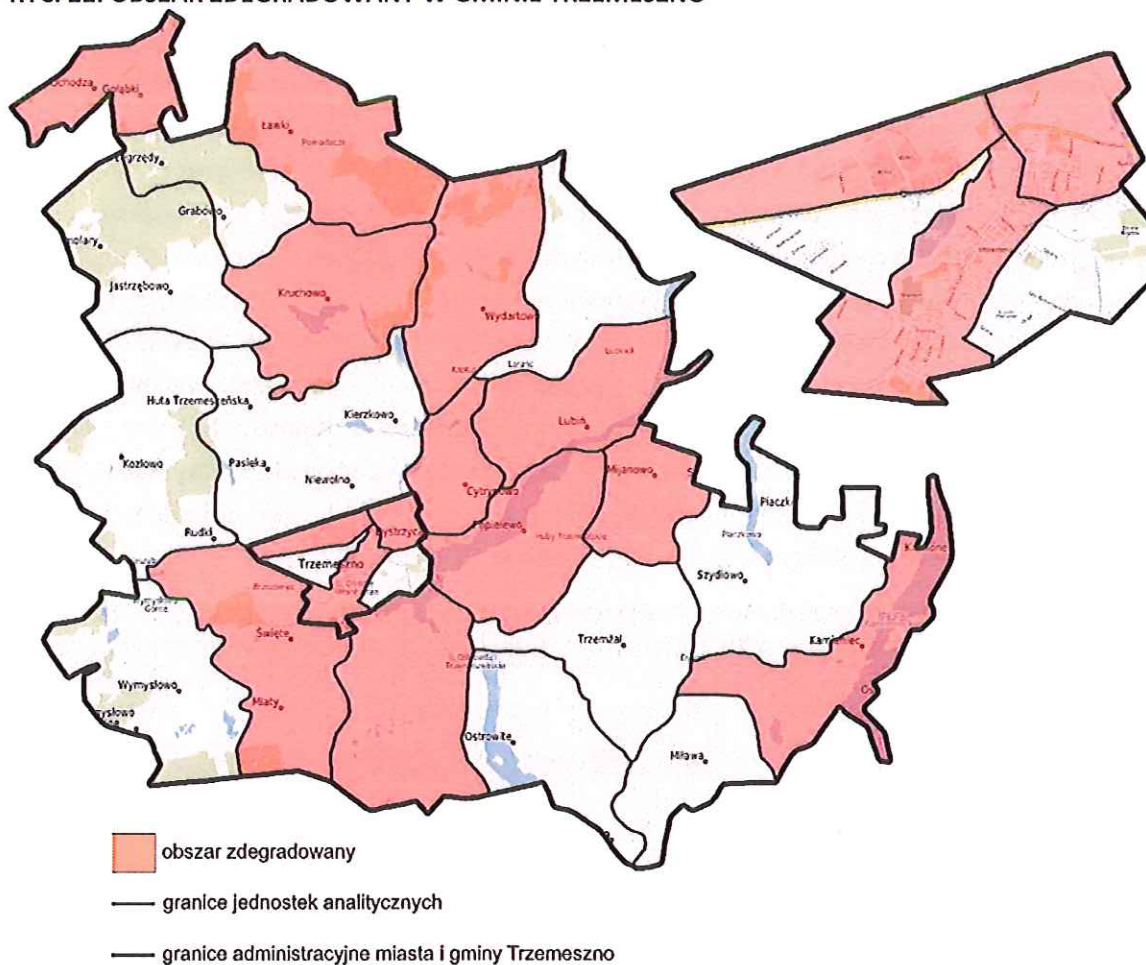

Jednostka analityczna	Sumaryczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	Sfera gospodarcza [tak/nie]	Sfera środowiskowa [tak/nie]	Sfera techniczna [tak/nie]	Sfera przestrzenno-funkcyjna [tak/nie]
Cytrynowo	4,29	TAK	NIE	TAK	TAK
Popielewo	3,91	NIE	TAK	TAK	TAK
Ławki	2,12	TAK	TAK	TAK	TAK
Jednostka A	1,34	NIE	NIE	TAK	TAK
Mijanowo	0,22	NIE	NIE	NIE	TAK

Źródło: opracowanie własne

We wszystkich jednostkach analitycznych, dla których sumaryczny wskaźnik degradacji przyjmuje wartości dodatnie, wraz z problemami społecznymi współwystępuje przynajmniej jeden problem w pozostałych sferach. W przypadku jednostki analitycznej „D” oraz sołectwa Ławki zidentyfikowano nawet występowanie problemów w zakresie wszystkich badanych sfer. W związku z powyższym w granice obszaru zdegradowanego wchodzi następujące jednostki analityczne: jednostka D, jednostka B, Kruchowo, Gołąbki, Wydartowo, Lubiń, Zieleń, Kamieniec, Cytrynowo, Popielewo, Miaty oraz Mijanowo. Wyznaczony obszar zdegradowany obejmuje powierzchnię 79,97 km² (45,94% ogólnej powierzchni gminy) i zamieszkiwany jest przez 10658 osób (71,96% wszystkich mieszkańców gminy), co znacznie przekracza kryteria zawarte w Wytycznych (20% powierzchni gminy i maksymalnie 30% mieszkańców gminy).

RYC. 22. OBSZAR ZDEGRADOWANY W GMINIE TRZEMESZNO

Źródło: opracowanie własne

3. OBSZAR REWITALIZACJI

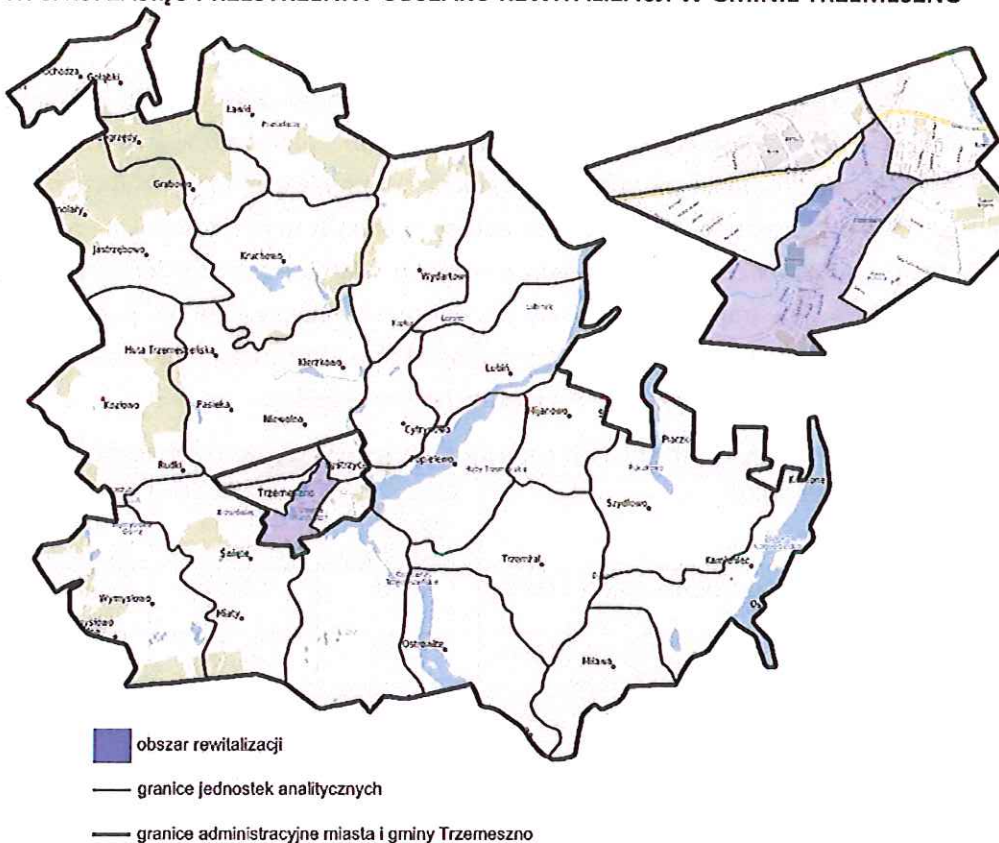
Mając na uwadze przeprowadzone analizy dokonano delimitacji obszaru, na którym prowadzone będą działania rewitalizacyjne. Jednostka „D” znajdująca się na terenie miasta Trzemeszno charakteryzuje się największą wartością sumarycznego wskaźnika degradacji oraz współwystępowaniem problemów w zakresie wszystkich przebadanych sfer: gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Obszar ten pełni ponadto szczególną rolę w funkcjonowaniu miasta – jest to jego najstarsza część. Znajduje się tu największa koncentracja obiektów zabytkowych, a także placówek. Z uwagi na powyższe wyznaczono obszar rewitalizacji w gminie Trzemeszno, którego granice pokrywają się z granicami jednostki analitycznej „D”.

W niniejszym rozdziale przedstawiono zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji oraz dokonano pogłębionej analizy wyznaczone obszaru, celem wskazania problemów i potencjałów występujących w jego obrębie.

3.1 ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI

Granice obszaru rewitalizacji pokrywają się z granicami jednostki analitycznej „D”. Poniższa rycina przedstawia zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.

RYC. 23. ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE TRZEMESZNO

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi ok. 1,64 km², co stanowi 0,94% ogólnej powierzchni gminy, natomiast jego populacja wynosi 3 851 osób (26% populacji gminy). Poniżej znajduje się wykaz ulic znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji.

TAB. 11. WYKAZ ULIC ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GRANICACH OBSZARU REWITALIZACJI

Pl. Jana Kilińskiego	Pl. Michała Kosmowskiego	Pl. Powstańców
Pl. Św. Wojciecha	ul. 1 Maja	Ul. 22 Stycznia
Ul. Adama Mickiewicza	Ul. Bolesława Prusa	Ul. Aleksandra Borowskiego
Ul. Górna	Ul. Gen. Henryka Dąbrowskiego	Ul. Lipowa
Ul. Marii Konopnickiej	Ul. Mikołaja Kopernika	Ul. Mikołaja Reja
Ul. Mjr Andrzeja Marchlewicza	Ul. Modrakowa	Ul. Ogrodowa
Ul. Orchowska	Ul. Osiedlowa	Ul. Polna
Ul. Słoneczna	Ul. Sportowa	Ul. Stefana Czarnieckiego
Ul. Stefana Wyszyńskiego	Ul. Szymańskiego	Ul. Świętego Ducha
Ul. Świętego Jana	Ul. Toruńska	Ul. Tumska
Ul. Wiosny Ludów	Ul. Wiśniowa	Ul. Władysława Reymonta
Ul. Wodna	Ul. Wrzosowa	Ul. XX-lecia
Ul. Źródelko	Ul. Żółwia	Ul. Sienna (fragm.)

Źródło: Opracowanie własne

3.2 POGŁĘBIONA ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI

Fundamentalne znaczenie w procesie rewitalizacji mają kwestie społeczne, w związku z czym na etapie analizy wskaźnikowej to sfera społeczna została szczegółowo przeanalizowana. Zgodnie z przeprowadzoną w rozdziale drugim diagnozą sytuacji w gminie, w obrębie jednostki analitycznej „D” zidentyfikowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, o czym świadczą zestawione poniżej wartości badanych wskaźników. **Czerwonym kolorem** oznaczono wartości niekorzystne względem wartości dla **gminy**, natomiast **pogrubione** zostały te, które są niekorzystne w porównaniu z wartościami dla **miasta**. Wartości, które są jednocześnie **pogrubione i zabarwione na czerwono** są niekorzystne zarówno w porównaniu do wartości **dla miasta, jak i całej gminy**.

TAB. 12. WARTOŚCI MIERNIKÓW DEGRADACJI DLA OBSZARU REWITALIZACJI W TRZEMESZNIE

Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość dla Miasta Trzemeszna	Wartość dla Gminy Trzemeszno
W ₁ - Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	20,66	20,53	21,65
W ₂ - Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	11,94	11,73	12,83
W ₃ - Kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1 rodzinę, której przyznano świadczenie	2973,95	2463,33	2147,51
W ₄ - Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma niepieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	12,20	9,08	12,15
W ₅ - Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów	16,86	12,35	9,37
W ₆ - Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym	47,69	49,22	42,16

Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość dla Miasta Trzemeszna	Wartość dla Gminy Trzemeszno
W7- Udział osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy) w ogólnej liczbie bezrobotnych	57,65	61,60	63,86
W8- Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	17,92	17,11	20,24
W9- Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie bezrobotnych	6,51	6,84	6,99
W10- Udział osób objętych procedurą Niebieskiej Karty w ogólnej liczbie mieszkańców	0,57	0,55	0,42
W11 – Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	10,91	11,48	11,41
W12 – Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	18,64	17,91	17,87
W13 - Udział budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków	19,93	15,32	13,25
W14 - Udział osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie mieszkańców	80,1	83,75	81,36
W15 – Liczba placów zabaw przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	0,13	0,18	0,56

Źródło: Opracowanie własne

Spośród wskaźników sfery społecznej sześć z nich przybiera dla obszaru rewitalizacji niekorzystne wartości względem gminy (W_1 , W_3 , W_4 , W_5 , W_6 , W_{10}). Wartości kolejnych dwóch wskaźników (W_2 , W_8), są niekorzystne w porównaniu do średniej dla miasta. Wskaźniki sfer gospodarczej (W_{12}), technicznej (W_{13}), środowiskowej (W_{14}) i przestrzenno-funkcjonalnej (W_{15}) również przybierają niekorzystne wartości względem gminy.

TAB. 13. DANE DOTYCZĄCE OBSZARU REWITALIZACJI W TRZEMESZNIE

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Udział w ogóle
Liczba mieszkańców	3 851	26,00%
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	577	24,81%
Liczba osób w wieku produkcyjnym	1 948	26,16%
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	339	27,29%
Liczba osób objętych procedurą Niebieskiej Karty	22	35,48%
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna)	46	24,21%
Kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej	124 906	31,78%
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma niepieniężna)	47	26,11%
Liczba uczniów ogółem	451	33,67%
Liczba uczniów otrzymujących stypendia socjalne	85	33,60%
Liczba uczniów korzystających z dożywiania	32	26,89%
Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników	76	60,32%
Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	9	22,50%
Liczba osób bezrobotnych	123	29,59%
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	71	26,72%
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	22	26,19%
Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością	8	27,59%
Liczba budynków	1 194	26,16%
Liczba budynków zabytkowych	238	39,34%
Liczba osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów	3 084	25,55%
Liczba placów zabaw	1	5,56%

Źródło: Opracowanie własne

Celem lepszego zobrazowania natężenia problemów występujących na obszarze rewitalizacji zestawiono dane, na podstawie których oszacowano wartości powyższych wskaźników. Zgodnie z zawartością powyższej tabeli na obszarze rewitalizacji mieszka ponad 1/3 osób objętych procedurą Niebieskiej Karty w gminie Trzemeszno. Mieszka tu również ponad 1/5 rodzin, w których stwierdzono występowanie problemów opiekuńczo-wychowawczych. Wskazywać to może na pewną dezorganizację rodzin i występowanie zaburzeń w relacjach wewnątrzrodzinnych. Występowanie przemocy w rodzinie spowodowane może być jej trudną sytuacją materialną, która stanowi natomiast efekt bezrobocia, w szczególności długotrwałego. Spośród zarejestrowanych na terenie gminy Trzemeszno osób bezrobotnych, prawie 30% mieszka na obszarze rewitalizacji. Na każde 10 osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji przypada 6 osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Długotrwałe bezrobocie jest szczególnym typem bezrobocia - traktowane jest bowiem jako problem o podłożu społecznym, na którego występowanie wpływ mają również bodźce ekonomiczne w postaci zasiłków pomocy społecznej. Na obszarze rewitalizacji 46 rodzin⁹ korzysta z pieniężnych form pomocy społecznej, natomiast 47 – z form niepieniężnych. Prawie co czwarta rodzina korzystająca z zasiłków pomocy społecznej na terenie gminy Trzemeszno mieszka na obszarze rewitalizacji. W 2015 r. dla rodzin zamieszkałych na obszarze rewitalizacji wypłacono zasiłki o łącznej wartości wynoszącej 124 906 zł, co stanowi niemal 1/3 kwoty wypłaconej w całej gminie.

TAB. 14. POWODY PRYZNANANIA ZASIŁKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI W TRZEMESZNIE W 2015 R.

Powód przyznania pomocy	Liczba osób samotnie gospodarujących	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	10	20	65
SIEROCTWO	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA W TYM: WIELODZIELNOŚĆ	0	8	28
BEZROBOCIE	8	19	62
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	4	14
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	14	11	31
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO OGÓŁEM, W TYM RODZINY NIEPEŁNE RODZINY WIELODZIELNE	2	6	20
PRZEMOC W RODZINIE	0	0	0
ALKOHOLIZM	1	1	3
NARKOMANIA	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO, ZDARZENIA LOSOWE	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzemesznie

⁹ Liczonych włącznie z osobami gospodarującymi samotnie

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom obszaru rewitalizacji są bezrobocie i ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrona macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zasiłki udzielano również z powodu niepełnosprawności i alkoholizmu. Znaczna liczba udzielonych świadczeń dotyczy rodzin z dziećmi, co może przekładać się na sytuację rodzin i relacje wewnątrzrodzinne.

Istotny wpływ na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i bezrobociu długotrwałemu ma funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej. Na obszarze rewitalizacji nie funkcjonują tego typu działalności. Uczestnictwo w podmiocie ekonomii społecznej jest formą aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w związku z czym funkcjonowanie takich podmiotów może mieć istotny wpływ na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze rewitalizacji, w szczególności w zakresie bezrobocia długotrwałego i ubóstwa.

Obszar rewitalizacji w Trzemesznie obejmuje tereny w centralnej i w południowej części miasta. Centralny fragment miasta znajduje się w obrębie historycznego układu urbanistycznego wpisanego wraz z większością zabudowań do gminnej ewidencji zabytków. Zabudowa północnej i centralnej części obszaru rewitalizacji składa się przede wszystkim z zabytkowej tkanki miejskiej, tworzonej przez murowane domy mieszkalne (z XIX i XX w.), zabudowania kamieniczne (z XIX i XX w.) i zabytkowe budynki użyteczności publicznej. Jednym z takich obiektów jest budynek przy ul. Mickiewicza 33 z XX w., pierwotnie pełniący funkcję sądu grodzkiego, następnie mieszczący Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego, aktualnie nie pełniący żadnej funkcji od czasu połączenia szkoły im. Cegielskiego i Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Trzemesznie. Na obszarze rewitalizacji znajdują się również cenne obiekty dziedzictwa kulturowego, objęte ochroną w ramach rejestru zabytków Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Należą do nich:

- Bazylika Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Michała Archanioła - kościół klasztorny kanoników regularnych z XII w., rozbudowany w XVII w., zniszczony w czasie II wojny światowej i odbudowany po zakończeniu działań wojennych – znajduje się przy Pl. Kosmowskiego;
- kościół parafialny parafii pw. Św. Łazarza z XVIII w. z budynkiem poszpitalnym przy ul. Mickiewicza;
- Alumnat, wybudowany w latach 1773-1775; mieszczący się przy Pl. Kosmowskiego 3;
- wodociągowa wieża ciśnień z otaczającym drzewostanem przy ul. Orchowskiej 18;
- browar z XVIII w., rozbudowany w XIX w., znajdujący się przy ul. Szymańskiego, składający się z następujących obiektów:
 - budynek produkcyjno-mieszkalny,
 - park,
 - lodownia ziemna.

Obiekty widniejące w rejestrze zabytków wyróżniają się wybitnymi walorami historycznymi, które w przypadku zespołu obiektów XVIII-wiecznego browaru oraz Alumnatu ulegają zatraceniu.

Geneza browaru w Trzemesznie związana jest z funkcjonującym klasztorem kanoników regularnych - fundatorem obiektu był opat Michał Kosmowski. Począwszy od okresu zaborów browar zaczął podupadać – aktualnie obiekt nie pełni żadnych funkcji, natomiast jego stan techniczny określić należy jako zły. Podjęcia działań wymaga również budynek lodowni ziemnej. Stan techniczny tego

obiektu stwarza realne niebezpieczeństwo dla mieszkańców Trzemeszna, czego świadectwem jest incydent, jaki miał miejsce w 2011 r., kiedy to doszło do zarwania się dachu, na którym znajdowała się jedna z młodych mieszkanek gminy. Wysokie koszty renowacji obiektów pobrowarnych uniemożliwiały władzom gminy podjęcie działań na rzecz przywrócenia im świetności i funkcjonalności. Poniższe fotografie przedstawiają stan techniczny budynku produkcyjno-mieszkalnego i lodowni ziemnej w Trzemesznie.

FOT. 1. BROWAR W TRZEMESZNIE Z BUDYNKIEM LODOWNI ZIEMNEJ

Źródło: Zbiory własne

Drugim obiektem prezentującym walory historyczne, jednak wymagającym podjęcia działań renowacyjnych i adaptacyjnych jest Alumnat. Wzniesiony został w latach 1773-1775 również z inicjatywy opata Kosmowskiego. Jest to jednopiętrowy budynek z poddaszem, wybudowany na planie podkowy. Pierwotnie pełnił funkcję nieodpłatnej szkoły średniej z internatem dla uczniów, następnie został przekształcony w gimnazjum (jedno z pierwszych w Wielkopolsce). Aktualnie mieści się w nim punkt *Caritas*, mieszkanie organisty i sala spotkań dla parafian, dodać jednak należy, że nadal znaczna liczba pomieszczeń pozostaje niezagospodarowana. Za budynkiem znajduje się ogród o dużej powierzchni z budynkami gospodarczymi.

FOT. 2. ALUMNAT

Źródło: Zbiory własne

FOT. 3. ALUMNAT

Źródło: Zbiory własne

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano również problemy związane ze stanem technicznym dróg. Dotyczy to w szczególności ulic w obrębie historycznego układu miasta. Pasy drogowe oddzielające ciągi zabudowy mieszkalnej są tu stosunkowo wąskie, co przekłada się na szerokość chodników i pasa jezdni. Wąskie chodniki i znajdujące się na nich elementy infrastruktury technicznej utrudniają komfortowe przemieszczanie się pieszo i tworzą barierę, dotkliwą w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami. Istotnym problemem jest również degradacja stanu technicznego nawierzchni niektórych dróg.

FOT. 4 PRZYKŁADY PROBLEMÓW TECHNICZNYCH W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY DROGOWEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: zbiory własne

FOT. 5. PRZYKŁADY PROBLEMÓW TECHNICZNYCH W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY DROGOWEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI (C.D.)

Źródło: Zbiory własne.

Negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji przejawiają się również w stanie technicznym budynków mieszkalnych. W przypadku niektórych obiektów zidentyfikowano znaczne ubytki w wierzchniej warstwie elewacji i zły stan stolarki okiennej i drzwiowej (fot. 6). Stwierdzono ponadto występowanie obiektów dysfunkcyjnych, wymagających podjęcia działań adaptacyjnych. Znajdują się one przede wszystkim w historycznej części miasta.

FOT. 6. PRZYKŁADY PROBLEMÓW TECHNICZNYCH W ZAKRESIE TKANKI MIEJSKIEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: Zbiory własne

W trakcie wizji lokalnej na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano miejsca nielegalnego pozostawiania odpadów (fot. 7). Są one świadectwem przekładania się negatywnych zjawisk społecznych na jakość

przestrzeni publicznej i środowiska. Niska lub niewykształcona świadomość ekologiczna oraz występowanie innych problemów społecznych bezpośrednio przekładają się na stan przestrzeni.

FOT. 7. PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWY WYMIAR NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Źródło: Zbiory własne

W granicach obszaru rewitalizacji znajduje się również rejon Jeziora Trzemeszeńskiego (Kościelnego), nieopodal którego wykonano część spośród powyższych fotografii. Obszar ten charakteryzuje się szczególnym potencjałem w kontekście rozwoju funkcji związanych z rekreacją, niemniej aktualnie teren ten wymaga oczyszczenia, natomiast szata roślinna - uporządkowania.

W południowej części obszaru rewitalizacji, bezpośrednio przy granicy miasta znajduje się park miejski – tzw. „Park Baba”. W przeszłości w miejscu tym regularnie organizowano plenerowe wydarzenia kulturalne. Od kilku lat obserwuje się zanikanie funkcji kulturalnej i rekreacyjnej tego

miejsca, co związane jest m.in. z nierealizowaniem prac rewaloryzacyjnych i remontowych oraz niespełnianiem wymogów organizacyjnych wydarzeń plenerowych. Jest to miejsce istotne nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, lecz również dla społeczności całej gminy. Świadczą o tym wyniki przeprowadzonego w ramach Programu Aktywności Lokalnej¹⁰ badania społecznego. Ponad 60% ankietyowanych mieszkańców gminy wskazało, że najistotniejszym działaniem dla poprawy jakości życia w całej gminie powinna być rewaloryzacja „Parku Baba”. Podkreślić należy, że w Parku zidentyfikowano występowanie niepożądanych społecznie zachowań, takich jak: wandalizm, spożywanie napojów alkoholowych, czy pozostawianie śmieci w miejscach do tego nieprzeznaczonych. W związku z powyższym istotne są również działania prewencyjne, które zapobiegają będą dalszej degradacji przestrzeni publicznej.

FOT. 8. „PARK BABA” W TRZEMESZNIE

Źródło: Urząd Miejski Trzemeszno

Istotnym dla społeczności lokalnej miejscem jest również Plac Św. Wojciecha z wyodrębnioną częścią targową. Funkcjonowanie stoisk targowych w tym miejscu ogranicza możliwości parkowania pojazdów, co rodzi konflikty wśród mieszkańców. W związku z powyższym, przestrzeń handlu, jaka rozwinęła się w tym miejscu, wymaga zorganizowania poprzez działania planistyczne dostosowującej ją do wiodącej funkcji oraz do otoczenia - dokonując przekształceń należy mieć na uwadze potrzeby różnych grup społecznych – zarówno osób prowadzących handel i ich klientów, jak również osób zmotoryzowanych, dla których pożądane jest zwiększenie powierzchni parkingowej. Plac Św. Wojciecha był w przeszłości miejscem organizowania tzw. „Jarmarku Trzemeszeńskiego” (razem z Pl. Jana Kilińskiego). Zmniejszająca się atrakcyjność społeczna tego wydarzenia skutkowałą decyzją o zaprzestaniu jego organizowania.

¹⁰ Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Trzemeszno na lata 2012-2016, Załącznik do Uchwały Nr XIX/164/2011 Rady Miejskiej w Trzemesznie z dnia 30 listopada 2011 roku

FOT. 9. CZĘŚĆ TARGOWA PRZY PLACU ŚW. WOJCIECHA

Źródło: Zbiory własne

Zarówno w „Parku Baba”, jak na i Placu Św. Wojciecha zanika aktywność społeczna - zidentyfikowano tu niekorzystną tendencję polegającą na zanikaniu funkcji społecznych z przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji.

Na obszarze rewitalizacji znajdują się również obiekty użyteczności publicznej, spośród których najistotniejszą placówką świadczącą usługi kultury jest Dom Kultury w Trzemesznie, funkcjonujący w budynku przy ul. Św. Jana 11. W Domu Kultury działalność prowadzą m.in. największe zespoły artystyczne w gminie, tj. Zespół Artystyczny „Świerszcze” i Zespół „Strzecha”. Spośród zajęć prowadzonych w domu kultury należy wyróżnić m.in. zajęcia fotograficzne, plastyczne oraz zajęcia z zakresu nauki gry na instrumentach, a także organizowane spotkania i koncerty w ramach cyklu „Cafe Kultura” oraz wszelkie wydarzenia, na których prezentowany jest dorobek artystyczny młodych twórców, zespołów tanecznych oraz wyłaniane są nowe talenty w różnych dziedzinach artystycznych. Do takich wydarzeń należą m.in.: Konkurs Piosenki „Wyśpiewaj swój talent”, Konkurs Poezji „Życie słowem Pisane”, Koncerty hip-hop, rockowe i inne. Ponadto organizowane są wydarzenia skierowane do seniorów, np. Międzypowiatowy Przegląd Twórczości Seniora „My Seniorzy zawsze młodzi”. Podstawowymi problemami, związanymi z funkcjonowaniem Domu Kultury są: niewystarczająca powierzchnia do organizowania wydarzeń kulturalnych, brak wentylacji, brak wygłuszenia, awaryjna instalacja elektryczna, niewystarczająca liczba miejsc na widowni i niedostosowanie obiektu, w którym funkcjonuje placówka do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku oprócz Domu Kultury znajdują się również mieszkania prywatne, których właściciele utworzyli wspólnotę mieszkaniową. Biorąc pod uwagę fakt, że w obiekcie swoje próby mają zespoły muzyczne, natomiast sala, w której się one odbywają nie jest dostosowana akustycznie do potrzeb, mieszkańcy obiektu narażeni są na hałas. W związku z powyższym wprowadzono rygorystyczne zasady dotyczące poziomu głośności oraz czasu i częstotliwości prób, co w znaczny sposób ogranicza możliwości rozwoju zespołów muzycznych. W obiekcie nie ma warunków dla funkcjonowania największych zespołów artystycznych w Gminie Trzemeszno, tj. Zespołu Artystycznego „Świerszcze” i Zespołu „Strzecha”, których próby odbywają się w trzech miejscach: w Hali OKSiR Trzemeszno, Szkole Podstawowej nr 1 i Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Trzemesznie. Pomieszczenia, w których funkcjonują Kluby Seniora zlokalizowane są na drugiej kondygnacji budynku, co utrudnia seniorom korzystanie z nich. Na piętrze brakuje również toalety. Warunki lokalowe, jakimi dysponuje Dom Kultury, utrudniają przeprowadzanie niektórych wydarzeń – z powodu braku sali mogącej pomieścić większą liczbę osób,

wydarzenia takie jak: Konkurs Poezji „Życie słowem Pisane” dzielone są na kilka etapów, aby pomieścić wszystkich uczestników i gości na sali. W obiekcie, w którym mieści się Dom Kultury funkcjonuje również Biblioteka Publiczna w Trzemesznie. Kluczowym problemem związanym z jej działalnością również są niewystarczające zasoby lokalowe – istnieją ograniczone możliwości zarówno organizowania spotkań autorskich i kulturalnych, skierowanych do mieszkańców gminy lub dedykowanych szkołom, jak i udostępniania i eksponowania księgozbioru liczącego ok. 60 000 woluminów (część księgozbioru pozostaje zmagazynowana w odrębnych pomieszczeniach). W związku ze zidentyfikowanymi problemami, najważniejsze samorządowe instytucje kultury gminy Trzemeszno, tj. Dom Kultury i Biblioteka Publiczna w Trzemesznie mają ograniczone możliwości efektywnego wypełniania swoich statutowych zadań. Problemy infrastrukturalne ograniczają możliwości kształtowania kapitału społecznego i ludzkiego oraz tożsamości lokalnej mieszkańców gminy, w tym również mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W ramach prac nad przedmiotowym dokumentem przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. Jego celem było poznanie opinii publicznej na temat problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji oraz istotności działań, jakie powinny zostać podjęte w ramach procesu rewitalizacji. Raport z ankietyzacji stanowi Załącznik 1. do niniejszego opracowania. Zdaniem respondentów w ramach procesu rewitalizacji istnieje potrzeba modernizacji infrastruktury publicznej, za pośrednictwem której rozwiązywane mają być problemy społeczne. Wskazuje to na potrzebę stworzenia przestrzeni dla realizacji działań społecznych skierowanych do beneficjentów końcowych procesu rewitalizacji i przeciwdziałających zdiagnozowanym problemom społecznym. Mieszkańcy świadomi są występowania problemów społecznych, jednak dostrzegają również potrzebę dostosowania przestrzeni w taki sposób, aby stworzyć tło i płaszczyznę do realizacji działań miękkich.

3.3 SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Podstawowym problemem zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji jest ubóstwo, które zidentyfikowano już na etapie analizy wskaźnikowej (W_3 , W_4 , W_5). Stwierdzono ponadto występowanie problemu związanego ze stosunkowo małym odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym (W_1) i wysokim poziomem obciążenia demograficznego osobami w wieku poprodukcyjnym (W_{12}), co świadczy o występowaniu zjawiska starzenia się społeczeństwa. Na obszarze rewitalizacji stwierdzono również ponadprzeciętny poziom bezrobocia (W_6) i stosunkowo duży odsetek osób objętych procedurą Niebieskiej Karty (W_{10}). Niemal 60% bezrobotnych z obszaru rewitalizacji stanowią osoby bezrobotne długotrwale, w związku z czym przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia związane powinno być z dążeniem do redukcji bezrobocia długotrwałego, co istotnie wpłynie również na zmniejszenie poziomu ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Na obszarze rewitalizacji, jak również na terenie całego miasta nie funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, co ogranicza możliwości aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem. Ubóstwo często staje się przyczyną występowania frustracji i generować może problemy o charakterze patologicznym, takie jak uzależnienia i przemoc w rodzinie. Zaburzenie relacji wewnątrzrodzinnych prowadzi natomiast do przejęcia przez dzieci i młodzież błędnych wzorców zachowań, co ma swój wyraz w przestrzeni w postaci aktów wandalizmu, braku poszanowania własności publicznej, niewykształceniu świadomości ekologicznej itp. Dodać należy, że intensyfikacji występowania zjawisk społecznie niepożądanych w

z ograniczonymi warunkami lokalowymi, uniemożliwiającymi rozwój Domu Kultury i Biblioteki Publicznej.

Na powyższej rycinie przedstawiono przebieg procesu wieloaspektowej degradacji na obszarze rewitalizacji, co stanowi syntezę opisanych mechanizmów i zjawisk.

4. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI I CELE PROCESU REWITALIZACJI

Wypracowanie wizji obszaru rewitalizacji w gminie Trzemeszno było procesem długotrwałym, na który wpływ miały zarówno zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji problemy, jak również rozmowy prowadzone z interesariuszami rewitalizacji i spotkania władz miasta z ekspertami w dziedzinie rewitalizacji i architektury. Zasadniczy wpływ na ostateczny kształt wizji miały ponadto przeprowadzone z udziałem szerokiego grona interesariuszy spacer studyjne. Pierwszy z nich zrealizowano z inicjatywy Burmistrza Gminy Trzemeszno i dotyczył oceny lokalnego potencjału. Kolejny przeprowadzono na wniosek podmiotu prywatnego, który wyraził wolę współpracy na rzecz zabytkowego browaru, znajdującego się w jego posiadaniu, natomiast podczas trzeciego spaceru studyjnego proboszcz lokalnej parafii przewodził wizycie w zabytkowym Alumnacie. W spotkaniu tym uczestniczyli również członkowie zespołu roboczego ds. rewitalizacji, w tym m.in. dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie, kierownicy referatów Urzędu Miejskiego Trzemeszna, zespół ekspercki oraz Burmistrz Gminy Trzemeszno. Również prowadzone badania społeczne i rozmowy z mieszkańcami miały wpływ na ukonstytuowanie się wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Wszystkie opisane powyżej działania przyczyniły się do zidentyfikowania lokalnego potencjału obszaru rewitalizacji, tj. jego potencjału endogenicznego, którego wykorzystanie znacznie przyczyni się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego, a którego dalsze zaniedbanie i zignorowanie jedynie pogłębi kryzys.

Potencjałem tym jest tradycja i historia. Trzemeszno jest gminą, której rozkwit przypisać należy klasztorowi kanoników regularnych. Jeden z nich – Michał Kosmowski – w sposób szczególny zapisał się w historii gminy. To z jego inicjatywy utworzona została **Akademia Trzemeszeńska** – placówka edukacyjna, kształcąca ubogą młodzież, która w późniejszym czasie stała się jednym z pierwszych gimnazjów w Wielkopolsce. Jej funkcjonowanie miało istotny wpływ na rozwój intelektualny mieszkańców gminy. Z inicjatywy opata Kosmowskiego utworzony został również browar klasztorny. Jego postać stanowi inspirację do działań rewitalizacyjnych – jako wybitny działacz społeczny, propagator nauki i oświaty oraz animator działań gospodarczych, Michał Kosmowski przyczynił się do rozwoju Trzemeszna i jego społeczności. Zaplanowany w Trzemesznie proces rewitalizacji bezpośrednio nawiązuje do prospołecznej działalności Michała Kosmowskiego, a nawet stanowi niejako kontynuację tej działalności. Rewitalizacja ma na celu przede wszystkim przeciwdziałanie i zapobieganie występowaniu negatywnych zjawisk społecznych – taki cel przyświecał również działalności Opata. Poszanowaniem wkładu klasztoru kanoników regularnych w rozwój gminy, a w szczególności wkładu Michała Kosmowskiego, powinno być nie tylko zachowanie dziedzictwa materialnego, lecz również wykorzystanie go dla dalszego postępu oraz kontynuowanie dzieła społecznego, które zapoczątkowali w latach świetności klasztoru. Dziedzictwo kulturowe w ramach procesu rewitalizacji stanie się płaszczyzną aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru objętego wsparciem oraz stanowić będzie siłą rozwoju lokalnego, co jest zgodne z zapisami Krajowej Polityki Miejskiej:

„W prowadzeniu rewitalizacji istotną rolę pełni kultura i dziedzictwo kulturowe, które są ważnym elementem budowania wartości i tożsamości miasta oraz planowania społeczno-gospodarczego rozwoju. Przedsięwzięcia w sferze kultury są ważnym spoiwem więzi społecznych na obszarze i mogą być ważnym elementem rewitalizacji w zakresie włączenia społecznego, budowania tożsamości, zwiększania atrakcyjności obszaru itd. Równocześnie należy dążyć do skutecznego łączenia działań rewitalizacyjnych z ochroną zabytków.” (Krajowa Polityka Miejska, 2015, s. 67)

Mając na względzie powyższe skonkretyzowano wizję obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, która ziścić się ma w 2023 r.:

CENTRUM TRZEMESZNA JEST MIEJSCEM, W KTÓRYM TRADYCJA I HISTORIA KREUJĄ TERAŹNIEJSZOŚĆ. SPUŚCIZNA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, JAKO SIŁA ROZWOJU LOKALNEGO, STWARZA PRZESTRZEŃ DO AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW Z OBSZARU OBJĘTEGO PROCESEM REWITALIZACJI. AKADEMIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, JAK NIEGDYŚ AKADEMIA TRZEMESZEŃSKA, STANOWI O POTENCJALE ROZWOJOWYM OBSZARU REWITALIZACJI.

OSIĄGNIĘCIE WYRAŻONEJ POWYŻEJ WIZJI UMOŻLIWI REALIZACJA DWÓCH CELÓW STRATEGICZNYCH:

Cel strategiczny 1. Empatia i wrażliwość społeczna podstawą rozwoju lokalnego:

Cel operacyjny 1.1. Włączenie społeczne grup marginalizowanych:

- tworzenie placówek wsparcia dziennego i mieszkań wspomaganych,
- dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- tworzenie podmiotów ekonomii społecznej;

Cel operacyjny 1.2. Społeczeństwo obywatelskie:

- realizacja działań na rzecz świadomości ekologicznej,
- organizowanie wydarzeń kulturalnych i integracyjnych oraz nawiązujących do tradycji lokalnej;

Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa:

Cel operacyjny 2.1. Funkcjonalne obiekty zabytkowe:

- renowacja obiektów zabytkowych,
- adaptacja obiektów zabytkowych do pełnienia funkcji społecznych i gospodarczych;

Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna:

- dostosowanie warunków lokalowych instytucji kultury do pełnienia swoich funkcji,
- modernizacja placów miejskich i przebudowa dróg,
- tworzenie terenów zieleni urządzonej i rewaloryzacja terenów zieleni,
- działania wpierające i zachęcające do remontów zdegradowanych budynków mieszkalnych,
- działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Monitoring stopnia realizacji każdego z celów obejmować będzie pomiar wskaźników, przypisanych poszczególnym celom operacyjnym i strategicznym. Ich zestawienie znajduje się w rozdziale 8.2. Monitoring i ewaluacja.

5. KATALOG PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Planowane projekty zostały podzielone na projekty podstawowe oraz pozostałe projekty rewitalizacyjne. Projektami podstawowymi są te, które mają szczególny wpływ na rewitalizację obszaru, nie są tylko elementem realizacji zadań statutowych gminy w zakresie społeczno-gospodarczym, ale są działaniami, które dają szansę na przyspieszenie pozytywnych zmian obszaru, zwiększenie jego rangi w świadomości mieszkańców, a także w świadomości gminy i regionu. Będą także stanowić przysłowiową „lokomotywę rewitalizacji”, która swoją siłą oddziaływania zainicjuje procesy rozwojowe tej przestrzeni. W celu wykreowania takich działań należy skupić się na dwóch kluczowych założeniach: pierwsze stworzyć projekty, które nie tylko zapobiegają, ale przede wszystkim rozwiązują istniejące już problemy społeczne; drugie - wykorzystać charakterystyczny potencjał obszaru, który istnieje zarówno fizycznie w przestrzeni miasta jak i w świadomości mieszkańców. Nie przypadkowo zostały wybrane do priorytetowej realizacji działania skupiające się w XVIII-wiecznej zabytkowej przestrzeni miasta, która nie tylko stanowi element dziedzictwa kulturowego, ale funkcjonuje jako mit o czasach świetności tego miasta.

Pośród zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji projektów podstawowych, jeden z nich ma charakter **projektu zintegrowanego**. Jest to „Akademia Integracji Społecznej”, która stanowi fundament działań rewitalizacyjnych w Trzemesznie. Bezpośrednimi beneficjentami tego projektu będą wymagający wsparcia: seniorzy, osoby chore, niepełnosprawne, bezrobotni nie potrafiący się odnaleźć na komercyjnym rynku pracy.

Realizacja projektu zintegrowanego odbędzie się w dwóch etapach: etap pierwszy polega na dostosowaniu infrastruktury do prowadzenia działalności społecznej i stworzenie warunków do aktywizacji mieszkańców, etap drugi obejmuje realizację projektów miękkich, ukierunkowanych na przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom społecznym. Przedmiotowy projekt realizowany będzie przez gminę Trzemeszno.

Oprócz projektu zintegrowanego, w ramach projektów podstawowych zaplanowano również projekt pn. „**Rewitalizacja starego browaru klasztornego w Trzemesznie**”. Podmiotem realizującym jest w tym wypadku podmiot prywatny, natomiast przewidywanym źródłem finansowania są środki w ramach inicjatywy JESSICA-2. Jego realizacja przyczyni się do przywrócenia do życia obszaru, który aktualnie ma charakter antyprzestrzeni miejskiej, jest terenem głęboko zaniedbanym, niebezpiecznym, zarówno ze względu na kumulację budynków bliskich katastrofy budowlanej jak i faktu, że jest to miejsce szczególnie przyjazne występowaniu aktów wandalizmu i wykroczeń. Uporządkowanie tej przestrzeni jest kluczowe dla sensu przeprowadzania dalszych planowanych działań w jej sąsiedztwie, w tym zagospodarowaniu na cele rekreacyjne znajdującego się w centrum miasta jeziora.

Pozostałe zaplanowane projekty poprawiają bezpośrednio jakość życia na obszarze i są elementem, bieżących działań rozwojowych na terenie miasta, jednakże jednocześnie realizujących cele procesu rewitalizacji. Poniższa rycina prezentuje koncepcję zapewnienia spójności planowanej interwencji.

ZAŁOŻENIA KONCEPCJI REWITALIZACJI TRZEMESZNA

PROJEKT ZINTEGROWANY (PP1):

Akademia Integracji Społecznej:

ETAP 1. DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY (2018-2021):

Projekt 1. Adaptacja budynku Alumnatu na cele społeczne
Projekt 2. Utworzenie funkcjonalnej i przyjaznej mieszkańcom przestrzeni publicznej

ETAP 2.: PROJEKTY MIĘKKIE (2019-2023):

Projekt 3. Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem

Projekt 4. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej

Projekt 5. Program cyklicznych działań społecznych, w tym:

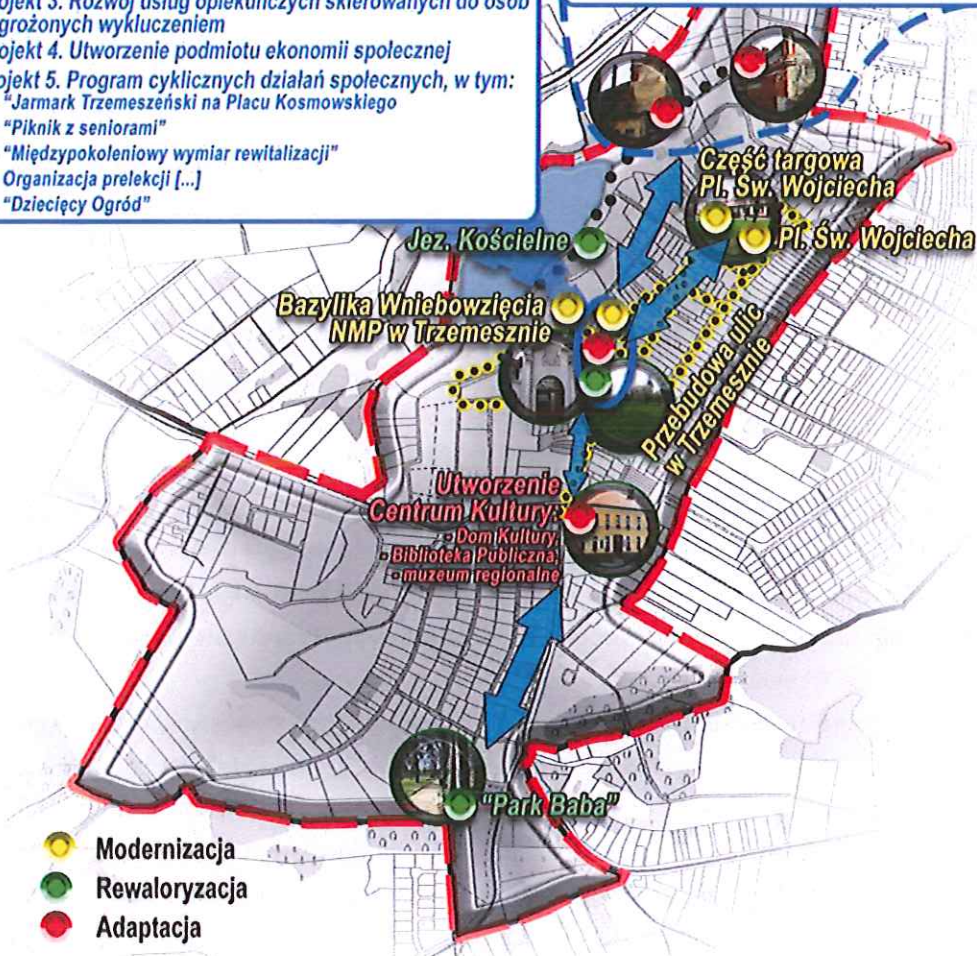
- "Jarmark Trzemeszeński na Placu Kosmowskiego"
- "Piknik z seniorami"
- "Międzypokoleniowy wymiar rewitalizacji"
- "Organizacja prelekcji [...]"
- "Dziecięcy Ogród"

PROJEKT PODSTAWOWY (PP2):

Rewitalizacja Starego Browaru Klasztornego w Trzemesznie

(2018-2022)

1. Rewaloryzacja i adaptacja budynku starego browaru
2. Rewaloryzacja i adaptacja lodowni

5.1 PODSTAWOWE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Nazwa projektu	<p>PP1 (projekt zintegrowany) Akademia Integracji Społecznej</p>
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Zakres projektu	<p>Lokalizacja Obszar rewitalizacji: Plac Kosmowskiego 3 i Plac Kosmowskiego</p>
	<p>Inspiracją do utworzenia Akademii Integracji Społecznej była Akademia Trzemeszeńska - powstała z inicjatywy opata Michała Kosmowskiego placówka, której funkcjonowanie skupiało się na edukacji i wspieraniu rozwoju osób ubogich. Podobnie jak w Akademii Trzemeszeńskiej, w Akademii Integracji Społecznej będzie prowadzona działalność społeczna. Aby było to możliwe należy uprzednio podjąć działania, polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do prowadzenia działalności społecznej i stworzenia warunków do aktywizacji mieszkańców. Przedmiotowy projekt realizować będzie cele społeczne – jego wdrożenie przeciwdziałać ma zdiagnozowanym problemom społecznym. Wsparcie skierowane będzie w szczególności do osób, które nie mogą odnaleźć się na rynku pracy oraz do osób niesamodzielnych. Pierwszej grupie osób dedykowane będzie utworzenie podmiotu ekonomii społecznej. Osobom niesamodzielnym dedykowane będą usługi opiekuńcze oraz mieszkania wspomagane, zostanie także utworzona przestrzeń integracji społecznej dla seniorów. Ponadto ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ww. grup osób zostanie zagospodarowana przestrzeń w sąsiedztwie Alumnatu. Projekt odpowiada również na problem zanikania aktywności społecznej z przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji. Projekt zintegrowany składa się z dwóch etapów. Etap pierwszy obejmuje realizację projektów infrastrukturalnych, umożliwiających prowadzenie działań społecznych, które stanowią etap drugi przedmiotowego projektu. W związku z powyższym, na projekt zintegrowany składają się następujące projekty:</p> <p>Etap 1. – DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY: Projekt 1. Adaptacja budynku Alumnatu na cele społeczne Projekt 2. Utworzenie funkcjonalnej i przyjaznej mieszkańcom przestrzeni publicznej</p> <p>Etap 2. – PROJEKTY MIĘKKIE: Projekt 3. Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem Projekt 4. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej Projekt 5. Program cyklicznych działań społecznych</p>
	<p align="center">ETAP 1. – DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY Okres realizacji: 2018-2021</p>
	<p align="center">Projekt 1. Adaptacja budynku Alumnatu na cele społeczne</p> <p>Alumnat, którego pierwotną funkcją było wspieranie osób ubogich, docelowo stanie się miejscem, w którym będą świadczone usługi społeczne, stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne. Budynek zabytkowego Alumnatu w ramach projektu adaptowany zostanie na cele społeczne poprzez realizację następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • remont i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby mieszkań wspomaganych, • remont i zagospodarowanie przestrzeni na potrzeby dziennego domu pobytu dla seniorów, • dostosowanie i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby utworzenia warsztatu pracy dla podmiotu ekonomii społecznej, w tym zaplecza gastronomicznego, uwzględniającego przepisy sanitarno-epidemiologiczne.

Projekt 2.

Utworzenie funkcjonalnej i przyjaznej mieszkańcom przestrzeni publicznej

Jednym z problemów, jaki zidentyfikowano na obszarze rewitalizacji jest zanikanie funkcji społecznych z przestrzeni publicznej, co związane jest z ich niską jakością i niedostosowaniem do potrzeb współczesnego społeczeństwa. Uzasadnia to potrzebę podjęcia działań, efektem których będzie nie tylko podniesienie jakości przestrzeni publicznej, lecz również nadanie jej walorów funkcjonalnych. Wskutek realizacji niniejszego projektu, Plac Kosmowski i zdegradowana przestrzeń za Alumnatem staną się miejscami, w których możliwa będzie realizacja inicjatyw społecznych – miejsca te docelowo staną się atrakcyjnymi punktami spotkań mieszkańców i integracji, stanowiąc będą ponadto tło dla organizowania wydarzeń kulturalnych.

Działka, na której usytuowany jest Alumnat zostanie zagospodarowana poprzez utworzenie **ogólnodostępnego ogrodu hortiterapii**. Terapeutyczna działalność ogrodu stosowana jest zarówno w terapii osób niepełnosprawnych umysłowo, jak również w geriatrici. **Hortiterapia** może być także instrumentem wykorzystywanym w nauczaniu dzieci – obejmować może zarówno naukę uprawiania roślin, jak i rozpoznawania ich gatunków. Wyróżnia się zwykle dwa typy **hortiterapii**: bierną – polegającą na przebywaniu wśród zieleni oraz czynną związaną z bezpośrednią interakcją człowieka ze środowiskiem przyrodniczym. W ramach niniejszego projektu możliwe będzie łączenie obu typów terapii ogrodem. Jej efektywność poprawi ponadto usytuowanie w przestrzeni **urządzeń rekreacyjnych**, które stwarzać będą dla seniorów warunki do rozwoju kondycji fizycznej. Ogród może być również wykorzystywany przez podmiot ekonomii społecznej prowadzący działalność gastronomiczną jako źródło roślin użytkowych, m.in. różnego rodzaju ziół. W tym celu wprowadzone zostaną adekwatne do potrzeb nasadzenia. Po realizacji projektu ogród zostanie wykorzystany do realizacji całorocznego działania skierowanego do dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym, pt. „**Dziecięcy Ogród**” (szczegółowo omówiono je w opisie Projektu 5. „Program cyklicznych działań społecznych”). Ogród utrzymywany będzie przez utworzony podmiot ekonomii społecznej.

Równie istotnym elementem projektu jest zagospodarowanie **Placu Kosmowskiego**, znajdującego się przed Alumnatem. Docelowo miejsce to stanie się nie tylko reprezentatywnym punktem na mapie miasta, lecz będzie stanowić również miejsce wypoczynku i rekreacji, w którym wprowadzana będzie sezonowo działalność gastronomiczna prowadzona przez podmiot ekonomii społecznej. Plac Kosmowski jest miejscem o szczególnym znaczeniu dla historii miasta - stanowi spójne **założenie urbanistyczne z Alumnatem oraz Bazyliką Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Michała Archanioła** - kościoła klasztornego kanoników regularnych, którego początki sięgają XII w. W związku z powyższym zasadne jest wyeksponowanie tego miejsca, celem stworzenia punktu spotkań i integracji mieszkańców oraz miejsca atrakcyjnego z perspektywy ruchu turystycznego. Ponadto w przestrzeni organizowane będą wydarzenia o charakterze kulturalnym, w tym takie, które nawiązywać będą do lokalnej tradycji (np. Jarmark Trzemeszeński).

Mając na względzie powyższe zaplanowano następujące zadania:

- dla Placu Kosmowskiego:
 - wymiana nawierzchni placu i wykonanie nowych nasadzeń,
 - wymiana instalacji (wodno – kanalizacyjnych),
 - montaż/instalacja małej architektury i instalacja fontanny;
- dla terenu za budynkiem Alumnatu:
 - montaż/instalacja elementów małej architektury.
 - rozbiórka budynków gospodarczych,
 - montaż małej architektury,
 - pielęgnacja zieleni oraz wykonanie nowych nasadzeń (w tym roślin użytkowych).

ETAP 2. – PROJEKTY MIĘKKIE

Okres realizacji: 2019-2023

Projekt 3.

Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem

Na obszarze rewitalizacji istnieje potrzeba realizacji działań skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem, których szczególną grupę stanowią osoby starsze i niepełnosprawne. Rozwój usług społecznych skierowanych do tej grupy beneficjentów końcowych procesu rewitalizacji przeciwdziałać będzie ich marginalizacji. Może również stanowić wsparcie dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, co pozwoli odciążyć ich od dodatkowych obowiązków opiekuńczych. Mając na względzie powyższe w ramach projektu planuje się realizację następujących działań:

- świadczenie usług opiekuńczych w utworzonych mieszkaniach wspomaganych, w tym zatrudnienie opiekuna mieszkania wspomaganego,
- prowadzenie dziennego domu pobytu dla seniorów,
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby zagrożonej wykluczeniem.

Projekt 4.

Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej

Zakres projektu obejmuje utworzenie podmiotu ekonomii społecznej, którego wiodącą działalnością będzie gastronomia. Podmiot ekonomii społecznej zapewnić będzie m.in. posiłki dla osób niesamodzielnych oraz sezonowo prowadzić działalność na Placu Kosmowskiego. Ponadto zakres jego funkcjonowania obejmować będzie usługi opiekuńcze (np. sprzątanie mieszkań osób niesamodzielnych, zapewnianie im posiłku) świadczone osobom niesamodzielnym w miejscu zamieszkania oraz utrzymywanie ogrodu za Alumnatem.

Projekt 5.

Program cyklicznych działań społecznych

Odpowiedzią na zanikanie aktywności społecznej z przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji będzie realizacja programu cyklicznych działań społecznych, realizowanych na Placu Kosmowskiego i w ogólnodostępnym ogrodzie za Alumnatem. Ich realizacja ukierunkowana jest na **wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji**, który obejmować będzie m.in. następujące projekty:

- **„Jarmark Trzemeszeński na Placu Kosmowskiego”**
W przeszłości na dzisiejszym Placu Jana Kilińskiego pełniącego funkcję rynku, odbywały się, ciesząc się dużym zainteresowaniem, **dni targowe**, podczas których sprzedawano produkty rolne prosto z furmanek. Upamiętnieniem dni targowych był odbywający się co roku w tym miejscu i na Placu Św. Wojciecha, Jarmark Trzemeszeński. W 2013 r. zorganizowana została ostatnia edycja Jarmarku – z powodu zmniejszającego się zainteresowania mieszkańców i zanikania atrakcyjności podjęto decyzję o nierealizowaniu kolejnych jego edycji. Niniejsze projekt polega na **reaktywacji** wydarzenia w nowej lokalizacji - na Placu Kosmowskiego. Powodem zmiany lokalizacji jest przede wszystkim dostępność przestrzeni – w starej lokalizacji stragany lokalizowane były w pasie drogowym (Pl. Kilińskiego i Pl. Św. Wojciecha pokryte są w większości roślinnością, natomiast na Pl. Kosmowskiego udział zieleni jest znacznie mniejszy, co ma wpływ na warunki organizowania tego typu wydarzeń). Projekt zakłada przywrócenie cyklicznie odbywającego się Jarmarku, nawiązującego do **lokalnej tradycji i historii**. W organizowanie Jarmarku mogą zostać zaangażowani lokalni twórcy i organizacje pozarządowe.
- **„Piknik z seniorami”**
Celem zadania jest wspieranie **integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów**. Zakres obejmuje zorganizowanie cyklicznego wydarzenia

	<p>promującego zdrowy tryb życia w formie pikniku rodzinnego, który zostanie zrealizowany w przestrzeni bezpośrednio w otoczeniu Alumnatu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Międzypokoleniowy wymiar rewitalizacji” Jednym z działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów jest integracja międzypokoleniowa. Zakres niniejszego zadania obejmuje realizację działań o charakterze edukacyjnym, skierowanych do dzieci, które prowadzone będą przez osoby starsze. Spośród możliwych działań wyróżnić należy: zajęcia kulinarne, warsztaty zdolności manualnych, naukę uprawiania roślin i inne. Będzie on dostosowany do zgłoszonych propozycji i możliwości. • „Dziecięcy Ogród” Działanie obejmować będzie prowadzenie praktycznych zajęć edukacyjnych dotyczących nauki pielęgnowania roślin i uprawiania ogrodu. Poprzez realizację zajęć dzieci w przyjemny i interesujący sposób, będą poszerzały swoją wiedzę o przyrodzie, jednocześnie kształtując umiejętności praktyczne. Prowadzenie zajęć w przestrzeni otwartej, przy kontakcie z roślinnością, będzie ponadto miało pozytywny wpływ na samopoczucie i zdrowie dzieci. <p>Ponadto w Alumnacie realizowane będą prelekcje na temat procesu modernizacji i remontów zabytkowych obiektów mieszkalnych oraz znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej. Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano znaczną liczbę budynków mieszkalnych, wymagających przeprowadzenia działań remontowych celem poprawy funkcjonalności tych budynków oraz atrakcyjności otoczenia. Na jakość przestrzeni publicznej oprócz walorów użytkowych składają się również względy estetyczno-wizualne, które wpływają na percepcję przestrzeni i wizerunek miejsca. Degradacja techniczna budynków mieszkalnych, której przejawem w przestrzeni publicznej jest m.in. zniszczona warstwa wierzchnia elewacji, negatywnie oddziałuje również na poczucie bezpieczeństwa przechodniów ponadto generować może niepożądane zjawiska społeczne takie jak wandalizm. Właściciele niszczących budynków, nie są w stanie samodzielnie zorganizować i sfinansować prac remontowych. Celem zadania jest zainicjowanie działań ukierunkowanych na modernizację zdegradowanych budynków. Właścicielom przysługiwać będzie w ramach projektu poradnictwo z zakresu organizacji i projektowania modernizacji, co stanowić będzie zachętę do podjęcia działań ukierunkowanych na wyremontowanie zdegradowanych budynków. Pozwoli to również na implementację takich rozwiązań, które zapewnią spójność architektoniczno-estetyczną zabudowy.</p>
Szacowana wartość	<p>Koszt całkowity: 8 000 000,00 zł, z czego:</p> <p>ETAP 1. DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY: Projekt 1 i 2: do 85% kosztów kwalifikowalnych finansowanych z EFRR, budżet gminy</p> <p>ETAP 2. PROJEKTY MIĘKKIE: Projekt 3: do 85% kosztów kwalifikowalnych finansowanych z EFS, budżet gminy Projekt 4: do 85% kosztów kwalifikowalnych finansowanych z EFS, budżet gminy Projekt 5: budżet gminy</p>
Okres realizacji	<p>2018-2023, przy czym:</p> <p>ETAP 1. DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY: Projekty 1 i 2: 2018-2021 ETAP 2. PROJEKTY MIĘKKIE: Projekty 3-5: 2019-2023</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji:</p> <p>Cel strategiczny 1. Empatia i wrażliwość społeczna podstawą rozwoju lokalnego</p> <p>Cel operacyjny 1.1. Włączenie społeczne grup marginalizowanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie placówek wsparcia dziennego i mieszkań wspomaganych, - dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, - tworzenie podmiotów ekonomii społecznej; <p>Cel operacyjny 1.2. Społeczeństwo obywatelskie:</p>

- realizacja działań na rzecz świadomości ekologicznej,
- organizowanie wydarzeń kulturalnych i integracyjnych oraz nawiązujących do tradycji lokalnej;

Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa:

Cel operacyjny 2.1. Funkcjonalne obiekty zabytkowe:

- renowacja obiektów zabytkowych,
- adaptacja obiektów zabytkowych do pełnienia funkcji społecznych i gospodarczych;

Cel operacyjny 2.2. Kultywowanie tradycji lokalnej:

- modernizacja placów miejskich i przebudowa dróg,
- tworzenie terenów zieleni urządzonej i rewaloryzacja terenów zieleni,
- działania wspierające i zachęcające do remontów zdegradowanych budynków mieszkalnych.

Nazwa wskaźnika	Jedn.	Wartość docelowa
Produkty		
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem.	szt.	1
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	szt.	1
Powierzchnia przebudowanych lub zmodernizowanych terenów ogólnodostępnych.	m ²	7000
Powierzchnia użytkowa adaptowana na cele społeczne.	m ²	650
Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej.	szt.	1
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i integracyjnych oraz wydarzeń tematycznych nawiązujących do tradycji lokalnej, ekologii, rozwoju społeczno-gospodarczego	szt./rok	6
Rezultaty		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych procesem aktywizacji społeczno-zawodowej.	os.	12
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym.	os.	60
Liczba osób biorących udział w zorganizowanych wydarzeniach kulturalnych, integracyjnych oraz wydarzeniach tematycznych nawiązujących do tradycji lokalnej.	os./rok	600

Sposób pomiaru wskaźników produktu i rezultatu

Dane do oszacowania wskaźników produktu i rezultatu projektu zbierane będą na podstawie protokołów odbioru lub faktur i dokumentacji projektowej, umów lub statutu podmiotu ekonomii społecznej i sprawozdań. Pomiar wartości nastąpi po zakończeniu okresu realizacji każdego projektu, a w przypadku projektów, których wskaźniki określone są w skali rocznej, na początku każdego roku (pomiar wartości za rok poprzedni), natomiast w przypadku wydarzeń dane do oszacowania wartości rocznej gromadzone będą po realizacji każdego wydarzenia.

Nazwa projektu	PP2 Rewitalizacja Starego Browaru Klasztornego w Trzemesznie
Podmiot realizujący	Browar Fortuna sp. z o.o. spółka komandytowa
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: ul. Szymańskiego 3 i 6 (dz. ew. 51/3, 58/2)
Zakres projektu	<p>Browar klasztorny w Trzemesznie utworzony został z inicjatywy opata Michała Kosmowskiego w XVIII w. Obiektami wchodzącymi w jego skład są: budynek produkcyjno-mieszkalny, lodownia ziemna i park. Całość tworzy zespół obiektów, widniejący w rejestrze zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa pod numerem 60/Wlkp/A. Stan techniczny budynków zespołu browarnego należy uznać za zły – świadczą o tym m.in. znaczne ubytki w elewacji oraz uszkodzenia elementów konstrukcji i dachu. Degradacja techniczna skutkuje zanikaniem wartości historyczno-architektonicznych, co przyczynia się do negatywnego oddziaływania obiektów na otoczenie oraz negatywnego wartościowania ich przez mieszkańców.</p> <p>W ramach niniejszego projektu obiektom przywrócona zostanie pierwotna funkcja związana z produkcją piwa. Kompleksowej renowacji i adaptacji na cele społeczno-gospodarcze poddany zostanie budynek produkcyjno-mieszkalny wraz z lodownią ziemną. Wskutek realizacji niniejszego projektu browar w Trzemesznie stanie się miejscem kultywowania lokalnych tradycji związanych z warzelnictwem. Przywrócone zostaną walory architektoniczno-estetyczne, historyczne i funkcjonalne obiektów, co przyczyni się do kształtowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Skutki realizacji projektu oddziaływać będą na sytuację społeczno-gospodarczą w skali lokalnej – utworzone zostaną miejsca pracy oraz zwiększy się atrakcyjność turystyczna obszaru rewitalizacji.</p> <p>Projekt realizowane będzie w dwóch równorzędnych etapach: Etap I – rewaloryzacja i adaptacja budynku lodowni Etap II – rewaloryzacja i adaptacja budynku Starego Browaru</p> <p style="text-align: center;">Etap I – Rewaloryzacja i adaptacja budynku lodowni</p> <p>W budynku lodowni ziemnej utworzona zostanie leżakownia oraz miejsce rozlewu piwa do beczek. Zakres działań w budynku lodowni ziemnej obejmuje generalny remont obiektu, zakup urządzeń produkcyjnych oraz uruchomienie produkcji.</p> <p style="text-align: center;">Etap II – Rewaloryzacja i adaptacja budynku Starego Browaru</p> <p>Zakres działań w budynku produkcyjno-mieszkalnym obejmuje przywrócenie funkcji produkcyjnej obiektowi, wraz z wprowadzeniem dodatkowych funkcji związanych z gastronomią i funkcją noclegową. Wskutek realizacji etapu II wznowiona zostanie produkcja piwa w browarze, zarówno z wykorzystaniem współczesnych metod warzelniczych, jak również w nawiązaniu do tradycji browarniczych z okresu świetności obiektu. Wprowadzenie w budynek produkcyjno-mieszkalny dodatkowych funkcji wpłynie na zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz umożliwi rozpowszechnianie wiedzy o tradycji i dziedzictwie kulturowym. Planuje się w taki sposób zagospodarować obiekt, aby wyeksponować proces produkcji trunku. Wskutek podjętych działań możliwe będzie również prowadzenie spotkań, szkoleń i wydarzeń, w tym m.in. dla miłośników piw oraz dla piwowarów.</p>
Szacowana wartość	Całkowity koszt realizacji projektu: 14 000 000,00 zł , przy czym: 85% - inicjatywa JESSICA-II 15% - środki prywatne (wkład własny)
Okres realizacji	2018 - 2022
	Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji:

Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa:			
Cel operacyjny 2.1. Funkcjonalne obiekty zabytkowe:			
- renowacja obiektów zabytkowych,			
- adaptacja obiektów zabytkowych do pełnienia funkcji społecznych i gospodarczych;			
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Nazwa wskaźnika	Jedn.	Wartość docelowa
	Produkty		
	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem.	szt.	2
	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w adaptowanych obiektach zabytkowych.	szt.	1
	Rezultaty		
	Liczba miejsc pracy utworzonych w adaptowanych zabytkach.	szt.	10
	Liczba osób odwiedzających browar w celach turystycznych, w tym uczestnicy spotkań, szkoleń i wydarzeń.	os./rok	600
Sposób pomiaru wskaźników produktu i rezultatu			
Dane do oszacowania wskaźnika produktu zbierane będą na podstawie protokołów odbioru lub faktur i dokumentacji projektowej po zakończeniu okresu realizacji. Wskaźnik rezultatu dotyczący liczby odwiedzających mierzony będzie począwszy od roku następnego po roku zakończenia realizacji inwestycji.			

5.2 POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Nazwa projektu	PK1 Utworzenie Centrum Kultury w Trzemesznie (Modernizacja budynku gminnego przy ul. Mickiewicza 33)
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: ul. Mickiewicza 33
Zakres projektu	Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano problemy związane z funkcjonowaniem Domu Kultury i Biblioteki Publicznej, dotychczas mieszczących się w budynku przy ul. Św. Jana 11. Kluczowym problemem związanym z działalnością Biblioteki Publicznej są niewystarczające zasoby lokalowe – istnieją ograniczone możliwości zarówno organizowania spotkań autorskich i kulturalnych, skierowanych do mieszkańców gminy lub dedykowanych szkołom, jak i udostępniania i eksponowania księgozbioru liczącego ok. 60 000 woluminów (część księgozbioru pozostaje zmagazynowana w odrębnych pomieszczeniach). Podstawowymi problemami w funkcjonowaniu Domu Kultury są natomiast: niewystarczająca powierzchnia do organizowania wydarzeń kulturalnych, brak wentylacji, brak wygłuszania, awaryjna instalacja elektryczna, niewystarczająca liczba miejsc na widowni oraz niedostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku, w którym funkcjonują powyższe instytucje kultury mieszczą się również mieszkania prywatne, których właściciele utworzyli wspólnotę mieszkaniową. Biorąc pod uwagę fakt, że w obiekcie swoje próby mają zespoły rockowe, natomiast sala, w której się one odbywają nie jest dostosowana akustycznie do potrzeb, mieszkańcy narażeni są na hałas. W związku z powyższym wprowadzono rygorystyczne zasady odnośnie poziomu głośności oraz czasu i częstotliwości prób, co w znaczny sposób ogranicza możliwości rozwoju zespołów muzycznych. W obiekcie nie ma warunków dla funkcjonowania największych zespołów artystycznych w Gminie Trzemeszno, tj. Zespołu Artystycznego „Świerszcze” i Zespołu „Strzecha”, których próby odbywają się w trzech różnych miejscach: w Hali OKSiR Trzemeszno, Szkole

	<p>Podstawowej nr 1 i Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Trzemesznie. Pomieszczenia, w których funkcjonują Kluby Seniora zlokalizowane są na drugiej kondygnacji budynku, co utrudnia seniorom korzystanie z nich. Problemem szczególnie dotkliwym dla seniorów jest brak toalety na pierwszym piętrze. Warunki lokalowe, jakimi dysponuje Dom Kultury, utrudniają przeprowadzanie niektórych wydarzeń – z powodu braku sali mogącej pomieścić większą liczbę osób, konkursy takie jak: Konkurs Poezji „Życie słowem Pisane” dzielone są na kilka etapów, aby pomieścić wszystkich uczestników i gości na sali. W obiekcie, w którym mieści się Dom Kultury funkcjonuje również Biblioteka Publiczna w Trzemesznie.</p> <p>W związku ze zidentyfikowanymi problemami, najważniejsze samorządowe instytucje kultury gminy Trzemeszno, tj. Dom Kultury i Biblioteka Publiczna w Trzemesznie mają ograniczone możliwości efektywnego wypełniania swoich statutowych zadań. Problemy infrastrukturalne ograniczają możliwości kształtowania kapitału społecznego i ludzkiego oraz tożsamości lokalnej mieszkańców gminy, w tym również mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>W przeszłości na terenie gminy, w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Trzemesznie funkcjonowało Muzeum Regionalne, które z przyczyn lokalowych (tj. z powodu poszerzenia działalności SP1, która wówczas udostępniała pomieszczenia) zostało w 2010 r. skatalogowane i spakowane. Oszacowano, że muzeum dysponuje około 16 tys. eksponatów, wśród których znajdują się stare dokumenty i fotografie, mapy, zabytkowa porcelana, militaria i sztandary i in. Dotychczas na terenie gminy nie zlokalizowano ponownie muzeum. W ramach realizacji niniejszego projektu planuje się ponowne uruchomienie Muzeum Regionalnego.</p> <p>W budynku przy ul. Mickiewicza 33 w przeszłości mieściła się siedziba Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Trzemesznie. Po utworzeniu Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, zajęcia teoretyczne zaczęły odbywać się w nowej siedzibie szkoły. Aktualnie budynek przy ul. Mickiewicza 33 stanowi pustostan. W ramach niniejszego projektu planuje się adaptację przedmiotowego obiektu na Dom Kultury, Bibliotekę Publiczną i Muzeum Regionalne.</p> <p>Zakres projektu obejmuje m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none">• modernizację/wymianę konstrukcji dachu,• wykonanie nowych instalacji (wodnej, elektrycznej, kanalizacyjnej, grzewczej, wentylacyjnej),• wykonanie prac związanych z zabezpieczeniem budynku przed niekorzystnym działaniem wilgoci,• modernizację/wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,• prace budowlane wewnątrz budynku związane z przystosowaniem na potrzeby centrum kultury,• modernizację elewacji budynku,• przystosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych,• termomodernizację budynku,• zakup wyposażenia na potrzeby Centrum Kultury,• zagospodarowanie terenu przyległego (parking, strefa plenerowa).
Szacowana wartość	3 500 000,00 zł, z czego: do 85% - EFRR
Okres realizacji	2017-2018
Realizowane cele Programu	Projekt realizować będzie następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji: Cel strategiczny 1. Empatia i wrażliwość społeczna podstawą rozwoju lokalnego Cel operacyjny 1.1. Włączenie społeczne grup marginalizowanych: - dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, Cel operacyjny 1.2. Społeczeństwo obywatelskie: - organizowanie wydarzeń kulturalnych i integracyjnych oraz nawiązujących do tradycji lokalnej,

	<p>Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa:</p> <p>Cel operacyjny 2.1. Funkcjonalne obiekty zabytkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - renowacja obiektów zabytkowych, - adaptacja obiektów zabytkowych do pełnienia funkcji społecznych i gospodarczych; <p>Cel operacyjny 2.2 Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie warunków lokalowych instytucji kultury do pełnienia swoich funkcji.
--	--

PK2	
Nazwa projektu	Przebudowa części targowej Placu św. Wojciecha w Trzemesznie
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: Plac Św. Wojciecha, dz. ew. 240/3
Zakres projektu	<p>Część targowa przy Placu Św. Wojciecha nie jest miejscem przystosowanym do prowadzenia działalności handlowej. Zasadniczym problemem przestrzenno-funkcjonalnym zidentyfikowanym tu jest nieadekwatne do pełnionej funkcji zagospodarowanie przestrzenne. Rozwój funkcji targowej w tym miejscu, kosztem funkcji parkingowej, jest powodem występowania sytuacji konfliktowych wśród mieszkańców. Mając na względzie powyższe, zaplanowano działania mające na celu zorganizowanie przestrzeni handlowej, z uwzględnieniem potrzeb osób handlujących na stoiskach i ich klientów oraz osób zmotoryzowanych. W ramach przedmiotowego projektu przestrzeń zostanie przystosowana do jej wiodącej funkcji oraz do otoczenia. Efektem podjętych działań będzie zarówno zwiększenie jakości przestrzeni, jak również zapobieżenie występowaniu sytuacji konfliktowych oraz poprawa wizerunku miejsca, któremu nadane zostaną walory funkcjonalne i estetyczne.</p> <p>Zakres projektu obejmuje następujące działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania targowiska na Placu Św. Wojciecha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana nawierzchni dojazdów na terenie placu targowego, parkingu i chodnika; • zwiększenie powierzchni parkingowej; • instalacja oświetlenia, • usytuowanie, montaż wiat targowych, • montaż, instalacja kamery zewnętrznej, • montaż hydrantu, • usytuowanie miejsca składowania odpadów stałych • nasadzenie zieleni trawnikowej.
Szacowana wartość	388 520,00 zł, z czego: do 63,63% - EFRROW
Okres realizacji	2018
Realizowane cele Programu	<p>Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji:</p> <p>Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa</p> <p>Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja placów miejskich i przebudowa dróg, - tworzenie terenów zieleni urządzonej i rewitalizacja terenów zieleni, - działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Nazwa projektu	PK3 Modernizacja Placu Św. Wojciecha w Trzemesznie
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: Plac Św. Wojciecha
Zakres projektu	<p>Jednym z problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji jest zanikanie funkcji społecznych z przestrzeni publicznej. Problem ten związany jest z występowaniem niskiej jakości przestrzeni publicznej, nieprzystosowanej infrastrukturalnie do pełnienia funkcji. Jednym z takich miejsc jest Plac Św. Wojciecha. W ramach projektu planuje się wprowadzić na Plac Św. Wojciecha miejsca handlowo-wystawiennicze. Przy okazji prac w tym miejscu, planowane jest jednoczesne rozwiązanie problemów technicznych związanych z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną. Przedmiotowy projekt stanowi odpowiedź na problem zanikania funkcji społecznych z obszaru rewitalizacji oraz problem niewystarczającej ilości wysokiej jakości przestrzeni publicznej, w której mieszkańcy mają możliwość spędzania czasu.</p> <p>Plac Św. Wojciecha jest jednym z miejsc na obszarze rewitalizacji, na których następuje zanik aktywności społecznej. Zakres projektu obejmuje następujące działania w obrębie Placu Św. Wojciecha:</p> <ul style="list-style-type: none">• wymianę nawierzchni całego placu,• wykonanie nowych nasadzeń,• stworzenie miejsc handlowo – wystawienniczych,• wymianę instalacji (wodno – kanalizacyjnych),• montaż/instalację elementów małej architektury. <p>Wskutek realizacji niniejszego projektu oraz wdrożenia projektu PK2 obszar rewitalizacji stanie się miejscem atrakcyjniejszym pod względem aktywności społecznej.</p>
Szacowana wartość	500 000,00 zł Możliwe źródła finansowania: PPP
Okres realizacji	2018-2019
Realizowane cele Programu	<p>Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji:</p> <p>Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa</p> <p>Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none">- modernizacja placów miejskich i przebudowa dróg,- tworzenie terenów zieleni urządzonej i rewaloryzacja terenów zieleni,

Nazwa projektu	PK4 Rekultywacja Jeziora Kościelnego wraz z zagospodarowaniem przyległej przestrzeni
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Zakres projektu	<p>Jezioro Kościelne wraz z przyległym otoczeniem stanowi jeden z potencjałów rozwojowych obszaru rewitalizacji. Jest to jednocześnie miejsce, w którym wyrażają się problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji. Z uwagi na fakt, że znajdujące się nieopodal jeziora obiekty i miejsca, takie jak Alumnat i Plac Kosmowskiego oraz budynek browaru, poddane zostaną działaniom w ramach procesu rewitalizacji, zasadne jest również wprowadzenie zmian przestrzenno-funkcjonalnych w obrębie Jeziora Kościelnego, celem zwiększenia kompleksowości interwencji, zachowania spójności funkcjonalnej obszaru rewitalizacji i stworzenia atrakcyjnego miejsca wypoczynku dedykowanego w szczególności mieszkańcom.</p> <p>Zakres projektu obejmuje:</p>

Szacowana wartość	<ul style="list-style-type: none"> • rekultywację Jeziora Kościelnego wraz z oczyszczeniem nabrzeży, • uporządkowanie terenu, • wykonanie nowych nasadzeń, • wykonanie oświetlenia oraz monitoringu, • budowę ścieżki pieszo – rowerowej, • montaż/installację elementów małej architektury.
	8 000 000,00 zł Możliwe źródła finansowania: PPP
	Okres realizacji
Realizowane cele Programu	<p>Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji:</p> <p>Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa</p> <p>Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie terenów zieleni urządzonej i rewaloryzacja terenów zieleni, - działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Nazwa projektu	PK5 Zagospodarowanie „Parku Baba” w Trzemesznie
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: „Park Baba” w Trzemesznie
Zakres projektu	<p>„Park Baba” w przeszłości stanowił miejsce, w którym regularnie odbywały się plenerowe wydarzenia kulturalne. Od kilku lat obserwuje się zanikanie funkcji kulturalnej i rekreacyjnej tego miejsca, co związane jest z występowaniem zjawisk społecznie niepożądanych oraz niespełnianiem wymogów organizacyjnych wydarzeń plenerowych. Atrakcyjność społeczna „Parku Baba” zmniejszyła się również wskutek nierealizowania prac rewaloryzacyjnych i remontowych. Podkreślenia wymaga fakt, że mieszkańcy całej gminy dostrzegają potencjał tego miejsca, jednak stopniowo zawłaszczanie go przez grupy społeczne związane z problemami społecznymi, skutkuje pogłębianiem się problemów. Niniejszy projekt zakłada dokonanie kompleksowych przemian w „Parku Baba” i całkowitą zmianę jego wizerunku z miejsca związanego z występowaniem zjawisk nieakceptowalnych społecznie, na miejsce aktywności społecznej, sprzyjające integracji międzypokoleniowej. W ramach projektu planuje się wdrożyć następujące działania, które podzielono na trzy etapy:</p> <p>Etap I.: „Rewitalizacja „Parku Baba” w Trzemesznie”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demontaż istniejących nawierzchni, obiektów ogrodzeniowych i istniejących schodów; wykonanie nawierzchni i schodów, • demontaż istniejących słupów oświetleniowych – dostawa i montaż lamp oświetleniowych, montaż kamer monitoringu, • dostawa i montaż obiektów małej architektury, • wykonanie nasadzeń, założenie trawników, • wykonanie na placu nawierzchni przepuszczalnej wokół pozostawionego pod późniejsze zagospodarowanie okręgu. <p>Etap II.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie parkingu i ciągów komunikacyjnych. <p>Etap III.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie zalesionej części parku, w tym m.in. utworzenie parku linowego. <p>Wskutek realizacji projektu zdegradowanemu terenowi przywrócona zostanie jego pierwotna funkcja, w związku z czym stanie się on miejscem organizowania plenerowych wydarzeń kulturalnych, a także miejscem aktywności fizycznej.</p>

Szacowana wartość	Etap I: 420 000,00 zł, z czego: 63,63% - EFRROW Etap II: 300 000,00 zł (możliwy kredyt) Etap III: 300 000,00 zł (możliwe PPP)
Okres realizacji	Etap I: 2017 Etap II: 2017-2018 Etap III: 2018-2023
Realizowane cele Programu	Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji: Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna: <ul style="list-style-type: none">- tworzenie terenów zieleni urządzonej i rewaloryzacja terenów zieleni,- działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Nazwa projektu	PK6 Przebudowa ulic w Trzemesznie
Podmiot realizujący	Gmina Trzemeszno
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: Al. Ks. Marcelego Kowalskiego, ul. Wiosny Ludów, ul. Adama Mickiewicza, ul. Św. Jana, ul. 1 Maja, ul. Gen. Henryka Dąbrowskiego, ul. Św. Ducha, Pl. Jana Kilińskiego, ul. Marii Konopnickiej, <p>Pasy drogowe w obrębie historycznego układu miasta, oddzielające ciągi zabudowy mieszkalnej, są w większości stosunkowo wąskie, co przekłada się na szerokość chodników i pasa jezdni. Wąskie chodniki i znajdujące się na nich elementy infrastruktury technicznej utrudniają komfortowe przemieszczanie się pieszo i tworzą barierę, dotkliwą w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami. Istotnym problemem jest również degradacja stanu technicznego nawierzchni niektórych dróg. Występowanie powyżej opisanych problemów, wraz ze współwystępowaniem innych problemów dotyczących m.in. stanu części zabudowy, negatywnie oddziałuje na stan przestrzeni publicznej oraz jej wizerunek i percepcję, czego dalszym skutkiem jest zmniejszenie jej atrakcyjności zarówno w kontekście społecznym, jak również gospodarczym. W efekcie pojawia się ryzyko zanikania funkcji społeczno-gospodarczych oraz zmniejszenia atrakcyjności w kontekście miejsca zamieszkania.</p> <p>Projekt ma na celu kompleksową przebudowę wybranych ulic na obszarze rewitalizacji, celem zminimalizowania występujących problemów związanych z ich stanem technicznym. Jednocześnie planowanym działaniom w zakresie poprawy stanu dróg towarzyszyć będą działania uzupełniające związane z siecią wodno-kanalizacyjną. Wskutek realizacji projektu poprawie ulegnie poczucie bezpieczeństwa użytkowników dróg, ponadto zwiększy się komfort ich użytkowania przede wszystkim dla osób przemieszczających się pieszo. Zwiększy się również poziom estetyki przestrzeni publicznej. Efekty wizualne wzmocnione zostaną przez zastosowanie stylizowanego oświetlenia, podkreślającego historyczny charakter obszaru. Realizacja projektu jest pożądana społecznie oraz stanowi rozwinięcie podjętych dotychczas działań z zakresu modernizacji części układu komunikacyjnego na obszarze rewitalizacji, jak również działań zaplanowanych do realizacji w niniejszym programie (m.in. projektu pn. Modernizacja Placu Kosmowskiego w ramach projektu zintegrowanego oraz projektów dotyczących Placu Św. Wojciecha). Realizacja przedmiotowego projektu wpłynie na jakość przestrzeni na obszarze rewitalizacji oraz rozwiązywać będzie problemy społeczności obszaru rewitalizacji. Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none">• wymianę sieci wodno – kanalizacyjnych,• wykonanie podziemnej instalacji elektrycznej w celu montażu stylowego oświetlenia,• przebudowę nawierzchni chodników i jezdni, montaż małej architektury.
Zakres projektu	
Szacowana wartość	20 000 000,00 zł

Okres realizacji	Możliwe źródła finansowania: PPP/programy krajowe
	2018-2023
Realizowane cele Programu	Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji: Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa:
	Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna: - modernizacja placów miejskich i przebudowa dróg, - likwidowanie barier architektonicznych, - działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Nazwa projektu	PK7 Zwiększenie atrakcyjności i dostępności kulturowej cennego zabytku narodowego – Bazyliki Wniebowzięcia NMP w Trzemesznie
Podmiot realizujący	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzemesznie
Lokalizacja	Plac Kosmowskiego 8
Zakres projektu	Bazylika Wniebowzięcia NMP w Trzemesznie jest obiektem unikatowym w skali kraju – jest to budowla o wyjątkowych walorach architektonicznych. W obiekcie zachowały się m.in. kolumny romańskie oraz elementy gotyckie. Obiekt wymaga jednak przeprowadzenia prac remontowych, ukierunkowanych na przywrócenie mu walorów historycznych. Cel ten ma zostać osiągnięty wskutek realizacji niniejszego przedsięwzięcia. Ponadto planuje się zrealizować działania, których efektem będzie zwiększenie dostępności obiektu dla zwiedzających. Przywrócony zostanie potencjał obiektu oraz zwiększona zostanie jego atrakcyjność. Realizacja projektu wpłynie na intensyfikację ruchu turystycznego na obszarze rewitalizacji, co z kolei może oddziaływać na aktywność społeczno-gospodarczą na obszarze rewitalizacji. Zakres projektu obejmuje działania o charakterze remontowo-renowacyjnym wewnątrz obiektu, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • renowacja latarni nad kopułą (prace kamieniarskie, wymiana okien, restauracja polichromii wewnątrz), • poszerzenie wejścia do podziemi celem udostępnienia zwiedzającym zabytków romańskich znajdujących się w podziemiach, • całościowa restauracja prezbiterium z ołtarzem głównym.
Szacowana wartość	2 936 368,37 zł, w tym: 85% - EFRR
Okres realizacji	2019
Realizowane cele Programu	Projekt realizuje następujące cele i kierunki działań Programu rewitalizacji: Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa: Cel operacyjny 2.1. Funkcjonalne obiekty zabytkowe: - renowacja obiektów zabytkowych,

W ramach przedsięwzięć pozostałych dopuszcza się ponadto realizację wszelkich, innych niż powyższe, projektów realizujących cele procesu rewitalizacji, zaplanowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji przez podmioty gospodarcze i osoby prawne.

6. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Bezpośredni wymóg zachowania komplementarności projektów rewitalizacyjnych wynika z zapisów Wytucznych, które wskazują na pięć wymiarów komplementarności: problemowy, przestrzenny, międzyokresowy, źródeł finansowania i proceduralno-instytucjonalny.

6.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Nadrzędnym celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego, a więc zminimalizowanie zidentyfikowanych problemów w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe jedynie dzięki zaplanowaniu projektów w sposób zapewniający kompleksowe rozwiązanie problemów we wszystkich sferach. Projekty zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno wzajemnie się dopełniają, dzięki czemu ich realizacja będzie miała wpływ na wszystkie sfery funkcjonowania obszaru.

W poniższej tabeli zostały zestawione zaplanowane projekty wraz ze wskazaniem, na które sfery będą oddziaływać. Szczegółowy opis problemów, na które odpowiadają poszczególne zadania został umieszczony w kartach projektów.

TAB. 15. ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH NA POSZCZEGÓLNE SFERY OBSZARU REWITALIZACJI

Projekt		Sfera obszaru rewitalizacji				
		społeczna	gospodarcza	środowiskowa	techniczna	przest.-funkcjon.
Podstawowe projekty rewitalizacyjne						
PP1. Akademia Integracji Społecznej		✓	✓	✓	✓	✓
Projekty	1. Adaptacja budynku Alumnatu na cele społeczne	✓	✓	✓	✓	✓
	2. Utworzenie funkcjonalnej i przyjaznej mieszkańcom przestrzeni publicznej	✓			✓	✓
	3. Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem	✓				
	4. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej	✓				
	5. Program cyklicznych działań społecznych	✓		✓		
PP2. Rewitalizacja Starego Browaru Klasztornego w Trzemesznie		✓	✓		✓	✓
Pozostałe projekty rewitalizacyjne						
PK1. Utworzenie Centrum Kultury w Trzemesznie		✓		✓	✓	✓
PK2. Przebudowa części targowej Placu Św. Wojciecha w Trzemesznie		✓	✓			✓
PK3. Modernizacja Placu Św. Wojciecha w Trzemesznie		✓				✓
PK4. Rekultywacja Jeziora Kościelnego wraz z zagospodarowaniem przyległej przestrzeni		✓		✓		✓
PK5. Zagospodarowanie „Parku Baba” w Trzemesznie		✓		✓		✓
PK6. Przebudowa ulic w Trzemesznie		✓			✓	✓

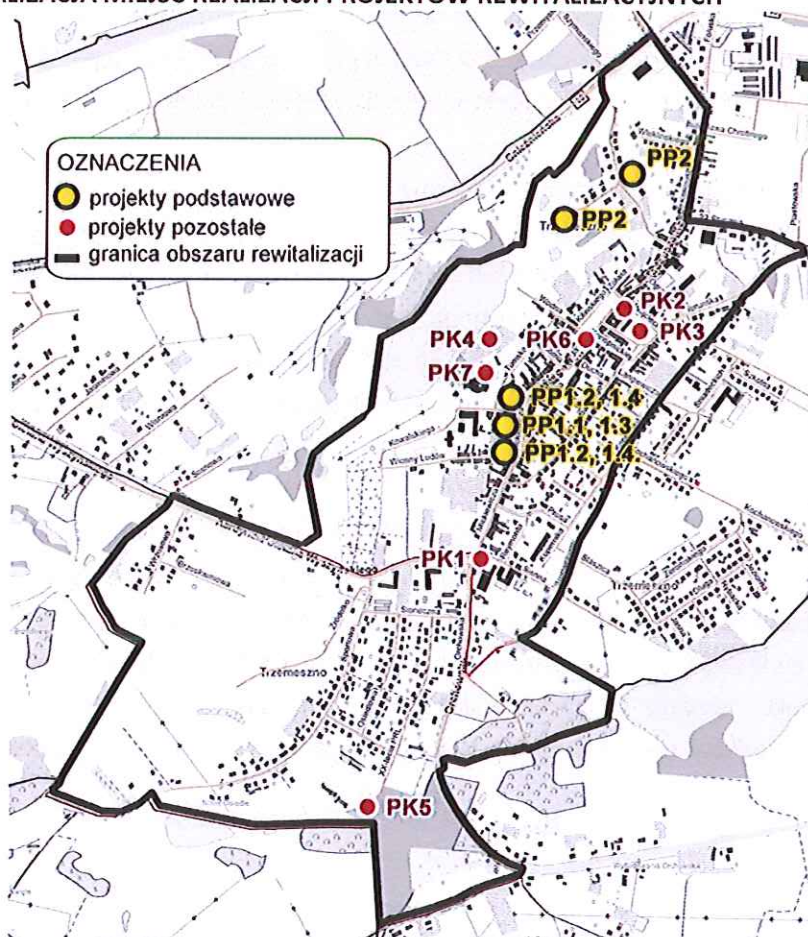
Projekt	Sfera obszaru rewitalizacji				
	społeczna	gospodarcza	środowiskowa	techniczna	przeist.-funkcjon.
PK7. Zwiększenie atrakcyjności i dostępności kulturowej cennego zabytku narodowego – Bazyliki Wniebowzięcia NMP w Trzemesznie	✓			✓	

Źródło: opracowanie własne

6.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wszystkie zaplanowane w ramach procesu rewitalizacji projekty rewitalizacyjne realizowane będą na obszarze rewitalizacji, w związku z czym interwencja prowadzona będzie w sposób skoncentrowany terytorialnie. Rozmieszczenie lokalizacji realizacji projektów rewitalizacyjnych sprzyjać będzie powstawaniu tzw. efektu synergii, dzięki czemu skutki realizacji zintegrowanych projektów będą większe, niż wdrażanie pojedynczych projektów w rozproszonych lokalizacjach. Poniższa rycina przedstawia zarys lokalizacji projektów rewitalizacyjnych.

RYC. 25. LOKALIZACJA MIEJSC REALIZACJI PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Źródło: opracowanie własne

6.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W Trzemesznie dotychczas nie prowadzono procesu rewitalizacji, wdrażano natomiast pojedyncze projekty, które związane są z procesem rewitalizacji lub które można powiązać z działaniami zaplanowanymi w niniejszym dokumencie. Projektami tymi są:

- Program wyrównawczo-edukacyjny dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu miasta i gminy Trzemeszno „Job gatew@y” (Program Operacyjny Kapitał Ludzki; realizacja w latach 2008-2013);
- Remont nawierzchni: Placu Kilińskiego, ul. T. Kościuszki oraz Al. Odzyskania Niepodległości w Trzemesznie (WRPO na lata 2007-2013; realizacja w roku 2010).

Z perspektywy przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i zapobieżenia ich występowaniu w przyszłości jedynym zrealizowanym w gminie Trzemeszno projektem z wykorzystaniem środków z funduszy strukturalnych jest program „Job gatew@y” zrealizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzemesznie. Celem programu było upowszechnienie i rozwijanie wśród dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym aktywnych form integracji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem nauki języka angielskiego i rozwijania kompetencji komputerowych, co miało umożliwić uczestnikom projektu lepszy start na rynku pracy. Realizacja projektu istotnie przyczyniła się do poprawy wyników w nauce uczestników projektu. Inna grupa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wsparta zostanie w ramach projektu zintegrowanego Akademii Integracji Społecznej, co stanowić będzie kontynuację interwencji na rzecz środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach funduszy europejskich realizowano również działania infrastrukturalne. Jednym z takich działań był remont nawierzchni wybranych ulic w Trzemesznie, wśród których znajdował się Pl. Kilińskiego, zlokalizowany w granicach wyznaczonego w niniejszym dokumencie obszaru rewitalizacji. Kontynuacją działań z zakresu poprawy jakości układu komunikacyjnego są ujęte w Programie Rewitalizacji projekty polegające na poprawie stanu technicznego wybranych ulic na obszarze rewitalizacji, modernizacja Placu Kosmowskiego, jak również działania podejmowane na Placu Św. Wojciecha.

6.4 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA I INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Z uwagi na kosztowność procesu rewitalizacji, niemożliwa byłaby realizacja wszystkich zaplanowanych projektów w oparciu o środki inwestycyjne dostępne w budżecie gminy. W związku z powyższym pożądane jest efektywne łączenie dostępnych zewnętrznych źródeł finansowania realizowanych projektów. Projekty zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno będą finansowane ze środków własnych gminy, środków prywatnych, środków budżetu państwa oraz dostępnych dotacji i pożyczek.

TAB. 16. MOŻLIWE ŹRÓDŁA DOFINANSOWANIA REALIZACJI ZAPLANOWANYCH PROJEKTÓW

Symbol	Nazwa projektu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Okres realizacji	Szacunkowa wartość [zł]	Możliwe źródło finansowania	Prawdopodobny udział środków z poszczególnych źródeł
PP1	Akademia Integracji Społecznej	Gmina Trzemeszno	2018-2023	8 000 000,00, w tym: Etap I: 7 000 000,00 Etap II: 1 000 000,00	EFRR, EFS (RPO), budżet gminy	Etap I łącznie: EFRR: do 85% - 5 950 000,00 zł Budżet gminy: min. 15% - 1 050 000,00 zł Etap II łącznie: EFS: do 68% - 680 000,00 zł Budżet gminy od 32% - 320 000,00 zł
PP2	Rewitalizacja Starego Browaru Klasztornego w Trzemesznie	Browar Fortuna sp. z o.o. spółka komandytowa	2018-2022	14 000 000,00	JESSICA-II (RPO), środki prywatne	JESSICA-II: do 85% - do 11 900 000 zł Środki prywatne: min. 15% - min. 2 100 000 zł
Wartość projektów podstawowych:				22 000 000,00 zł		
PK1	Utworzenie Centrum Kultury w Trzemesznie	Gmina Trzemeszno	2017-2018	3 500 000,00	EFRR (RPO), budżet gminy	EFRR: do 85% - do 2 950 000 zł, Budżet gminy: min. 15% - min. 525 000,00 zł
PK2	Przebudowa części targowej Placu Św. Wojciecha w Trzemesznie	Gmina Trzemeszno	2018	388 520,00	EFRRROW, budżet gminy	EFRRROW: do 63,63% - do 247 215, 28 zł Budżet gminy: min. 36,37% - min. 141 304,72 zł
PK3	Modernizacja Placu Św. Wojciecha w Trzemesznie	Gmina Trzemeszno	2018-2019	500 000,00	Budżet gminy; PPP	Na etapie programu rewitalizacji nie określono ¹¹ .
PK4	Rekultywacja Jeziora Kościelnego wraz z zagospodarowaniem przyległej	Gmina Trzemeszno	2020-2023	8 000 000,00	Budżet gminy; PPP	Na etapie programu rewitalizacji nie określono.

¹¹ Udziały ewentualnych pożyczek i struktura kosztów w ramach zastosowania formuły PPP, zostaną ustalone po podjęciu decyzji o skorzystaniu z danego instrumentu.

Symbol	Nazwa projektu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Okres realizacji	Szacunkowa wartość [zł]	Możliwe źródło finansowania	Prawdopodobny udział środków z poszczególnych źródeł
PK5	Zagospodarowanie „Parku Baba” w Trzemesznie	Gmina Trzemeszno	2017-2023	Etap I: 420 000,00 zł Etap II: 300 000,00 zł Etap III: 300 000,00 zł	Etap I: EFRROW, budżet gminy; Etap II: budżet gminy, kredyt Etap III: budżet gminy, PPP	Etap I: EFRROW: 63,63% - 267 246,00 zł Budżet gminy: 36,37% - 152 754,00 zł Etapy II i III: Na etapie programu rewitalizacji nie określono.
PK6	Przebudowa ulic w Trzemesznie	Gmina Trzemeszno	2018-2023	20 000 000,00	Budżet gminy; programy krajowe; PPP	Na etapie programu rewitalizacji nie określono.
PK7	Zwiększenie atrakcyjności i dostępności kulturowej cennego zabytku narodowego – Bazyliki Wniebowzięcia NMP w Trzemesznie	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzemesznie	2019	2 936 368,37	EFRR (RPO), środki parafii	EFRR: 85% - 2 495 913,10 zł Środki parafii: 15% - 440 455,27 zł
Wartość projektów pozostałych				37 963 812,55 zł		
WARTOŚĆ OGÓŁEM				59 963 812,55 zł		

Źródło: opracowanie własne

Wskazany powyżej udział środków z poszczególnych źródeł może ulec zmianom w zależności od kwalifikowalności kosztów projektów oraz wybranego źródła finansowania. Na etapie opracowania programu rewitalizacji nie ma możliwości stwierdzenia, jaki będzie zakres kwalifikowalności kosztów w ramach wszystkich zaplanowanych projektów. W przypadku niektórych projektów zmianie ulegnie ich szacunkowa wartość, w związku z dokonaniem szczegółowych wyliczeń. Największą możliwością współfinansowania realizacji poszczególnych projektów ze źródeł zewnętrznych są środki Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, który przewiduje wsparcie projektów rewitalizacyjnych w ramach działania 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych. W ramach tego działania istnieje również możliwość uzyskania wsparcia w formie pożyczki w ramach inicjatywy JESSICA-II. Przewiduje się możliwość pozyskiwania środków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Ponadto rozważa się realizację projektów z wykorzystaniem formuły partnerstwa publiczno-prywatnego. Udziały ewentualnych pożyczek i struktura kosztów w ramach zastosowania formuły PPP, zostaną ustalone po podjęciu decyzji o skorzystaniu z danego instrumentu. Z uwagi na kosztowność procesu rewitalizacji, realizacja niektórych spośród zaplanowanych projektów we wskazanym w kartach projektów zakresie, jest uzależniona od pozyskania dofinansowania lub pożyczki ze źródeł zewnętrznych. W przypadku nie

pozyskania wsparcia, istnieje prawdopodobieństwo, że wdrożenie projektu zostanie wydłużone w czasie lub projekt zrealizowany zostanie w mniejszym zakresie niż przewidywano. Istnieje również ryzyko, że realizacja projektu zostanie całkowicie zaniechana z powodu braku środków finansowych.

6.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Zapewnienie komplementarności proceduralno-instytucjonalnej wiąże się z zaplanowaniem odpowiedniego systemu zarządzania programem rewitalizacji, który angażowałby interesariuszy procesu rewitalizacji, a także umożliwiał skuteczne wdrażanie poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, monitorowanie ich realizacji wraz z oceną postępów i reagowaniem na zagrożenia wynikające z uwarunkowań zewnętrznych. System zarządzania programem rewitalizacji powinien być osadzony w systemie zarządzania w gminie. Za zarządzanie niniejszym programem odpowiadać będzie powołany specjalnie w tym celu Zespół ds. Rewitalizacji, którego główny członek, odpowiedzialny przede wszystkim za działania o charakterze administracyjnym, związane z monitorowaniem realizacji założeń programu i organizowanie danych do monitoringu, stanowić będą przedstawiciele Urzędu Miejskiego Trzemeszna i Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie. Przewodniczyć mu będzie Burmistrz Trzemeszna lub osoba przez niego wyznaczona. Dzień uchwalenia przedmiotowego dokumentu jest jednocześnie dniem rozpoczęcia funkcjonowania systemu zarządzania programem rewitalizacji. Do prac w ramach Zespołu przewiduje się również zaprosić przedstawicieli lokalnych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, Komisariatu Policji w Trzemesznie. Zaplanowano ponadto procedurę dokonywania zmian w programie rewitalizacji. Szczegółowy opis systemu zarządzania programem rewitalizacji znajduje się w rozdziale 8. System zarządzania programem rewitalizacji.

7. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA

Rewitalizacja jest procesem inicjowanym i koordynowanym przez władze lokalne, jednak wdrażanym na rzecz lokalnej społeczności i przy współpracy interesariuszy procesu rewitalizacji, do których lokalna społeczność również należy. Mając to na względzie, wywnioskować należy, że istotną rolę w procesie rewitalizacji odgrywa **partycypacja**. Generalnie w procesie rewitalizacji wyróżnia się pewne etapy, w których należy zapewnić udział interesariuszy procesu rewitalizacji – są to: **diagnozowanie, programowanie, wdrażanie i monitoring**. W ramach niniejszego programu rewitalizacji na każdym z wymienionych etapów zapewniono udział interesariuszy procesu rewitalizacji.

7.1 ETAP DIAGNOZOWANIA

Na etapie diagnozowania podstawową kwestią wymagającą współpracy i koordynacji wielu interesariuszy procesu rewitalizacji było zorganizowanie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz. W tym zakresie współpraca dotyczyła sformalizowanych komórek instytucji publicznych, które z jednej strony funkcjonują w sztywnych ramach prawnych, natomiast z drugiej dysponują pracownikami o odpowiednich kompetencjach i kapitale społecznym, co umożliwiło prowadzenie skutecznej i efektywnej współpracy na poziomie horyzontalnym i stworzenie bazy danych, wykorzystanych do przeprowadzenia wieloaspektowych analiz. Instytucjami, które udostępniły dane na potrzeby analiz są: Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie, placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy Trzemeszno, Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzemesznie, Urząd Miejski Trzemeszno oraz Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie. Szczególnie aktywną jednostką oprócz Urzędu Miejskiego Trzemeszno, był Ośrodek Pomocy Społecznej, którego pracownicy nie tylko udostępniili dane statystyczne, lecz również stanowili źródło wiedzy o potrzebach społecznych w gminie oraz o grupie beneficjentów końcowych procesu rewitalizacji, jaką tworzą osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Na etapie diagnozowania sytuacji na obszarze rewitalizacji nieocenione okazało się wsparcie ze strony proboszcza tutejszej parafii, który podczas spaceru studyjnego, zrealizowanego z zespołem roboczym ds. rewitalizacji i grupą ekspertów, przeprowadził wizytę w zabytkowym Alumnacie. W prace zaangażował się również podmiot prywatny, będący w posiadaniu zabytkowego browaru, który spotkał się z ekspertami, by wspólnie przedyskutować problemy, jakie stwarza zabytkowy browar. W etap diagnozowania włączeni zostali również mieszkańcy Trzemeszno. Odbyło się to w dwójaki sposób – przez czynny udział w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych i poprzez udział w badaniu kwestionariuszowym. Dnia 28 lutego 2017 r. zostało zorganizowane **spotkanie informacyjne** dla wszystkich zainteresowanych procesem rewitalizacji osób. Składało się ono z dwóch części: pierwsza miała charakter informacyjny, natomiast w ramach drugiej części odbyła się dyskusja na temat występujących na wyznaczonym obszarze problemów i możliwych sposobów ich rozwiązania. W czasie spotkania omówiono zasady i wytyczne dotyczące tworzenia programów rewitalizacji i wyznaczania obszarów zdegradowanych. Zaprezentowano ponadto wyniki analizy wskaźnikowej przeprowadzonej w celu delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Trzemeszno. Uczestnicy spotkania zostali również zachęcani do dzielenia się swoimi pomysłami dotyczącymi rewitalizacji wskazanego obszaru.

RYC. 26. PREZENTACJA ZE SPOTKANIA KONSULTACYJNEGO I ULOTKA INFORMACYJNA

Źródło: Opracowanie własne

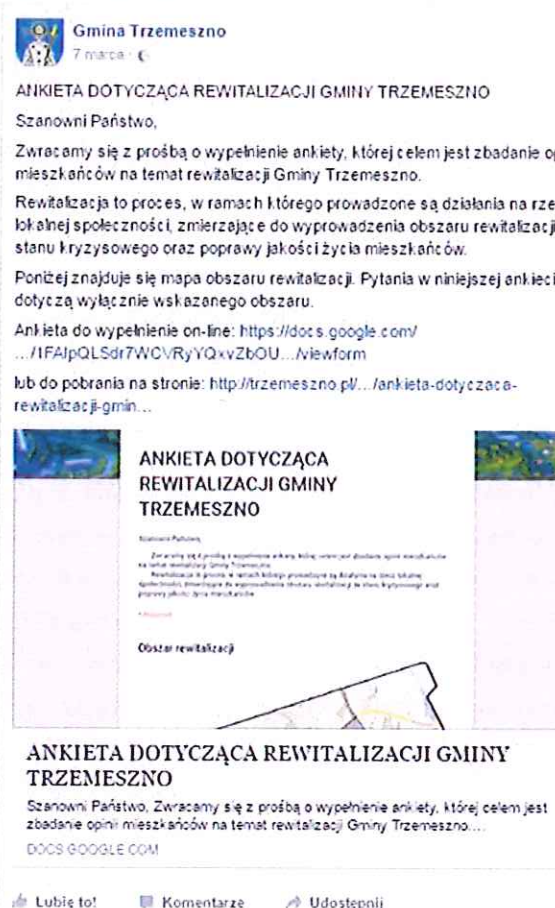
Spotkanie konsultacyjne zostało zorganizowane w Domu Kultury w Trzemesznie, co umożliwiło ograniczenie towarzyszącej urzędowi, bariery instytucjonalnej. Informację o spotkaniu zamieszczono na witrynie internetowej gminy oraz na gminnym profilu na portalu społecznościowym.

RYC. 27. ZAPROSZENIE NA SPOTKANIE KONSULTACYJNE

Źródło: Facebook.com

RYC. 28. ZAPROSZENIE DO UDZIAŁU W BADANIU ANKIETOWYM

Każdy mieszkaniec gminy miał również możliwość wzięcia udziału w **badaniu ankietowym**, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat obszaru rewitalizacji. Możliwe było wypełnienie ankiety i dostarczenie jej w wyznaczone miejsce w sposób tradycyjny, jak również wypełnienie kwestionariusza *online* (tzw. CATI – ang. *Computer-Assisted Web Interview*). Wersja papierowa ankiety była dystrybuowana za pośrednictwem Urzędu Miejskiego Trzemeszna i szkół podstawowych. Informacja o badaniu ankietowym wraz z odnośnikiem do kwestionariusza została zamieszczona na stronie internetowej gminy i na portalu Facebook. Wnioski z badania wykorzystano na etapie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, natomiast kompletne wyniki zostały opisane w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Mając na względzie powyższe stwierdza się, że w etapie diagnozowania wzięli udział interesariusze procesu rewitalizacji, w tym społeczność lokalna.

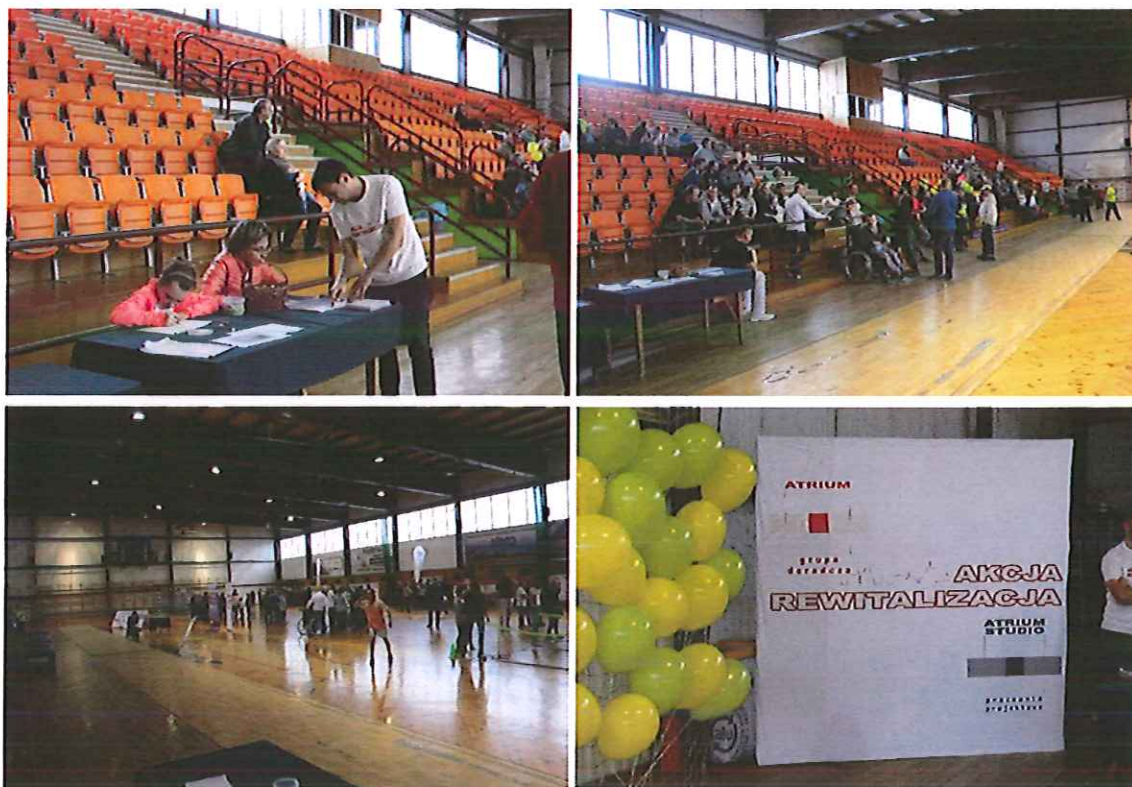
7.2 ETAP PROGRAMOWANIA

Wyrazem udziału interesariuszy procesu rewitalizacji na etapie programowania jest wypracowana wizja oraz projekty rewitalizacyjne. Proces formułowania wizji procesu rewitalizacji obszaru rewitalizacji w gminie Trzemeszno poprzedzony był rozmowami, przeglądem różnorodnych materiałów dotyczących gminy Trzemeszno i obszaru, na którym planuje się prowadzić proces rewitalizacji. Uwzględnione zostały oczywiście również wyniki prowadzonych badań, w tym pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Istotny wpływ na ostateczne ukonstytuowanie się wizji miały odbyte spacer studyjne, o których wspomniano na etapie diagnozowania – z proboszczem Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzemesznie oraz z właścicielem browaru. Umożliwiły one ukazać potencjał obszaru rewitalizacji, jakim jest dziedzictwo kulturowe. Wizja procesu rewitalizacji w Trzemesznie nawiązuje do niego bezpośrednio. Wyrazem udziału interesariuszy w programowaniu procesu rewitalizacji są również zawarte w Programie projekty rewitalizacyjne, których podmiotami realizującymi są: Browar Fortuna sp. z o.o. spółka komandytowa, Stowarzyszenie Światowid, Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzemesznie i Gmina Trzemeszno.

Mieszkańcy byli zachęceni do opiniowania planowanego procesu rewitalizacji gminy Trzemeszno i oceny wstępnych propozycji projektów rewitalizacyjnych. W tym celu dnia **7.04.2017 r.** w trakcie wydarzenia pt. III Spartakiada z okazji Obchodów Światowego Dnia Inwalidy Gminy Trzemeszno, które zorganizowane zostało przez: Stowarzyszenie TERAZ w Trzemesznie, Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan w Gnieźnie, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Trzemesznie i Urząd Miejski Trzemeszna, zorganizowano **rewitalizacyjne stoisko informacyjne** pod hasłem „**Akcja Rewitalizacja!**”. Dorośli mieli możliwość porozmawiania o procesie rewitalizacji w Trzemesznie oraz o propozycjach złożonych dotychczas projektów rewitalizacyjnych, natomiast dla dzieci przygotowano przybory do rysowania, które miały posłużyć do zobrazowania ich wizji procesu rewitalizacji w Trzemesznie. Mieszkańcy w pozytywny sposób wypowiedali się o przedstawionych propozycjach projektów.

FOT. 10. STOISKO REWITALIZACYJNE PODCZAS SPARTAKIADY

Źródło: dokumentacja fotograficzna z 7-04-2017, OSiR Trzemeszno

RYC. 29. OGŁOSZENIE INFORMACYJNE O REWITALIZACYJNYM STOISKU INFORMACYJNYM

AKCJA REWITALIZACJA!

Prace związane z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno wkraczają w decydujący etap! Serdecznie zapraszamy na III Spartakiadę z okazji Obchodów Światowego Dnia Inwalidy Gminy Trzemeszno, podczas której funkcjonować będzie rewitalizacyjne stoisko informacyjne! Tutaj dowiesz się wszystkiego o rewitalizacji w Trzemesznie – będziesz mógł również podzielić się z nami swoją opinią. Na najmłodszych czekać będą natomiast stołki z akcesoriami do rysowania – wyrysujcie nam swoją wizję Trzemeszna po rewitalizacji!

Źródło: Facebook.com

Informacja o wydarzeniu zamieszczona została na witrynie Urzędu Miejskiego Trzemeszna, jak również na profilu społecznościowym. Obsługa stoiska chętnie udzielała wszelkich informacji o procesie rewitalizacji w gminie Trzemeszno, a nawet inicjowała konwersacje z przybyłymi mieszkańcami, co umożliwiło efektywną wymianę poglądów i doświadczeń. Wszystkie osoby wyrażające opinie, w sposób pozytywny oceniały propozycje projektów rewitalizacyjnych.

RYC. 30. WYBRANE RYSUNKI STWORZONE PRZEZ MŁODYCH MIESZKAŃCÓW GMINY TRZEMESZNO W RAMACH AKCJI REWITALIZACJA

Źródło: Dokumentacja fotograficzna z 7.04.2017 r.

7.3 ETAP WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

Wdrażanie i monitorowanie to nieodzowne elementy procesu zarządzania procesem rewitalizacji. W związku z powyższym udział interesariuszy w systemie zarządzania Programem jest jednoznaczny z partycypacją na etapie wdrażania i monitorowania. Powołany w celu zarządzania programem rewitalizacji Zespół ds. Rewitalizacji umożliwia zarówno reprezentantom lokalnych instytucji publicznych, przedsiębiorcom, organizacjom pozarządowym, jak również mieszkańcom obszaru rewitalizacji udział we wdrażaniu i monitorowaniu procesu rewitalizacji. Do ich kompetencji w ramach Zespołu należeć będą: uczestnictwo w spotkaniach Zespołu, opiniowanie proponowanych projektów i wniosków oraz zgłaszanie własnych propozycji projektów, które po weryfikacji mogą zostać uwzględnione w programie. Szczegółowy opis tego systemu przedstawiono w następnym rozdziale.

Partycypacja na etapie wdrażania związana jest również z realizacją konkretnych projektów rewitalizacyjnych, na których ostateczny kształt wpływ będzie mieć społeczność lokalna. Takie założenie występuje w przypadku modułu społecznego projektu zintegrowanego pt. „Akademia Integracji Społecznej”, gdzie proces organizowania projektu i zakres podejmowanych działań uzależniony będzie od kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców zaangażowanych w realizację. Udział interesariuszy na etapie wdrażania związany jest również z uwzględnieniem w programie projektów, których podmiotami realizującymi są podmioty spoza sektora publicznego, np. Browar Fortuna sp. z o.o. spółka komandytowa, Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzemesznie oraz Stowarzyszenie Światowid, którego jednym z członków jest Gmina Trzemeszno.

8. SYSTEM ZARZĄDZANIA PROGRAMEM REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno przewiduje realizację szeregu projektów, które cechuje wielosektorowość podmiotów odpowiedzialnych za ich przeprowadzenie, a także różne okresy realizacji, źródła finansowania oraz oczekiwane efekty. Z tego powodu niezbędne jest opracowanie sprawnego systemu zarządzania Programem.

8.1 WDRAŻANIE

Prawidłowa koordynacja zaplanowanych działań będzie możliwa dzięki zaimplementowaniu takiego systemu wdrażania, który zapewni partycypację szerokiego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu zostanie powołany Zespół ds. Rewitalizacji, który stanowić będzie forum dialogu i współpracy pomiędzy władzami gminy a interesariuszami rewitalizacji. Swoją działalność rozpocznie z dniem uchwalenia Programu. Do najważniejszych zadań Zespołu będzie należeć:

- monitorowanie i ocena stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno,
- nadzór nad realizacją projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych w Programie,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- zgłaszanie propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych,
- przyjmowanie i opiniowanie propozycji mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji,
- wnioskowanie do Burmistrza i Rady Miejskiej o uzasadnione dokonanie korekt w Programie,
- działalność informacyjno-promocyjna, w tym zamieszczanie informacji na stronie internetowej gminy,
- pozyskiwanie danych niezbędnych do oszacowania wskaźników realizacji projektów rewitalizacyjnych,
- pozyskiwanie danych niezbędnych do oszacowania wartości wskaźników oddziaływania,
- sporządzanie w pierwszym kwartale roku raportów okresowych z realizacji Programu w roku ubiegłym,
- sporządzenie raportu końcowego na zakończenie horyzontu czasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji; dokonanie ewaluacji *ex-post*,
- opracowywanie projektu zmian w Programie.

Członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji zostaną wybrani ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy i kompetencji sprzyjających efektywnemu zarządzaniu Programem. Proponuje się następującą strukturę organizacyjną Zespołu:

- **Przewodniczący Zespołu ds. Rewitalizacji** – będzie nim Burmistrz Trzemeszna lub osoba przez niego wyznaczona. Do podstawowych zadań przewodniczącego będzie należeć organizowanie prac Zespołu, organizowanie konsultacji społecznych i spotkań z mieszkańcami;
- **Specjaliści ds. Rewitalizacji** – powołani przez Burmistrza przedstawiciele Urzędu Miejskiego Trzemeszna oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzemesznie. Do zadań specjalistów będzie należało: pozyskiwanie danych niezbędnych do oszacowania wskaźników, monitorowanie Programu i sporządzanie raportów, nadzór nad wykonywaniem projektów rewitalizacyjnych,

działalność informacyjno-promocyjna, zgłaszanie własnych propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych i przyjmowanie propozycji od społeczności lokalnej;

- **Doradcy ds. rewitalizacji** – będą stanowili wsparcie merytoryczne dla specjalistów. Przewiduje się zaproszenie do prac w Zespole przedstawicieli lokalnych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, Komisariatu Policji w Trzemesznie, Domu Kultury w Trzemesznie oraz placówek oświatowych. Do najważniejszych zadań doradców należeć będzie: uczestnictwo w spotkaniach Zespołu, opiniowanie proponowanych projektów i wniosków, zgłaszanie własnych propozycji projektów, prowadzenie działalności informacyjno-promocyjnej w swoim otoczeniu;
- **Przedstawiciele lokalnej społeczności** – będą to mieszkańcy obszaru rewitalizacji, kompetencje przedstawicieli lokalnej społeczności będą tożsame z zadaniami doradców ds. rewitalizacji.

Zespół ds. Rewitalizacji swoją działalność rozpocznie z dniem uchwalenia dokumentu i zostanie powołany na okres obowiązywania Programu. Decyzje Zespołu będą podejmowane w drodze głosowania większościowego, do którego uprawnieni będą wszyscy jego członkowie. Spotkania Zespołu będą odbywały się w terminie zależnym od potrzeb realizacji Programu, jednak nie rzadziej niż raz na pół roku. Niezależnie od posiedzeń całego Zespołu, przewiduje się możliwość organizacji spotkań roboczych przewodniczącego z poszczególnymi członkami Zespołu. Dokumentacja związana z realizacją zadań Zespołu będzie prowadzona i przechowywana przez przedstawicieli Urzędu Miejskiego Trzemeszna.

W Alumnacie proponuje się utworzenie zewnętrznego punktu konsultacyjnego, w którym mieszkańcy będą mogli zgłaszać własne inicjatywy oraz opiniować realizację projektów. Celem utworzenia punktu konsultacyjnego poza budynkiem Urzędu Miejskiego jest przełamanie tzw. bariery instytucjonalnej, co ułatwi bezpośredni kontakt z mieszkańcami.

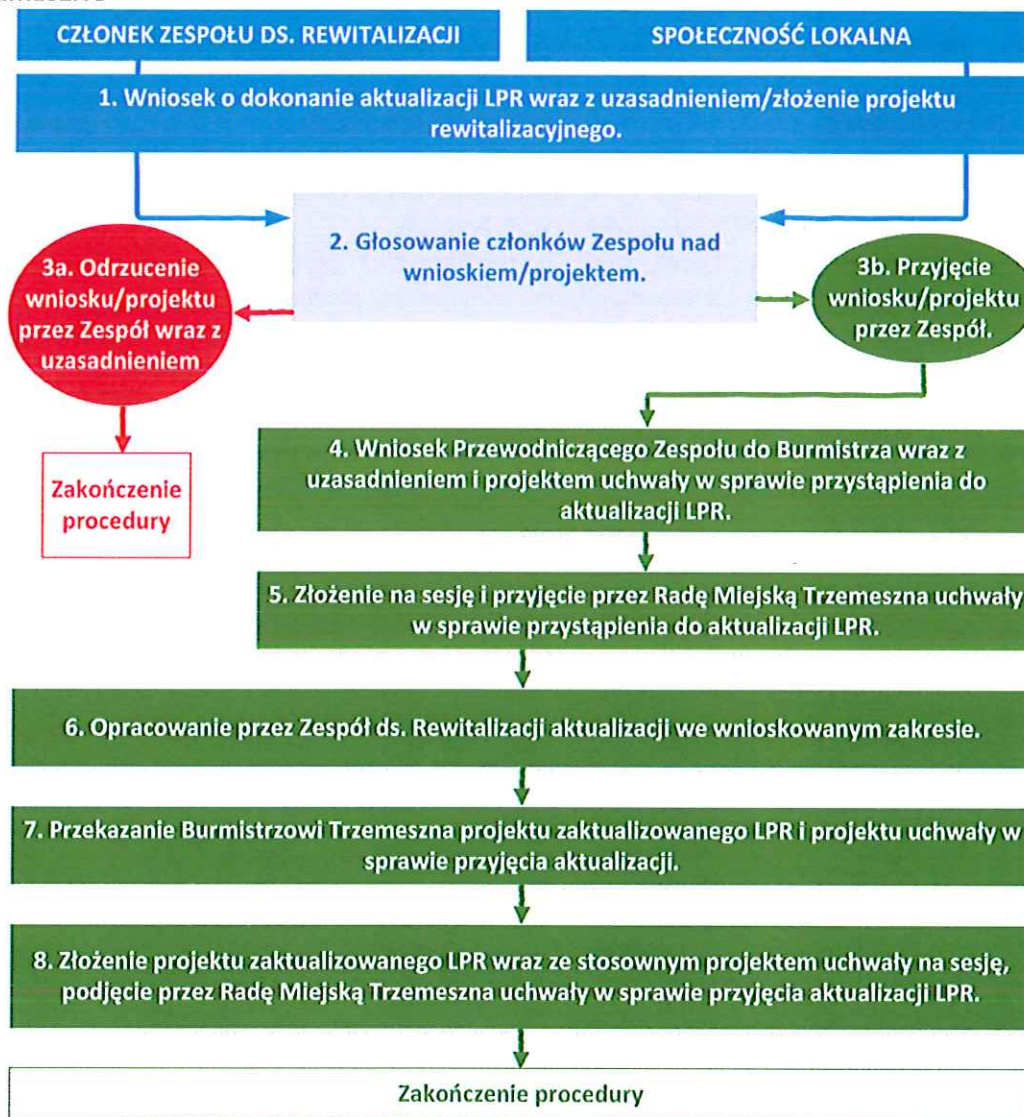
8.2 MONITORING I EWALUACJA

Ocena realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, wykrywanie nieprawidłowości w jego wykonaniu oraz podejmowanie działań naprawczych będzie możliwe dzięki monitoringowi Programu. System monitoringu i ewaluacji polega na systematycznym gromadzeniu danych dotyczących stopnia realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych i Programu postrzeganego jako całość. Obejmuje również dokonywanie analiz i wyciąganie wniosków, które stanowią podstawę do dokonania korekt w Programie celem zapobieżenia niebezpieczeństwu dezaktualizacji jego założeń oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu. Gromadzone dane będą podstawą do sporządzania oceny śródkresowej (*mid-term*) oraz oceny i ewaluacji *ex-post*. Wprowadzanie zmian w Programie inicjowane będzie wnioskiem członka Zespołu ds. Rewitalizacji lub reprezentanta społeczności lokalnej gminy Trzemeszno. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie dokonania aktualizacji Programu (np. chęć zgłoszenia przez społeczność lokalną propozycji projektu rewitalizacyjnego, wnioski z raportu ewaluacyjnego itp.). Wniosek zostaje poddany głosowaniu przez Zespół ds. Rewitalizacji. Przegłosowanie wniosku jest jednoznaczne z wyrażeniem chęci dokonania zmian w Programie. Po podjęciu przez Zespół decyzji, Przewodniczący Zespołu składa wniosek do Burmistrza Trzemeszna o dokonanie aktualizacji Programu wraz z uzasadnieniem i projektem stosownej uchwały w sprawie przystąpienia do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno. Po przyjęciu uchwały przez Radę Miejską, Zespół ds. Rewitalizacji rozpoczyna prace związane z aktualizacją Programu. Po opracowaniu projektu dokumentu z uwzględnionymi zmianami,

Przewodniczący Zespołu opracowuje projekt uchwały w sprawie przyjęcia aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno i przekazuje go do Burmistrza Trzemeszna. Opisaną procedurę przedstawia poniższy schemat.

RYC. 31. SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY TRZEMESZNO

Źródło: opracowanie własne

O skuteczności wdrażania Programu informować będą wskaźniki realizacji celów programu rewitalizacji, spośród których wskaźniki odnoszące się do celów strategicznych mają charakter wskaźników oddziaływania Programu na sytuację na obszarze rewitalizacji. Pomiar wartości wskaźników dokonywany będzie raz na dwa lata. Monitoring obejmować będzie również gromadzenie danych o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych – wskaźniki produktu i rezultatu odnoszące się do projektów zamieszczono w kartach poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Zaproponowane mierniki gwarantują skuteczność przeprowadzonej analizy, ponieważ uwzględniają specyfikę planowanych projektów, ponadto charakteryzują je odpowiednie właściwości:

- Trafność – są dostosowane do charakteru programu i oczekiwanych rezultatów jego realizacji;

- Mierzalność – wyraża się je za pomocą wartości liczbowych, które umożliwiają ich weryfikację;
- Wiarygodność – są zdefiniowane w sposób niepowodujący trudności z ich interpretacją i weryfikacją;
- Dostępność – są możliwe do wygenerowania; istnieje możliwość pozyskania danych do ich oszacowania.

TAB. 17. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY TRZEMESZNO

Cel rewitalizacji	Miernik realizacji celu	Oczekiwana tendencja
Cel strategiczny 1. Empatia i wrażliwość społeczna podstawą rozwoju lokalnego	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym.	↘
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	↘
	Kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1 rodzinę, której przyznano świadczenie.	↘
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma niepieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	↘
	Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów.	↘
	Ocena oferty usług społecznych skierowanej do osób niesamodzielnych. ¹²	↗
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym.	↘
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych.	↘
	Udział osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie bezrobotnych.	↘
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	↘
Cel operacyjny 1.1. Włączenie społeczne grup marginalizowanych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych procesem aktywizacji społeczno-zawodowej.	↗
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym.	↗
	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	↗
Cel operacyjny 1.2. Społeczeństwo obywatelskie	Liczba osób biorących udział w zorganizowanych wydarzeniach kulturalnych, integracyjnych oraz wydarzeniach tematycznych nawiązujących do tradycji lokalnej.	↗

¹² Rekomendowany sposób pomiaru: badanie ankietowe, w którym respondenci poproszeni zostaną o ocenę zmian, jakie nastąpiły. Oczekiwaną zmianą w tym wypadku będzie uzyskanie większej liczby opinii, według których oferta usług uległa poprawie względem roku bazowego.

Cel strategiczny 2. Przestrzeń przystosowana do potrzeb współczesnego społeczeństwa	Dynamika zmiany liczby ludności.	↗
	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.	↗
	Ocena jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej ¹³	↗
Cel operacyjny 2.1. Funkcjonalne obiekty zabytkowe	Liczba miejsc pracy utworzonych w adaptowanych zabytkach.	↗
	Liczba obiektów zabytkowych adaptowanych do pełnienia nowych funkcji.	↗
Cel operacyjny 2.2. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń publiczna	Liczba użytkowników zmodernizowanej infrastruktury.	↗
	Powierzchnia zrewaloryzowanych terenów zieleni	↗
	Powierzchnia zmodernizowanych dróg i placów	↗

Źródło: opracowanie własne

Monitoring obejmować będzie również gromadzenie informacji o wartościach wskaźników wykorzystanych przy delimitacji obszaru zdegradowanego – niektóre z przedmiotowych wskaźników pokrywają się ze wskaźnikami realizacji celów. Monitoring wartości wskaźników degradacji prowadzony będzie dla obszaru całej gminy, miasta, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, co umożliwi monitorowanie sytuacji na obszarze objętym Programem oraz w jego otoczeniu (tab. 18).

Porównane zostaną wartości wskaźników w okresie początkowym, tj. na etapie opracowania niniejszego dokumentu, z wartościami w momencie, w którym dokonywana będzie ocena. Z uwagi na fakt, że rewitalizacja jest procesem, którego pozytywne skutki nie są odczuwalne natychmiastowo, rekomenduje się, aby badanie wartości wskaźników degradacji nastąpiło również w latach po czasie obowiązywania Programu. Dane niezbędne do obliczenia powyższych wskaźników, zostaną pozyskane z tych samych źródeł, z których otrzymano je na potrzeby analizy sytuacji w gminie, tj. z następujących instytucji: Urząd Miejski Trzemeszno, Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzemesznie, Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie oraz z placówek oświatowych.

¹³ Rekomendowany sposób pomiaru: badanie ankietowe, w którym respondenci poproszeni zostaną o ocenę zmian, jakie nastąpiły. Oczekiwaną zmianą w tym wypadku będzie uzyskanie większej liczby opinii, według których jakość i funkcjonalność przestrzeni publicznej uległa poprawie względem roku bazowego.

TAB. 18. WSKAŹNIKI MONITORINGU STANU KRYZYSOWEGO Z WARTOŚCIAMI BAZOWYMI

Symbol	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość dla obszaru zdegradowanego	Wartość dla Miasta Trzemeszna	Gmina Trzemeszno
SFERA SPOŁECZNA					
W ₁	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	20,66	21,12	20,53	21,65
W ₂	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	11,94	13,42	11,73	12,83
W ₃	Kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1 rodzinę, której przyznano świadczenie	2 973,95	2216,33	2463,33	2147,51
W ₄	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma niepieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	12,20	12,29	9,08	12,15
W ₅	Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów	16,86	11,57	12,35	9,37
W ₆	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym	47,69	46,05	49,22	42,16
W ₇	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	57,65	64,61	61,60	63,86
W ₈	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	17,92	21,96	17,11	20,24
W ₉	Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie bezrobotnych	6,51	8,24	6,84	6,99
W ₁₀	Udział osób objętych procedurą Niebieskiej Karty w ogólnej liczbie mieszkańców	0,57	0,52	0,55	0,42
W ₁₁	Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	10,91	11,92	11,48	11,41
SFERA GOSPODARCZA					
W ₁₂	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	18,64	18,11	17,91	17,87
SFERA TECHNICZNA					
W ₁₃	Udział budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków	19,93	16,70	15,32	13,25
SFERA ŚRODOWISKOWA					
W ₁₄	Udział osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie mieszkańców	80,07	82,00	83,75	81,36
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA					
W ₁₅	Liczba placów zabaw w przeliczeniu na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	0,13	0,49	0,18	0,56

Źródło: opracowanie własne

9. PROCEDURA OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Pismami z dnia 12.05.2017 r. Burmistrz Trzemeszna zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno”.

W odpowiedzi, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem o znaku: WOO-III.410.2017.JM1.1 z dnia 12.06.2017 r. stwierdził, że w myśl uwarunkowań określonych w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.), przedmiotowy dokument nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie o znaku: DN-NS.9012.798.2017 z dnia 25.05.2017 stwierdził natomiast, że realizacja założeń projektów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz negatywnego oddziaływania na życie i zdrowie ludzi.

10. NASTĘPSTWA PRZESTRZENNE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja projektów zaplanowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno nie wymaga dokonania zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Trzemeszno. Uchwałą Nr XLVIII/437/2017 Rady Miejskiej Trzemeszno z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Trzemeszno, przyjęto miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, którego jednym z elementów było ustalenie drogi dojazdowej między terenem browaru klasztornego i lodowni ziemnej a drogą krajową nr 15. Ponadto trwa procedura opracowywania zmiany planu miejscowego dla działek ewidencyjnych, na których usytuowany jest zabytkowy browar i lodownia, co zainicjowane zostało Uchwałą Nr XI/113/2015 Rady Miejskiej Trzemeszno z dnia 24 czerwca 2015 r. Przewiduje się, że przedmiotowy plan miejscowy wejdzie w życie na koniec 2017 r.

SPIS TABEL

Tab. 1. Wykaz sołectw w gminie Trzemeszno	14
Tab. 2. Katalog wskaźników wykorzystanych do analizy sfery społecznej	15
Tab. 3. Charakterystyka jednostek analitycznych	15
Tab. 4. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa	31
Tab. 5. Ocena stanu zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków	32
Tab. 6. Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	35
Tab. 7. Udział osób korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców	36
Tab. 8. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców	36
Tab. 9. Liczba placów zabaw przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	38
Tab. 10. Współwystępowanie negatywnych zjawisk w jednostkach analitycznych, w których stwierdzono ponadprzeciętne natężenie negatywnych zjawisk społecznych	40
Tab. 11. Wykaz ulic znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji	43
Tab. 12. Wartości mierników degradacji dla obszaru rewitalizacji w Trzemesznie	43
Tab. 13. Dane dotyczące obszaru rewitalizacji w Trzemesznie	44
Tab. 14. Powody przyznawania zasiłków pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w Trzemesznie w 2015 r.	45
Tab. 15. Oddziaływanie projektów rewitalizacyjnych na poszczególne sfery obszaru rewitalizacji	73
Tab. 16. Możliwe źródła dofinansowania realizacji zaplanowanych projektów	76
Tab. 17. Wskaźniki realizacji celów lokalnego programu rewitalizacji dla gminy Trzemeszno	87
Tab. 18. Wskaźniki monitoringu stanu kryzysowego z wartościami bazowymi	89

SPIS RYCIN

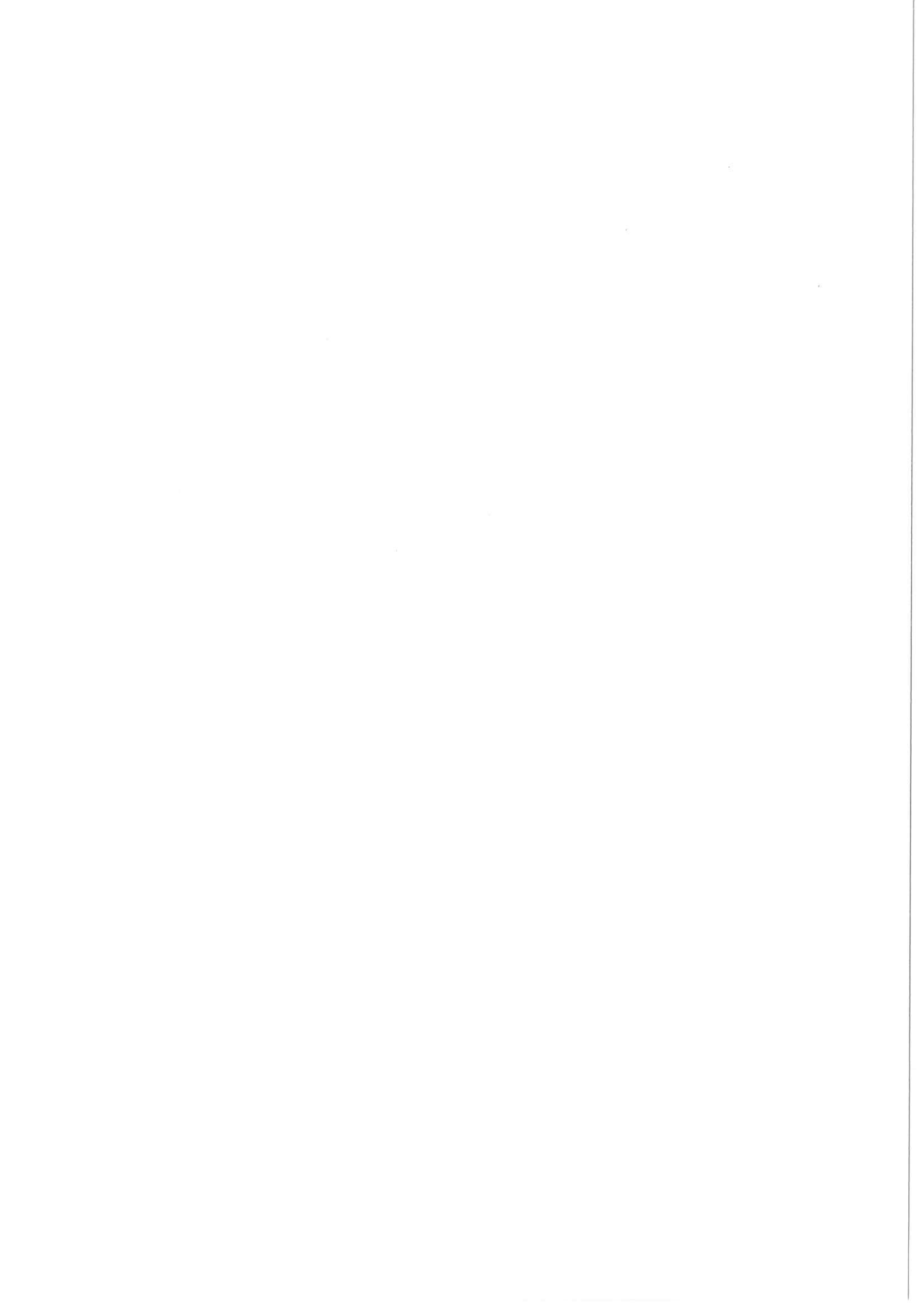
Ryc. 1. Podział gminy Trzemeszno na obszary analityczne	12
Ryc. 2. Podział miasta trzemeszno na obszary analityczne	12
Ryc. 3. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	16
Ryc. 4. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	18
Ryc. 5. Kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (forma pieniężna) w przeliczeniu na 1 rodzinę, której udzielono wsparcia	19
Ryc. 6. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (forma niepieniężna) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	20
Ryc. 7. Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów	21
Ryc. 8. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym.....	22
Ryc. 9. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	23
Ryc. 10. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	24
Ryc. 11. Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	25
Ryc. 12. Udział osób objętych procedurą niebieskiej karty w ogólnej liczbie mieszkańców	26
Ryc. 13. Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	27
Ryc. 14. Sumaryczny Wskaźnik Degradacji w sferze społecznej.....	28
Ryc. 15. liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym....	29
Ryc. 16. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	30
Ryc. 17. Rozmieszczenie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa.....	33
Ryc. 18. Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków.....	34
Ryc. 19. Udział osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie mieszkańców	35
Ryc. 20. Rozmieszczenie placów zabaw na obszarze miasta i gminy Trzemeszno.....	37
Ryc. 21. Rozmieszczenie obiektów sportowych na obszarze miasta i gminy Trzemeszno	39
Ryc. 22. Obszar zdegradowany w gminie Trzemeszno.....	41
Ryc. 23. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji w Gminie Trzemeszno	42
Ryc. 24. schemat wieloaspektowej degradacji.....	54
Ryc. 25. Lokalizacja miejsc realizacji projektów rewitalizacyjnych.....	74
Ryc. 26. Prezentacja ze spotkania konsultacyjnego i ulotka informacyjna	80
Ryc. 27. Zaproszenie na spotkanie konsultacyjne	80
Ryc. 28. Zaproszenie do udziału w badaniu ankietowym.....	80
Ryc. 29. Ogłoszenie informacyjne o rewitalizacyjnym stoisku informacyjnym.....	82
Ryc. 30. Wybrane rysunki stworzone przez młodych mieszkańców gminy Trzemeszno w ramach Akcji Rewitalizacja	83
Ryc. 31. System wprowadzania zmian do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzemeszno	86

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Browar w Trzemesznie z budynkiem lodowni ziemnej	47
Fot. 2. Alumnat	47
Fot. 3. Alumnat	48
Fot. 4. Przykłady problemów technicznych w zakresie infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji	48
Fot. 5. Przykłady problemów technicznych w zakresie infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji (C.D.).....	49
Fot. 6. Przykłady problemów technicznych w zakresie tkanki miejskiej na obszarze rewitalizacji	49
Fot. 7. Przestrzenno-środowiskowy wymiar negatywnych zjawisk społecznych	50
Fot. 8. „Park Baba” w Trzemesznie	51
Fot. 9. Część targowa przy Placu Św. Wojciecha	52
Fot. 10. Stoisko rewitalizacyjne podczas spartakiady	82

ZAŁĄCZNIK 1. ZESTAWIENIE DANYCH WYKORZYSTANYCH W ANALIZIE WSKAŹNIKOWEJ

Stacjonar/pojemność	Liczba ludności	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób objętych procedurą (Niebieskiej Karty)	Liczba stwierdzonych przewięztań	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej [forma rodzinna]	Liczba rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej [forma społecznej]	Kwota wydatków z zasiłków pomocy społecznej [forma rodzinna]	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej [forma rodzinna]	Liczba umiędobogiem	Liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością	Liczba budynków	Liczba zabrytków	Liczba osób prowadzących wiekiwyning zbiórke odpadów	Liczba placow zshaw
Jednostka A	175	132	28	15	0	5	2	2	2362	1	11	0	8	3	1	1	70	35	148	0
Jednostka B	2864	1948	577	339	19	37	37	35	70433	20	121	6	58	67	17	9	200	29	2553	1
Jednostka C	130	79	44	7	0	0	0	0	0	0	40	5	4	3	0	0	93	0	130	0
Jednostka D	3851	2575	796	480	22	45	45	42	124906	47	451	76	123	71	22	8	1194	238	3083,6	1
Jednostka E	908	609	183	116	3	7	8	8	16609	4	138	7	30	18	5	0	414	0	772,4	1
Cyrynowo	156	103	32	21	0	3	2	2	900	5	16	2	4	2	1	1	76	13	132	1
Duszn	77	53	12	12	0	0	0	0	0	0	2	0	3	1	0	0	53	8	58	0
Gołębki	263	171	64	28	5	3	9	9	3918	8	5	2	1	1	0	0	96	13	203	1
Grabowo	87	53	25	9	0	0	1	1	5658	1	14	0	0	0	0	0	41	1	65	0
Jakubówko	319	208	76	35	0	1	7	7	20432	6	15	0	10	7	1	0	58	12	261	1
Kamieniec	247	168	49	30	0	2	1	1	7965	1	8	0	9	6	3	1	92	30	174	1
Kruczowo	896	599	177	120	6	3	8	8	16632	11	83	1	33	24	13	3	135	18	712	1
Koźłowo	536	364	132	40	0	13	5	5	5385	12	34	0	2	1	0	0	276	12	439	1
Ławki	156	101	37	18	0	5	3	3	1100	2	8	0	3	3	1	0	88	12	115	0
Lubń	239	152	49	38	0	2	4	4	17860	3	19	2	6	3	3	1	105	16	195	1
Między	377	244	87	45	0	10	2	2	1900	8	28	5	10	9	3	0	123	16	307	0
Mjanowo	108	73	26	9	0	0	2	2	1100	1	20	0	6	4	3	0	52	-	91	1
Mława	93	56	21	16	0	0	1	1	700	5	11	1	0	0	0	0	79	30	85	0
Niewolno	628	403	160	65	4	10	2	2	5488	3	69	4	13	8	3	1	213	22	550	1
Ostrowite	191	139	26	26	0	4	3	3	7496	0	17	0	5	2	0	0	92	14	107	1
Popielewo	152	96	39	17	0	3	4	4	17130	1	17	0	9	5	3	0	76	12	113	1
Spydyłowo	406	262	95	49	0	2	9	9	12999	9	24	0	5	2	2	0	109	14	317	2
Trzemił	342	239	62	41	0	1	3	3	4631	5	31	1	6	5	1	0	166	16	287	0
Wydatkowo	487	313	121	53	0	1	7	7	10617	13	60	1	7	5	1	3	186	10	376	0
Wymysłowo	435	261	120	54	0	4	8	7	9660	4	31	2	9	6	0	1	152	12	286	0
Zieleń	687	443	169	75	3	11	16	16	26814	10	61	10	11	9	1	0	236	22	536	2
MIASTO TRZEMESZNO	7928	5343	1628	957	44	94	93	87	214310	72	766	95	263	162	45	18	1971	302	6658	3
GMINA TRZEMESZNO	14810	9844	3207	1759	62	172	190	183	392995	180	1334	125	415	265	84	29	4565	605	12097	13

ZAŁĄCZNIK 2. ANALIZA WSKAŹNIKOWA - SYNTEZA

Sołectwo/jednostka	SFERA SPOŁECZNA																							WAGA [procentowy udział ludności w populacji gminy]	WAŻONY SUMARYCZNY WSKAŹNIK DEGRADACJI	SFERA GOSPOD.	SFERA TECHN.	SFERA ŚRODOW.	SFERA P.-F.	
	WSKAŹNIKI SFERY SPOŁECZNEJ											WSKAŹNIKI SFERY SPOŁECZNEJ PO STANDARYZACJI																		
	W ₁	W ₂	W ₃	W ₄	W ₅	W ₆	W ₇	W ₈	W ₉	W ₁₀	W ₁₁	ZW ₁	ZW ₂	ZW ₃	ZW ₄	ZW ₅	ZW ₆	ZW ₇	ZW ₈	ZW ₉	ZW ₁₀	ZW ₁₁	SUMA							
A	16,00	11,43	1181,00	5,71	0,00	60,61	37,50	12,50	12,50	0,00	28,57	1,545	-0,257	-0,471	-0,716	-0,705	0,581	-0,904	-0,352	0,676	-0,432	1,819	1,134	1,13	1,34	11,36	50,00	84,6	0,00	
B	20,15	12,92	2012,37	6,98	4,95	50,31	68,37	17,35	9,18	0,66	12,92	0,561	-0,071	-0,014	-0,609	-0,151	0,523	0,361	-0,050	0,340	1,114	0,191	2,195	19,34	42,44	17,40	14,50	89,1	0,17	
C	33,85	0,00	0,00	0,00	12,50	50,63	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2,689	-1,686	-1,121	-1,193	0,692	0,537	0,633	-1,131	-0,592	-0,432	-1,153	-8,191	0,83	-7,19	8,85	0,00	100,0	0,00	
D	20,66	11,94	2973,95	12,20	16,86	47,69	57,65	17,92	6,51	0,57	10,91	0,438	-0,133	0,515	-0,168	1,179	0,426	-0,078	-0,014	0,069	0,892	-0,019	3,027	26,00	78,72	18,64	19,93	80,1	0,13	
E	20,18	8,81	2076,13	4,41	5,07	49,61	60,26	16,56	0,00	0,33	7,71	0,554	-0,555	0,021	-0,826	-0,139	0,491	0,029	-0,099	-0,592	0,313	-0,351	-1,184	6,13	-7,26	13,05	0,00	79,9	0,55	
Cyrymowo	20,51	17,82	450,00	3,05	12,50	38,83	50,00	25,00	25,00	0,00	19,23	0,474	-0,083	-0,873	1,508	0,692	0,012	-0,392	0,427	1,914	-0,482	0,847	4,074	1,05	4,29	20,39	17,11	84,6	3,13	
Duszn	15,58	0,00	0,00	0,00	0,00	56,60	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	1,643	-1,686	-1,121	-1,158	-0,705	0,803	-1,075	-1,131	-0,592	-0,432	-1,153	-6,693	0,52	-3,48	22,64	15,09	75,3	0,00	
Gołbki	24,33	34,22	435,33	30,42	40,00	5,85	100,00	0,00	0,00	1,90	11,41	-0,432	2,593	-0,881	1,370	3,764	-1,455	1,657	-1,131	-0,592	4,092	0,033	9,018	1,78	16,01	16,37	13,54	77,2	1,56	
Grabowo	28,74	11,49	5658,00	11,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,476	-0,249	1,991	-0,228	-0,705	-1,715	-2,441	-1,131	-0,592	-0,432	-1,153	-8,182	0,59	-4,81	16,58	2,44	74,7	0,00	
Jastrzębowa	23,82	21,94	2918,86	18,81	0,00	48,08	70,00	10,00	0,00	0,00	3,13	-0,311	1,058	0,485	0,390	-0,705	0,423	0,428	-0,508	-0,592	-0,432	-0,827	-0,643	2,15	-1,38	16,83	12,24	81,8	1,32	
Kamieniec	19,84	4,05	7955,00	4,05	0,00	53,57	66,67	33,33	11,11	0,00	8,10	0,634	-1,180	3,260	-0,856	-0,705	0,668	0,291	0,946	0,535	-0,432	-0,311	2,800	1,67	4,67	17,86	32,61	70,4	2,04	
Knuchowo	19,75	8,93	2079,00	12,28	1,20	55,09	72,73	39,39	9,09	0,67	3,35	0,654	-0,570	0,023	-0,162	-0,571	0,735	0,540	1,324	0,330	1,129	-0,805	2,628	6,05	15,90	20,01	9,73	79,5	0,56	
Koźłowo	24,63	9,33	1077,00	22,39	0,00	5,49	50,00	0,00	0,00	0,00	24,25	-0,502	-0,520	-0,529	0,692	-0,705	-1,471	-0,392	-1,131	-0,592	-0,432	1,370	-4,261	3,62	-15,42	10,99	4,35	81,9	0,76	
Łąki	23,72	19,23	366,67	12,82	0,00	29,70	100,00	33,33	0,00	0,00	32,05	-0,236	0,718	-0,919	-1,118	-0,705	-0,394	1,657	0,946	-0,592	-0,432	2,181	2,009	1,05	2,12	17,82	13,64	73,7	0,00	
Lubliń	20,50	16,74	4465,00	12,55	10,53	39,47	50,00	50,00	16,67	0,00	8,37	0,477	0,406	1,335	-1,138	0,471	0,041	-0,392	1,985	1,099	-0,482	-0,283	4,518	1,61	7,29	25,00	15,24	82,0	2,04	
Miasty	23,08	5,31	950,00	21,22	17,85	40,98	90,00	30,00	0,00	0,00	26,53	-0,134	-1,023	-0,599	0,593	1,290	0,108	1,248	0,739	-0,592	-0,432	1,606	2,754	2,55	7,01	18,85	13,01	81,4	0,00	
Mijanowo	24,07	18,52	550,00	9,26	0,00	82,19	66,67	50,00	0,00	0,00	0,00	-0,371	0,623	-0,818	-0,416	-0,705	1,941	0,291	1,985	-0,592	-0,432	-1,153	0,308	0,73	0,22	12,33	0,00	84,3	3,85	
Mława	22,58	10,75	700,00	53,76	9,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,016	-0,342	-0,736	3,341	0,311	-1,715	-2,441	-1,131	-0,592	-0,432	-1,153	-4,558	0,63	-3,11	28,57	37,97	91,4	0,00	
Newolno	25,43	3,18	2744,00	4,78	5,80	32,26	61,54	23,08	7,69	0,64	15,92	0,704	-1,288	0,388	-0,795	-0,057	-0,280	0,081	0,307	0,188	1,050	0,503	-0,605	4,24	-2,57	15,13	10,33	87,6	0,63	
Ostrowite	13,61	15,71	2493,67	0,00	0,00	35,97	40,00	0,00	0,00	0,00	20,94	2,111	0,278	0,253	-1,193	-0,705	-0,115	-0,802	-1,131	-0,592	-0,432	1,026	-1,357	1,29	-1,75	18,71	15,22	56,0	3,85	
Popielewo	25,66	26,32	4282,50	6,58	0,00	93,75	55,56	33,33	0,00	0,00	19,74	-0,746	1,604	1,235	-0,643	-0,705	2,455	-0,164	0,946	-0,592	-0,432	0,900	3,808	1,03	3,91	17,71	15,79	74,3	2,56	
Szydłowo	23,40	27,17	1444,33	22,17	0,00	19,08	40,00	40,00	0,00	0,00	4,93	-0,210	1,086	-0,327	0,673	-0,705	-0,886	-0,802	1,362	-0,592	-0,432	-0,641	-1,505	2,74	-4,13	18,70	12,84	78,1	2,11	
Trzemiśl	18,13	8,77	1543,67	14,62	3,23	25,10	83,33	16,67	0,00	0,00	2,92	1,040	-0,589	-0,272	0,036	-0,345	-0,599	0,974	-0,092	-0,592	-0,432	-0,849	-1,770	2,31	-4,09	17,15	9,64	83,9	0,00	
Wydartowo	24,85	14,37	1516,71	26,69	1,67	22,36	71,43	14,29	42,86	0,00	2,05	-0,554	0,111	-0,287	1,055	-0,519	-0,721	0,486	-0,241	3,756	-0,432	-0,940	1,666	3,29	5,48	16,93	5,38	77,2	0,00	
Wymysłowo	27,59	18,39	1422,86	9,20	6,45	34,48	66,67	0,00	11,11	0,00	9,20	-1,204	0,613	-0,338	-0,422	0,016	-0,181	0,291	-1,131	-0,592	-0,432	-0,197	-2,439	2,94	-7,34	20,69	7,89	65,7	0,00	
Zieleń	24,60	23,29	1675,83	14,56	16,39	24,83	81,82	9,09	0,00	0,44	16,01	-0,495	1,226	-0,199	0,031	1,127	-0,611	0,912	-0,564	-0,592	0,569	0,513	1,915	4,64	8,88	16,93	9,32	78,0	1,18	
Średnia	22,51	13,49	2037,96	11,19	6,31	38,56	59,56	18,15	5,84	0,20	11,09																			
Odczylenie standardowe	4,22	8,00	1818,10	11,85	8,95	22,48	24,40	16,05	9,86	0,42	9,61																			
Wartość referencyjna	21,65	12,83	2147,51	12,15	9,37	42,16	63,86	20,24	6,99	0,42	11,41																			
Stymulant/ Destymul.	D	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S																			

W₁ – udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców;

W₂ – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;

W₃ – kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w formie pieniężnej w przeliczeniu na 1 rodzinę, której udzielono pomocy;

W₄ – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w formie niepieniężnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;

W₅ – liczba uczniów korzystających z dopłat do podręczników w przeliczeniu na 100 uczniów;

W₆ – liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym;

W₇ – udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych;

W₈ – udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych;

W₉ – udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie osób bezrobotnych;

W₁₀ – udział osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w ogólnej liczbie mieszkańców;

W₁₁ – liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;

W₁₂ – liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym;

W₁₃ – udział budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków;

W₁₄ – udział osób prowadzących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie mieszkańców;

W₁₅ – liczba placów zabaw przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

ZW₁ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁;

ZW₂ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₂;

ZW₃ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₃;

ZW₄ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₄;

ZW₅ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₅;

ZW₆ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₆;

ZW₇ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₇;

ZW₈ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₈;

ZW₉ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₉;

ZW₁₀ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁₀;

ZW₁₁ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁₁;

ZW₁₂ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁₂;

ZW₁₃ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁₃;

ZW₁₄ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁₄;

ZW₁₅ – zstandaryzowana wartość wskaźnika W₁₅;

SUMA – suma wartości ZW₁ – ZW₁₅;

WAGA – procentowy udział ludności w populacji gminy

WAŻONY SUMARYCZNY WSKAŹNIK DEGRADACJI – SUMA pomnożona przez WAGĘ

ZAŁĄCZNIK 3. RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO

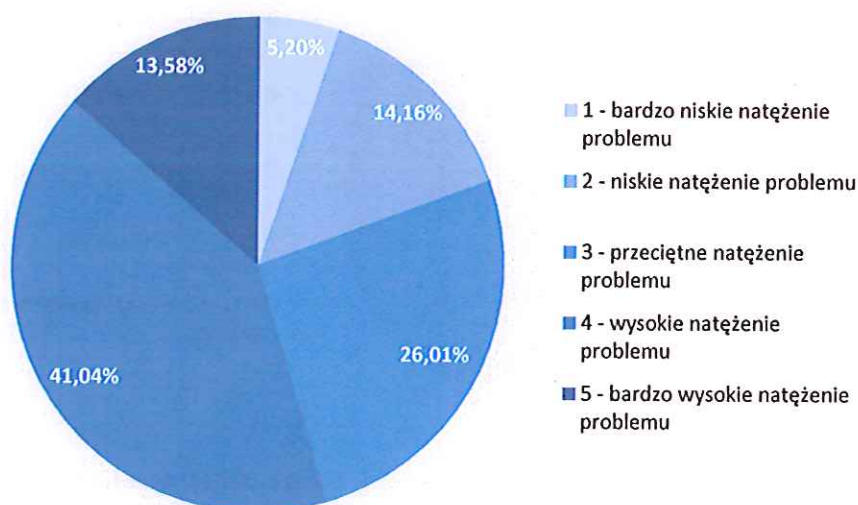
Badanie ankietowe w gminie Trzemeszno przeprowadzono w styczniu 2017 r. Populację objętą badaniem stanowili pełnoletni mieszkańcy gminy Trzemeszno. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat występowania problemów na obszarze rewitalizacji oraz ich oczekiwań odnośnie procesu rewitalizacji. Kwestionariusz ankiety dystrybuowany był drogą tradycyjną w szkołach i w Urzędzie Miejskim Trzemeszna oraz za pośrednictwem strony internetowej gminy. Możliwe było zarówno pobranie arkusza i wydrukowanie go, jak i wypełnienie ankiety online. Informacja o prowadzonym badaniu przekazana została mieszkańcom Trzemeszna za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Trzemeszno oraz portalu społecznościowego. Ankiety wypełniło 346 respondentów, spośród których ponad 50% stanowiły osoby między 25 a 40 rokiem życia. Udział w badaniu w zdecydowanej większości wzięły kobiety (59,8%).

1. SFERY SPOŁECZNA I GOSPODARCZA

1.1. W jakim stopniu Pana/i zdaniem na obszarze rewitalizacji występuje zjawisko: ubóstwa, przestępczości, bezrobocia, starzenia się społeczeństwa, niskiego poziomu wykształcenia?

Badane osoby poproszono o ocenę występowania zjawiska ubóstwa na obszarze rewitalizacji. 41,04% ankietowanych wskazało na wysokie natężenie problemu. Jako drugie z kolei, wskazano przeciętne natężenie problemu (26,01%). Jedynie 5,20% ankietowanych, oceniło występowanie problemu ubóstwa na poziomie bardzo niskim.

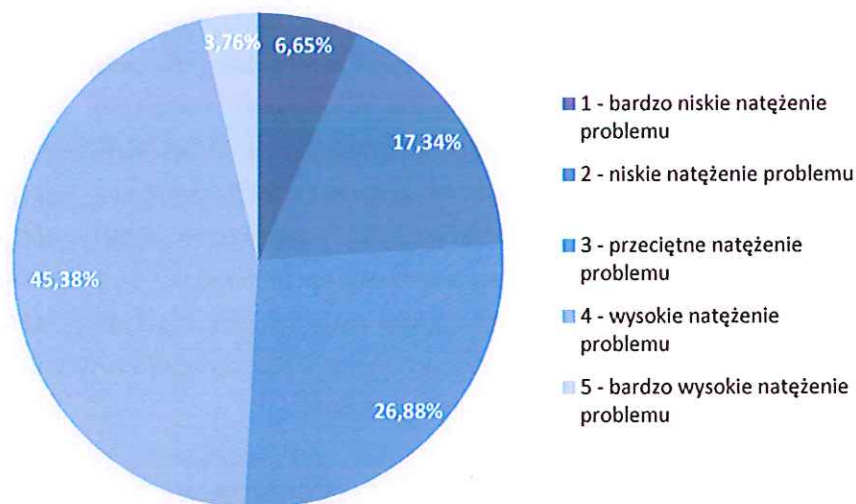
WYKRES 1 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA UBÓSTWA

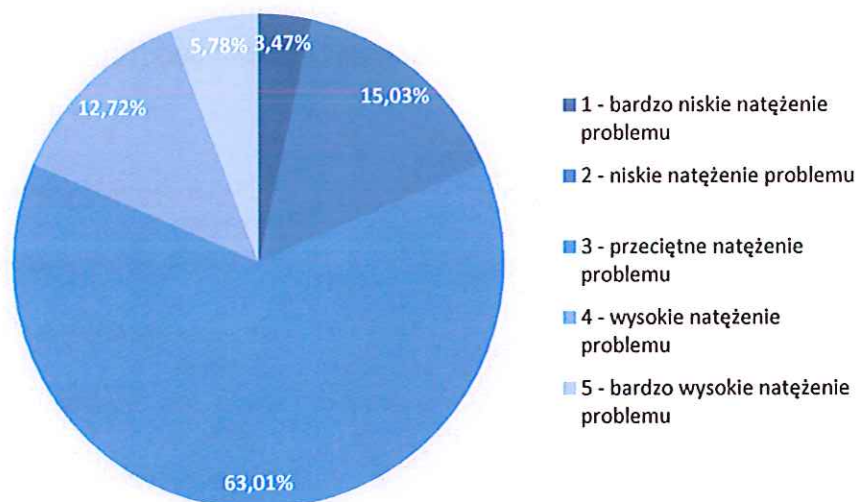
Niemal połowa ankietowanych osób stwierdziła, iż na obszarze rewitalizacji występuje wysokie natężenie problemu zjawiska przestępczości. Jednocześnie 26,88% respondentów ocenia problem jako o przeciętnym natężeniu, a 17,34% - o niskim natężeniu problemu.

WYKRES 2 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA PRZESTĘPCZOŚCI

Zdecydowana większość ankietowanych ocenia występowanie zjawiska bezrobocia jako przeciętne natężenie problemu (63,01%). Należy zauważać porównywalne proporcje odpowiedzi „wysokie natężenie problemu” i „bardzo wysokie natężenie problemu” w stosunku do „niskiego natężenia problemu” i „bardzo niskiego natężenia problemu”.

WYKRES 3 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA BEZROBOCIA

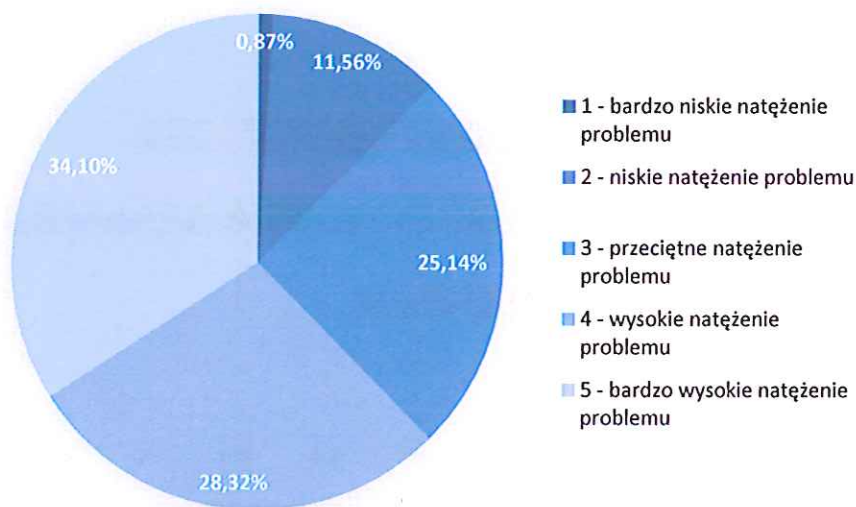

Ponad 1/3 ankietowanych uważa, że na obszarze rewitalizacji występuje bardzo wysokie natężenie zjawiska starzenia się społeczeństwa, przy jednoczesnym drugim największym udziale odpowiedzi

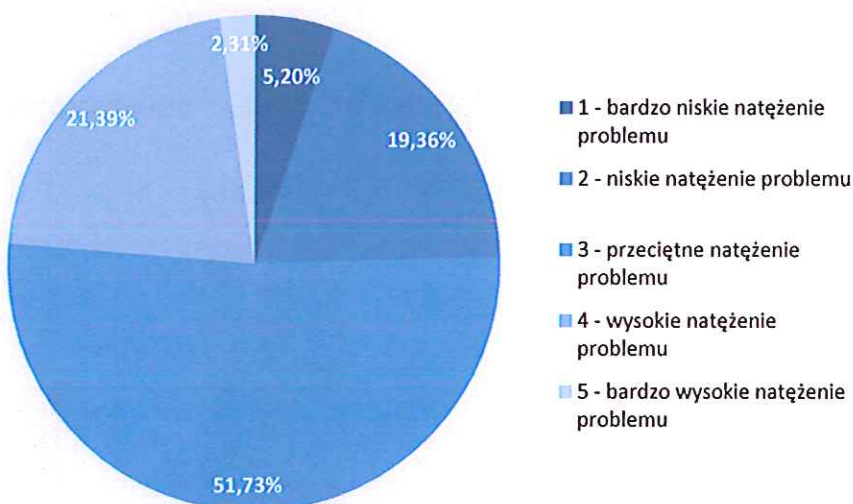
„wysokie natężenie problemu” (28,32%). Najmniejsza grupa respondentów wskazała na bardzo niskie natężenie problemu (0,87%).

WYKRES 4 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA STARZENIA SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Wśród odpowiedzi na piąte pytanie zauważalna jest dominacja odpowiedzi „przeciętne natężenie problemu” oraz porównywalna proporcja odpowiedzi „wysokie natężenie problemu” i „bardzo wysokie natężenie problemu” w stosunku do „niskiego natężenia problemu” i „bardzo niskiego natężenia problemu”.

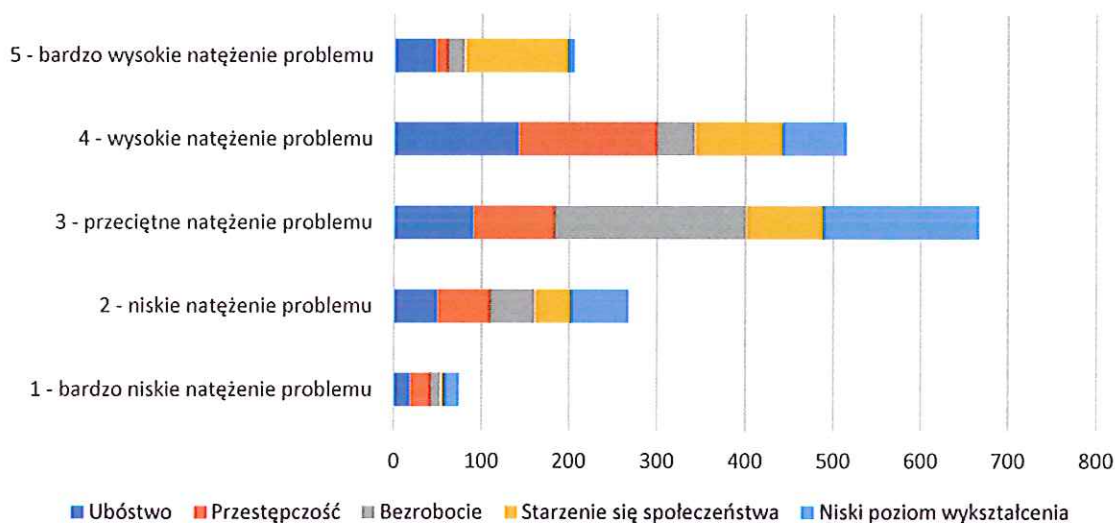
WYKRES 5 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA NISKIEGO POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Sfery społeczna i gospodarcza odznacza się znaczną przewagą ocen „przeciętne natężenie problemu”. Ankietowani uważają, iż najwyższe natężenie problemu dotyczy starzenia się społeczeństwa. Dla kategorii przestępczość oraz ubóstwo największa liczba ankietowanych wybierała odpowiedzi przeciętne oraz wysokie natężenie problemu. W przypadku „bezrobocia” oraz „niskiego poziomu wykształcenia” widoczna jest kumulacja odpowiedzi – przeciętne natężenie problemu.

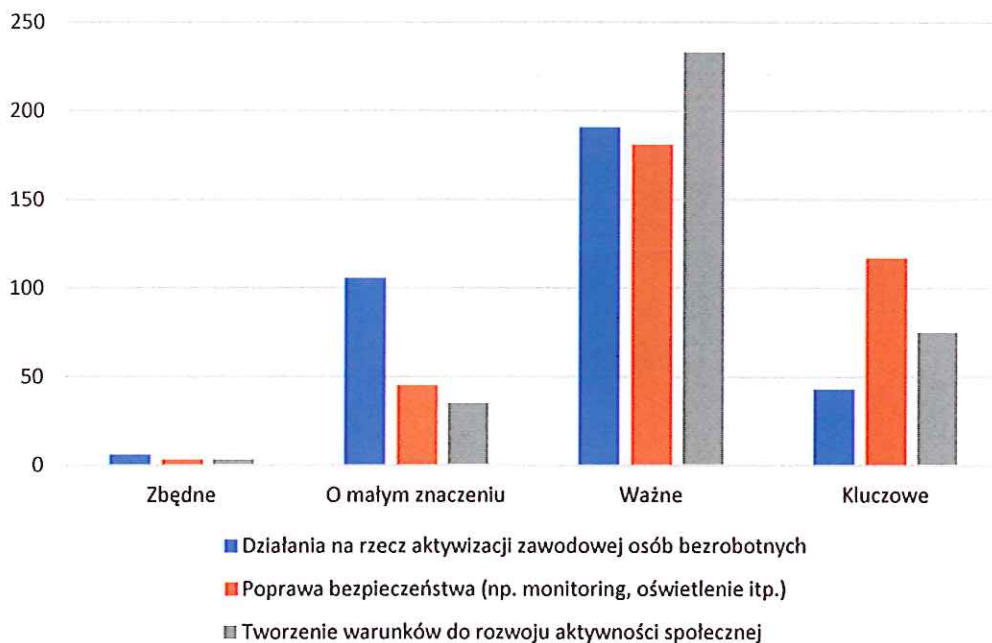
WYKRES 6 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISK SFERY SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

1.2. Jakie znaczenie dla rewitalizacji obszaru Pana/i zdaniem mają proponowane działania: działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poprawa bezpieczeństwa, tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej?

Odpowiedzi udzielone na pytanie 1.2 cechuje przewaga ocen „ważne”. Należy zwrócić uwagę na wysoką wartość odpowiedzi „poprawa bezpieczeństwa” dla oceny „kluczowa” oraz kategorii „działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych” dla oceny „o małym znaczeniu”.

WYKRES 7 OCENA ZNACZENIA PROPONOWANYCH DZIAŁAŃ DLA REWITALIZACJI OBSZARU

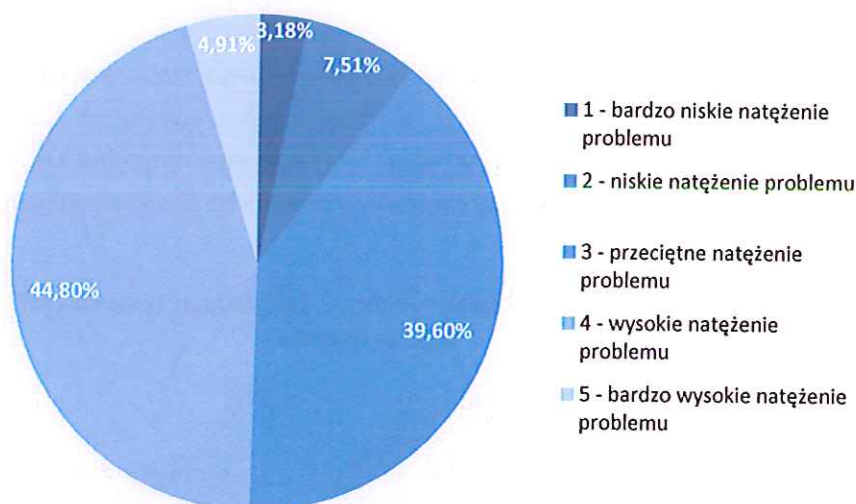

2. SFERY TECHNICZNA I PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

2.1. W jakim stopniu Pana/i zdaniem na obszarze rewitalizacji występuje zjawisko złego stanu technicznego: budynków mieszkalnych i usługowych, dróg i chodników, obiektów zabytkowych? Proszę o ocenę skali problemu zakreślając dla każdego problemu jedną z liczb od 1 do 5.

44,80% ankietowanych uważa, że na obszarze rewitalizacji występuje wysokie natężenie zjawiska złego stanu technicznego budynków mieszkalnych i usługowych, przy jednoczesnym drugim największym udziale odpowiedzi „przeciętne natężenie problemu” (39,60%). Najmniejsza grupa respondentów wskazała na bardzo niskie natężenie problemu (3,18%).

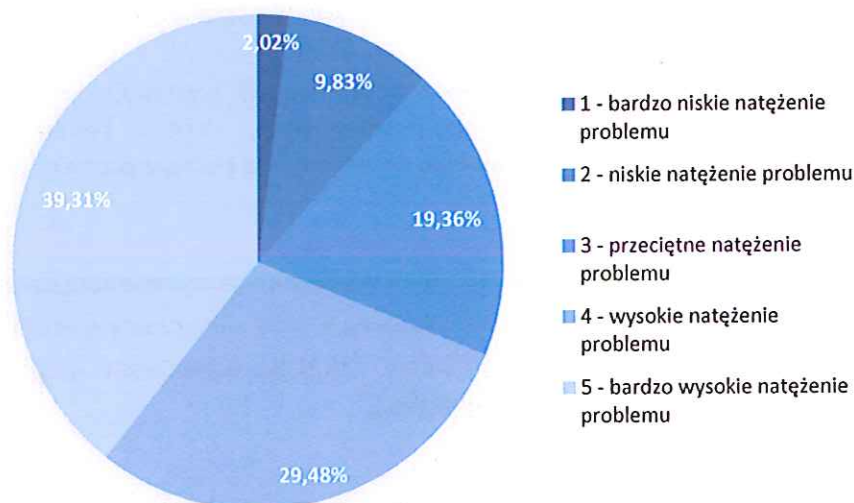
WYKRES 8 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA ZŁEGO STANU TECHNICZNEGO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I USŁUGOWYCH

Wśród odpowiedzi na pytanie odnoszące się do oceny występowania zjawiska złego stanu technicznego dróg i chodników zauważalna jest dominacja odpowiedzi „bardzo wysokie natężenie problemu” oraz „wysokie natężenie problemu”.

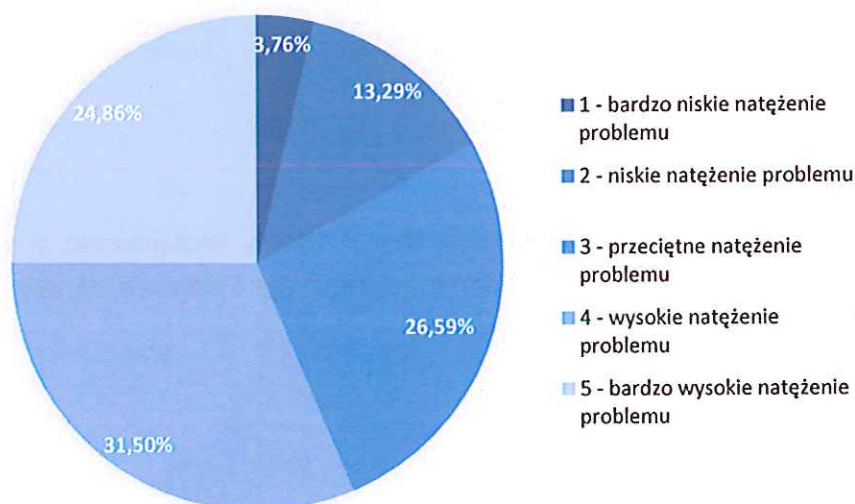

WYKRES 9 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA ZŁEGO STANU TECHNICZNEGO DRÓG I CHODNIKÓW

Badane osoby poproszono o ocenę występowania zjawiska złego stanu technicznego obiektów zabytkowych na obszarze rewitalizacji. 31,50% ankietowanych wskazało na wysokie natężenie problemu. Jako drugie z kolei, wskazano przeciętne natężenie problemu (26,01%). Jedynie 3,76% ankietowanych, ocenia występowanie w/w problemu na poziomie bardzo niskiego natężenia.

WYKRES 10 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA ZŁEGO STANU TECHNICZNEGO OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

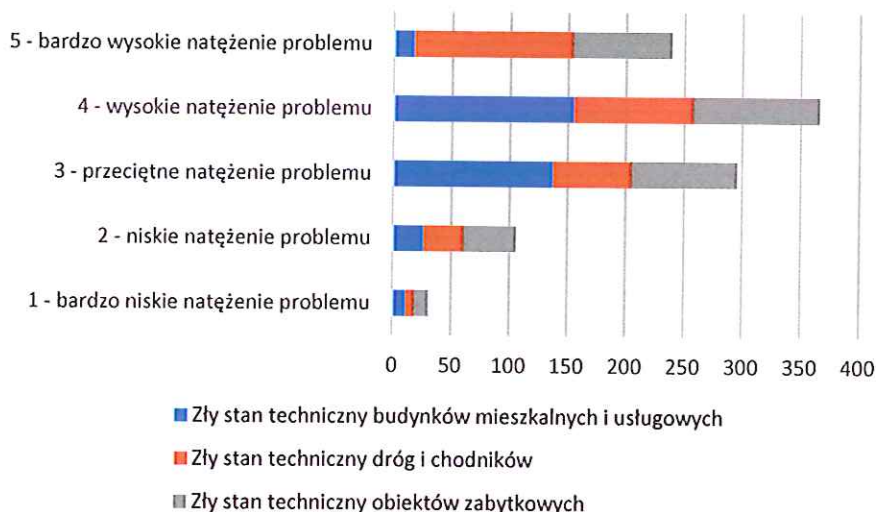

Sfery techniczna i przestrzenno- funkcjonalna odznacza się znaczną przewagą ocen „wysokie natężenie problemu”. Ankietowani uważają, że najwyższe natężenie problemu dotyczy złego stanu technicznego dróg i chodników. Dla kategorii „zły stan techniczny budynków mieszkalnych i usługowych” oraz „zły

stan techniczny obiektów zabytkowych” największa liczba ankietowanych wybierała odpowiedzi przeciętne oraz wysokie natężenie problemu.

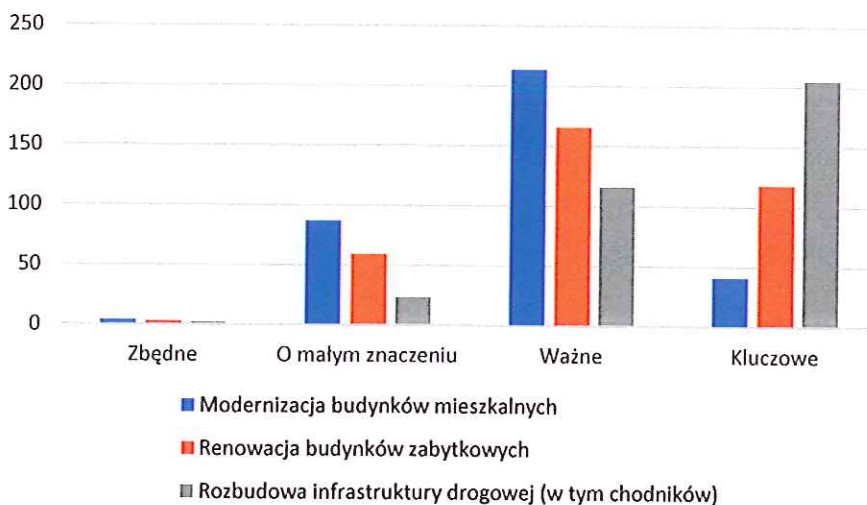
WYKRES 11 OCENA WYSTĘPOWANIA ZJAWISK SFERY TECHNICZNA I PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA NA OBSZARZE REWITALIZACJI

2.2. Jakie znaczenie dla rewitalizacji obszaru Pana/i zdaniem mają proponowane działania: działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poprawa bezpieczeństwa, tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej?

Zdaniem respondentów „kluczowe” znaczenie dla rewitalizowanego obszaru ma przede wszystkim rozbudowa infrastruktury drogowej (w tym chodników). Stosunkowo dużo osób za kluczowe uznało również renowację obiektów zabytkowych. Największy udział odpowiedzi „Ważne” oraz „O małym znaczeniu” ma kategoria „modernizacja budynków mieszkalnych”.

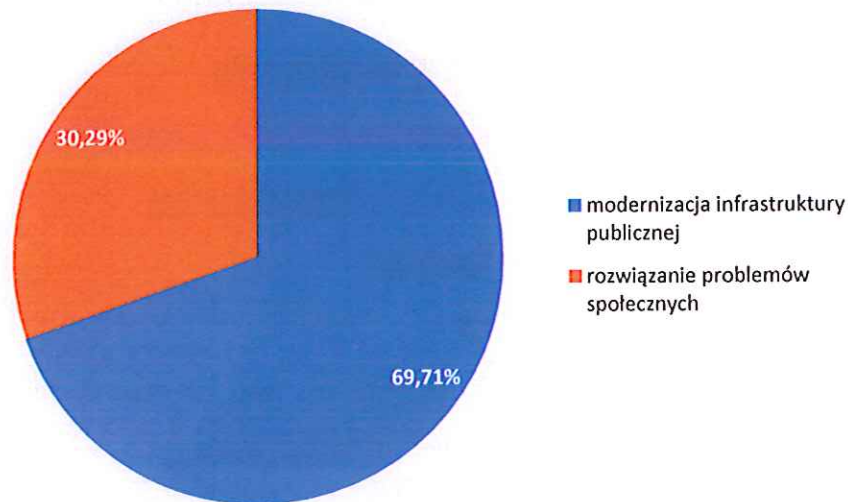
WYKRES 12 OCENA ZNACZENIA PROPONOWANYCH DZIAŁAŃ DLA REWITALIZACJI OBSZARU

3. Które z niżej wymienionych działań są wg Pani/Pana bardziej istotne w ramach rewitalizacji?

WYKRES 13 OCENA ISTOTNOŚCI DZIAŁAŃ W RAMACH REWITALIZACJI

Zdaniem respondentów w ramach procesu rewitalizacji istnieje potrzeba modernizacji infrastruktury publicznej, za pośrednictwem której rozwiązywane mają być problemy społeczne. Wskazuje to na potrzebę stworzenia przestrzeni dla realizacji działań społecznych skierowanych do beneficjentów końcowych procesu rewitalizacji i przeciwdziałających zdiagnozowanym problemom społecznym.